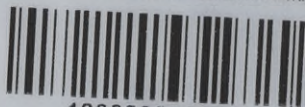
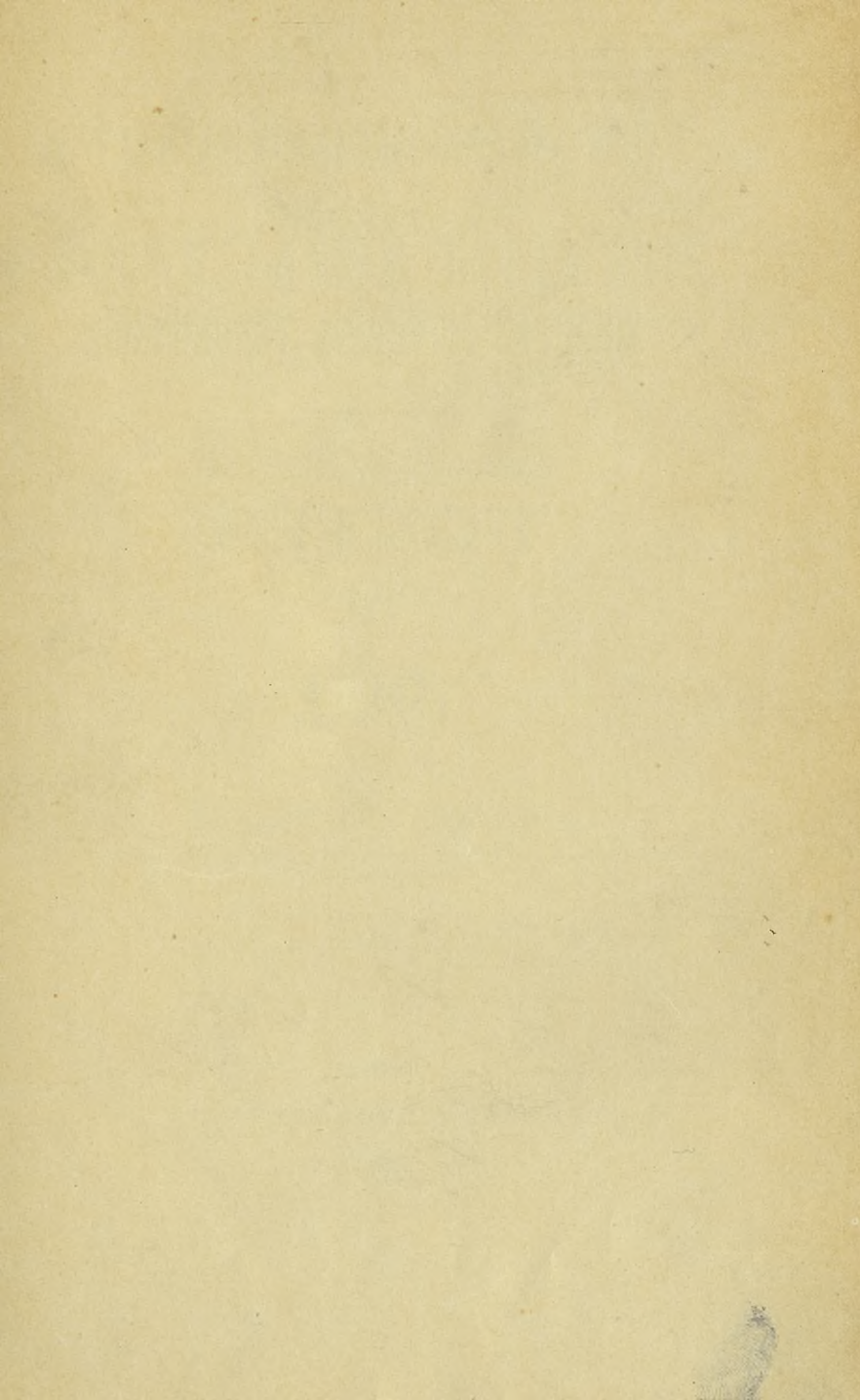

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

100000299823

TOWARZYSTWO NAUKOWE
W TORUNIU.

SOCIETAS LITERARIA TORUNENSIS.

FONTES.

IV.

1900.

TORUNI.

TYPIS S. BUSZCZYŃSKI.

1900.

VISITATIONES
ECCLESIARUM DIOECESIS

CULMENSIS ET POMESANIAE

ANDREA LESZCZYNSKI

EPISCOPO

A. 1647. FACTAE.

CURAVIT

ADALBERTUS POBŁOCKI,

S. THEOL. DOCTOR, PAROCHUS NIEDŹWIEDZIENSIS.

TORUNI.

TYPIS S. BUSZCZYŃSKI.

1900.

11 3847

11-368542

LECTORI S.

Cum Societati nostrae Literariae propositum sit, visitationes per universam dioecesim Culmensensem, prout circumscripta est a Pio Papa VII. a. 1821 bulla *De salute animarum*, iussu Loci Ordinariorum variis temporibus factas in lucem proferre, ¹⁾ editis iam visitationibus Archidiaconatus Pomeraniae Hieronymo Rozrażewski Episcopo factis, hoc tomo quarto *Fontium* proferimus visitationes illius partis dioecesis Culmensis, a qua ipsa nomen suum est nacta, sitae nempe ad dextrum Vistulae litus et intra Ossa et Drwenca flumina, necnon visitationes vicinae olim dioecesis Pomesaniensis, quae a. 1601 post defectionem a fide Eberhardi de Queis episcopi a Clemente Papa VIII. dioecesi Culmensi erat incorporata.

Peractae sunt illae visitationes iussu Andreae Leszczyński, Episcopi, qui a. 1647 Casparo Działyński successit, a. 1652 mortuus est. Dioecesis Culmensis primaeva ante circumscriptionem factam a Pio VII. hos continebat archipresbyteratus: Culmensensem, Torunensem, Culmsensem, Graudentinensem, Radzynensem, Brodnicensem, Golubensem, Łasinensem, Wombrzeznensem, Neoforensem, Lubawiensem, Lautenburgensem, qui etiam nostris temporibus omnes ambitu dioecesis Culmensis continentur. Archipresbyteratus vero dioecesis olim Pomesaniensis erant hi: Mariaeburgensis, Neuty-

¹⁾ Cf. praefatio praefixa Visitationibus Episcopi Rozrażewski.

chensis, Fürstenwerderensis, Christburgensis, Sztumensis, qui licet Warmiensi dioecesi in praesens subiaceant, propter nexum tamen antiquum eos editioni huic putavimus esse iungendos.

Quod *modum editionis* attinet, non necesse est pluribus ipsum exponere, cum in edendo hoc tomo IV. secuti simus adamussim regulas, quas in edendis tribus tomis praecedentibus observabat Adm. R. D. Kujot, praeses nostrae Societatis, vir de re historica nostrae provinciae optime meritus et ob haec merita cum plausu omnium dignitate doctoris nuper auctus. Imprimis id nobis curae erat, ut textus codicis manuscripti in editione nostra quam accuratissime exhiberetur, quare, quamquam menda aliquot in ipso deprehendimus, nihil tamen innovandum esse censuimus, sed quae corrigenda vel supplenda videbantur, in calce posuimus. Si vero ecclesiam in villa Sropa non intra ecclesias Christburgensis, ut est in codice, sed Sztumensis archipresbyteratus posuimus,¹⁾ id factum est, quod Sropa, ut vel ipsi visitatores notant, ad archipresbyteratum Sztumensem pertinerit.

Restat, ut debitum gratitudinis reddamus *Reverendis alumni seminarii dioecesanii Pelplinensis*, quibus a nobis maxima habetur gratia, quod codicem transscripserint et, quando dubia circa textum oborta sunt, libentissime denuo collationes ipsius fecerint.

Editor.

¹⁾ Infra, pag. 137.

COMPENDIUM

ECCLESiarUM DIOECESIS CULMENSIS

ET POMESANIAE

PER PERILLUSTRES ET ADMODUM RR. DD. FELICEM
RZESZOWSKI ET MATTHIAM BYSTROM, CANONICOS
CULMENSES, EX MANDATO ILLUSTRISSIMI ET REVE-
RENDISSIMI DNI DNI ANDREAE COMITIS A LESZNO LE-
SZCZYŃSKI EPISCOPI PRO TEMPORE CULMENSIS, PO-
STEA ARCHIEPISCOPI GNESNENSIS, PRIMATIS REGNI,
CONSCRIPTUM MANU NOBILIS OPECHOWSKI, SUAE
ILLUSTRISSIMAE CELSITUDINIS ACTORUM NOTARII 1647.

COMPENDIUM

ECCLÉSIA RUM DIOCESES COLUMBIENSIS

ET POMERANICAE

EXSISTENS ET MATTHEI BISTROM CANONICI

RENDISSIMI DNI DNI ANDREAE COMITIS A LESSNO LE

SACRYSKI EPISCOPI PRO TEMPORIS COLUMBIENSIS

STEA ARCHIEPISCOPI GIESSENSIS PRIMATIS REGNI

CONSCRIPTUM MANU NOBILIS OPCHOWSKI SUAVISSIMO

ILLUSTRISSIMAE CELSTUDINIS ACTORIUM NOTARIUM

Archipresbyteratus Chelmsensis.

fol. 1.

Chelmsa.

Ecclesiam habet muratam tituli s. Nicolai parochialem, cuius possessor Venerabilis Alexander Radoszkowski, perpetuus commendarius, archipresbyter et concionator Culmsensis. Minor chorus testudine coopertus, maior ex asseribus tabulatum habet. Dies anniversariae dedicationis in diem dominicam secundam post festum s. Bartholomaei Apostoli incidit.

Pavimentum latericium tectum ex lateribus. Ciborium in maiori altari est bene munitum. Pyxis, in qua asservatur Venerabile Sacramentum argentea, intus deaurata et extra in aliquibus partibus. Altaria habet numero quatuor non consecrata, portatilia in omnibus habet. Altare Resurrectionis habet fundationem summam fl. 640 pol. A quibuslibet centum solvitur sex floreni. Obligatio: singulis septimanis absolvitur una Missa pro defunctis. Fons baptismalis est in ea lapideus cancellis circumdatus, intus ahenum habet ex cupro cum aqua benedicta, piscina penes eundem, clausura est bona fontis. Olea sacra penes fontem asservantur in vase argenteo decenter adornato sub clausura. Sacristia bona ac alia et illa fornice cooperta cum bona clausura. Metricas baptisatorum et matrimonio iunctorum tum etiam mortuorum habet. Campanile muratum ac lateribus tectum. Organa habet.

Inventarium est rerum ecclesiae et proventuum parochi ac aedificiorum.

Diebus dominicis et festis Missae sacrificium absolvitur cantatum sine concione, praeterquam in aliquibus festis concio solet esse, singulis praeterea septimanis duae Missae absolvuntur. Communicantes pro festo Paschatis habet ad sexcentos.

Villae iure parochi ad eandem ecclesiam spectant: civitas *Chelmsa*, villae *Spomle*, *Dziemiany*, *Witkowo*, *Obramb*, *Pluskolasy*, *Głuchowo*, *Bielczyny*, *Windak*. Ex his omnibus villis ac ex civitate Chelmsensi tenentur missalia ad ecclesiam praedictam solvere, sed non extradunt.

Proventus commendarius habet videlicet hos: sunt novem mansi in fundo civitatis iacentes, quos dictus commendarius locat et percipit ratione locationis sexagenam quartam frumenti, deberent esse duodecim mansi, sed eos omnes non possidet commendarius, quia occupantur ob incolis Culmsensibus. Super fundatione ecclesiae Culmensis fundatus est canonicus ultimus Culmensis ecclesiae, sed moderno possessori ad vitae tempora ipsius concessi sunt per Illustrissimum et Reverendissimum olim Działyński,¹⁾ Episcopum Culmensem ac Venerabile Capitulum tam praedicti mansi quam domus plebanalis.

Ossorium habet. Est penes eandem ecclesiam.

Schola lignea lateribus tecta, cuius rector singulis annis percipiebat decem marcas ex certis hortis civitatis Culmensis ad hoc usque tempus, sed modo ipsi non solvuntur. Ratione cuius salarii processionibus cum pueris rector interesse debet in ecclesia cathedrali et pueri ministrare aliaque servitia rector scholae circa ecclesiam cathedralem peragere debet.

Domus parochialis est penes eandem ecclesiam, duo hypocausta in ea parva, reparatione indiget. Coemeterium muro cinctum. Commendarius Culm-

¹ Caspar Działyński, Episcopus ab a. 1639—1646.

sensis possidet aliam ecclesiam in villa Lezwice cum filia in Schalwald in dioecesi Pomesaniae et habet dispensationem super pluralitate beneficiorum, quam nobis exhibuit, Ilm. et Rm. olim Działyński. Commendatur de vita et moribus praedictus commendarius.

Vitricos habet, qui rationem fecerunt coram Visitoribus de perceptis et expensis, ac moniti vitrici, ut a creditoribus debita repetant hinc ad festum s. Michaelis.

Hospitale est in eadem civitate, quod proventus habet ex variis foundationibus summam flor. 166 gr. 19 sol. 2 den. 1. Sunt in eo pauperes decem utriusque sexus. Duae stubae sunt in eo; provisores fecerunt rationem de perceptis et expensis.

Grzywna.

Villa Grzywna habet ecclesiam parochialem tituli s. Catharinae V., muratam. Minor chorus testudine coopertus, maior tabulato ex asseribus. V. Mathias Rynkowski plebanus.

Sunt in ea altaria tria non consecrata, portatilia sunt in omnibus decenter adornata. In altari maiori ciborium est humile et amovibile cum clausura, habet pyxidem argenteam deauratam, in qua V. Sacramentum servatur, renovatur aestate octava die, hieme 15. V. Sacramentum. Fons baptismalis lapideus, fundamentum illius scissum, ahenum in illo est cupreum non dealbatum; olea sacra in armario penes maius altare asservantur, vasa sunt stannea, illorum clausura est bona. Campanile muratum, in illo sunt campanae tres, tam ecclesia fol. 2
quam campanile tectum lateribus.

Libros ecclesia habet ad usus necessarios, videlicet Missale, Graduale, Antiphonale novum, Agendam Powodowii.

Organa alias pozytyw sunt, sed organistam non fovet plebanus. Sacristia bona testudine cooperta, cum clausura bona. Ecclesia habet clausuram bo-

nam, ossorium habet bonum. Coemeterium partim muro, partim sepibus cinctum.

Missae sacrificium vix non singulis diebus absolvit. Concionem diebus dominicis et festis habet. Communicantium pro festo Paschatis habet ad 500.

Schola est et rector scholae.

Est in eadem ecclesia sub minori choro in terra fornix, in qua sepeliuntur Magnifici DD. Konopaccy et nullum permittunt in eadem sepeliri. Sacerdotes vero non habent locum decentem pro sepultura.

Proventus ecclesia habet a vaccis 65 census, qui solvitur per florenum unum singulis annis a qualibet vacca. Item habet oves 50, quae aluntur apud rusticos ac per triennium medietatem tam earum quae tum temporis genitae sunt, quam antiquarum. Ecclesia percipit item ex tabula eleemosynam. Parochus habet mansos quattuor, quos ipse conseminat ac missalia post (!) omnes villas dictae parochiae.

Villae ad ecclesiam Grzywnensem spectantes sunt: *Grzywna, Kuczfaty, Sławkowo, Ostaszewo, Ostaszewko, Wytromowice, Zengwirt, Brofnowko, Browina*, ex quibus omnibus 60 coretos siliginis et totidem avenae plebanus percipit.

Inventarium rerum ecclesiae et parochiae habet. Metricas tam baptisatorum quam matrimonio iunctorum habet. Domus parochi commoda, lignea, duo hypocausta in illa, penes quodlibet camera, atrium bonum, horreum et stabula ruinosa.

Hospitale in eadem villa, quod proventum nullum habet; dixit tamen plebanus, summam esse accommodatam Generoso Michaeli olim Kolbrzyński, in bonis villae Zingwirt assecuratam, videlicet 1400 fl. pol., sed ab illa a multis annis nihil solvitur.

Biskupice.

Ecclesia parochialis Biskupicensis tituli s. Mariae Magdalенаe, cuius minor chorus ligneus, maior ex muro lignis intermixto, pavementum non est, ta-

bulatum ex asseribus. Hanc ecclesiam Venerabilis fol. 2 v. Ioannes Zuchnowic per commendam tenet, tria sunt in illa altaria non consecrata, unum tantum portatile. Ciborium in maiori altari, pyxis argentea deaurata intus. Olea sacra in armario penes maius altare servantur clausura sub bona. Baptisterium ligneum antiquum, ahenum habet ex aurichalco, aqua benedicta munda in illo, cum clausura bona. Sacristia lignea. Campanile ex muro lignis intermixto, fulcitum, campanas habet duas. Monstrantiam non habet. Metricas habet. Tectum ex lateribus. Inventarium rerum ecclesiae et domus plebanalis habet. Domus plebanalis est, in illa unum hypocaustum, horreum et stabula pro pecoribus, omnia ruinosae. Coemeterium sepibus aliquomodo septum. Ossorium habet. Haec ecclesia nondum est consecrata. Proinde illius Venerabile Capitulum et villa eiusdem.¹⁾ Libros Missale et Agendam habet antiquam, alios non habet. Schola est et rector. Tectum tam ecclesiae quam campanilis stillicidiis obnoxium.

Ecclesia proventus habet nullos praeter elemosynam; parochus habet sex mansos, quos ipse seminat. A cmetonibus missalia percipit per coretum, siliginis unum et totidem avenae.

Villae ad ecclesiam parochialem spectant: *Biskupice, Warszawice, Bruchnowo.*

Plebanus commendatur de vita et moribus. Vitrici rationem fecerunt de perceptis et expensis, moniti, ut tecta reparari curent. Haec ecclesia habet filiam in Przeczno.

Przeczno.

Ecclesia parochialis in villa Przeczno tituli s. Crucis murata, minor chorus testudine coopertus, in maiori tabulatum ex asseribus, pavementum lateribus stratum, inaequale. Habet altaria tria non

¹⁾ Videtur hic aliquid omissum.

consecrata, altare maius incurvatum reparatione indiget, portatile tantum unum est. Ciborium in muro est a dextra parte altaris. Pyxis stannea, in qua asservatur Venerabile Sacramentum. Baptismalis fons ligneus, ahenum intus cupreum, non dealbatum cum clausuris bonis. Olea sacra non habet, sed ex matrice ecclesia accipiuntur, campanile muratum habet duas campanas. Coemeterium fol. 3. quondam fuit muro cinctum, sed modo desolatum indiget reparatione. Ossorium muratum stramine tectum indiget reparatione. Libros Missale et Agendam novam habet. Inventarium habet rerum ecclesiae. Domus plebanalis ligneā, ruinosā.

Communicantes pro Paschate ad 40 habet. Diebus dominicis et festis alternatim divina in ecclesiis absolvitur.¹⁾

Quatuor mansos habet plebanus in eadem villa, sed Magnificus Dominus Trzebnie, haeres dictae villae, eos conseminat et parocho nihil ex eis dat. Missalia a cmetonibus eiusdem villae sex coretos siliginis et totidem avenae plebanus percipit singulis annis.

Papowo.

Ecclesia tituli s. Nicolai Confessoris, murata, tabulatum ex asseribus, pavimentum ex lateribus habet. Venerabilis Ioannes Kłodzinski commendarius eam possidet. Sunt in ea quattuor altaria, maius tantum consecratum, alia habent portatilia, ciborium super maiori altari decenter adornatum, pyxis argentea deaureta, in qua servatur Venerabile Sacramentum. Infra octiduum renovatur Vener. Sacramentum. Olea sacra in armario penes fontem baptismalem servantur munda in vasibus stanneis. Baptisterium ligneum pictum, intus ahenum habet cupreum, dealbatum, cancellis cinctum. Campanile ligneum, lateribus tam templum quam campanile tectum, sed tectum reparatione indiget. Campanae in illo ma-

¹⁾ Legendum: absolvuntur,

iores duae, tertia parva, qua signum datur. Sacristia testudine cooperta cum clausura bona, coemeterium muro cinctum. Metricas baptisatorum et matrimonio iunctorum habet. Inventarium rerum ecclesiae et domus plebanalis habet. Organa seu positiw habet, sed ad praesens organistam non habet. Fenestrae fractae in aliquibus partibus reparatione indigent.

Est etiam in coemeterio capella murata, lignis intermixta, s. Huberti, nullam foundationem habet. Duo altaria in eadem ecclesia habent foundationis unum censum 36 fl. pol., ratione cuius parochus singulis septimanis absolvit unam Missam de B. M. V., aliud habet censum 12 fl., ratione cuius singulis septimanis unam Missam pro defunctis V. commendarius absolvit. Obligationibus satisfit.

Ecclesiae proventus vacca una et altera iuvenca, a qua vacca singulis annis census solvitur ecclesiae floreni 4, item ex eleemosyna.

Plebanus habet duos mansos et additamenta, missalia penduntur a emetonibus, item vaccas quatuor habet plebanus, antiquitus ad parochiam spectantes. Domus plebanalis bona lignea, in illa duo hypocausta et una camera, stabula et horrea non adeo bona; habet etiam duos hortulanos.

Schola non est, sed in domo ecclesiae rector scholae manet.

Vitricus ecclesiae de perceptis et expensis rationem reddidit. Item recognovit vitricus et rector scholae, apud Generosum Iob Elzanowski in villa Falencin esse summam florenorum 200 pro ecclesia legatam, et apud Generosam Karska in Zegartowice fl. 150, in villa Niemczyk fl. ducenti. fol. 3 v.

Hospitale est in eadem villa, proventus habet summam fl. 200, in villa Zgnieblota per Nobilem Pilinski inscriptam. Censum solvere debet per fl. 7 singulis annis a centum.

Ecclesia Unisłaviensis.

Ecclesia parochialis tituli s. Bartholomaei Apo-

stoli, murata, pavementum latericium, tabulatum ex asseribus, habet altaria tria, cuius possessor Venerabilis Valentinus Katlewski, institutionem non habet, solum commendatitias litteras ad ordines, quas ille pro institutione habet neque professionem fidei fecit neque eiusdem ecclesiae accepit, ab anno 1631 eandem ecclesiam occupat. Sunt in ea altaria tria, super maiori tantum portatile. Ciborium super maiori altari decenter adornatum cum clausura bona, habet pyxidem argenteam deauratam, minus commodam pro Ven. Sacramento. Olea sacra in armario penes maius altare servantur minus decenter sine clausura. Fons baptismalis lapideus, minus decens demissus sine clausura, ahenum intus cupreum, non dealbatum. Turris ex lignis ligatis erecta, sed nondum muro perfecta. Frontispicium ecclesiae est apertum, duas campanas habet, tertia parva super templum.

Metricas non habet. Inventarium ecclesiae et domus parochialis habet. Libros: Missalia duo, Graduale et Agendam habet antiquam. Communicantes pro festo Paschatis ad 300 habet. Media pars coemeterii non est septa.

Villae ad eandem ecclesiam iure parochiae spectantes sunt: *Unistaw, Raczyniewo, Loktowo, Siemon, Głażewo, Stablewice, Goloty et Głodowo.*

Missae sacrificium singulis diebus dominicis et festis absolvit.

Proventus ecclesia habet vaccas 5, a quibus singulis annis solvitur census flor. 3. Item medietatem melificii habet ab Honorabili Martino Wardecka, sculteto Unislaviensi, per parentem ipsius ecclesiae legatam. Item habet duas domus, ex quibus census ecclesiae singulis annis solvitur per flor. duos. Domus plebanalis lignea, in ea sunt duo hypocausta et una camera; sepibus eadem domus est circumsepta. Horrea, stabula pro equis pecoribusque bona.

Proventus habet plebanus mansos quatuor, ha-
fol. 4. bet et missalia a quolibet cmetone per unum core-

tum silignis et totidem avenae, sed non extraduntur, neque ex desertis in praedia conversis.

Domus est pro rectore scholae et pro organario.

Habet etiam unum hortulanum plebanus. Inventarium rerum parochiae non habet; recognovit tamen plebanus, quod unum equum accepit ac tres equas et unum pullum post mortem antecessoris sui, item vaccam unam, duas iuencas, duos boves, unum porcum, anseres duos, gallinas quinque et unum gallum gallinaceum, unam mensam. Vitrici rationes fecerunt perceptorum et expensarum.

Grzybno.

Ecclesia parochialis in villa Grzybno tituli s. Michaelis, Archangeli, murata. Commendarium habet V. Gasparum Goska a multis annis. Literas commendae non habet, sed solum unam commendam exhibuit anni 1644 ad annum concessam.

Sunt in ea altaria tria, non consecrata. Unum tantum portatile est in maiori altari. Pavimentum latericium, tabulatum ex asseribus. Fons baptismalis ligneus pictus cancellis circumdatus, ahenum intus ex cupro. Olea sacra in armario penes maius altare decenter asservantur. Habent bonam clausuram, campanile muratum, tres campanae super eo. Tecta ecclesiae bona, sacristia ruinam minatur, piscina est penes fontem.

Missae sacrificium alternis vicibus absolvit, uno die dominico seu festo in Grzybnensi, secundo in Trzebcensi, tertio in Nawrensi ecclesiis, quas omnes per commendam tenet, absolvit. Metricas habet omnium ecclesiarum trium in simul scriptas.

Coemeterium lapidibus cinctum indiget reparatione. Inventarium rerum ecclesiae et domus plebanalis habet. Libros: Missale, Graduale, Antiphonale bona, Agendam antiquam. Ossorium bonum.

Communicantes pro festo Paschatis ex omnibus tribus ecclesiis habet ad trecentos circiter.

Proventus ecclesia habet oves, quae a colonis

aluntur per triennium, primo anno decem grossi a qualibet dantur, secundo anno medietas lanae ecclesiae cedit, tertio anno lanae ac ovium tam earum quae datae, quam illarum quae hoc tempore natae sunt, medietas cedit, ex eleemosyna pecuniam, vaccas duas, a quibus solvitur per florenos tres singulis annis, apud emetonem vaccae foveantur in Grzybno, qui suspectus est de fuga.

Plebani proventus sunt mansi quatuor et quilibet emeto missalia tenetur singulis annis unum coretum siliginis et alterum avenae pendere.

Villae ad parochiam spectant: *Grzybno, Wypcz.*

fol. 4 v.

Nawra.

Ecclesia parochialis in villa Nawra tituli s. Matthaei, murata, altaria habet tria non consecrata, quam V. Casparus Goska per commendam tenet, ut asserunt. Unum tantum portatile, pavementum nullum, habet tabulatum ex asseribus, in maiori altari ciborium, in corporali tantum asservatur Venerabile Sacramentum, olea sacra non habet, clausura mala tam ecclesiae quam sacristiae, baptismalis fons ligneus, ahenum intus cupreum. Sacristia ruinam minatur et stillicidiis obnoxia, fornice cooperta, turris murata, in qua campanae duae. Tectum malum, aliquibus in partibus stramineum. Coemeterium non septum.

Argentum ecclesiae asservatur penes Generosum D. Leski haeredem et patronum villae eiusdem.

Proventus ecclesiae ex eleemosyna. Plebani tres mansi, sed unus occupatus est per Generosum D. Kruński, possessorem villae eiusdem. Domus plebanalis lignea ruinosa, quam inhabitat rector scholae, schola non est. Vitrici non fecerunt rationes.

Trzebe.

Ecclesia parochialis in villa Trzebe tituli s. Elisabethae Virg., murata, cuius possessor ¹⁾ V. Caspa-

¹⁾ Nomen possessoris omissum.

rus Goska commendarius est. Pavimentum ex lateribus, tabulatum ex asseribus (super minori choro tantum), habet altaria tria, in maiori altari ciborium, in corporali asservatur Venerabile Sacramentum. Fons baptismalis ligneus pictus, ahenum intus cupreum non dealbatum. Missalia habet duo. Campanile, in quo tres campanae. Inventarium habet. Domus plebanalis non est, sed eam cepit aedificare plebanus et nondum perfecit. Coemeterium non est septum, tectum ex lateribus indiget reparatione, ossorium non habet. Sunt apes ecclesiae aliquot alvearia, sed ad praedium sunt acceptae et nihil ecclesiae datur. Petit commendarius, ut restituantur ecclesiae. Vitrici non fecerunt rationes.

Archipresbyteratus Thorunensis.

Thorunium.

Ecclesia parochialis Thorunensis tit. s. Iohannis Baptistae, murata, cuius plebanus Illmus et Rmus D. Petrus Sokołowski, Suffraganeus Culmensis. Patronus S. R. Maiestas. Sunt in ea altaria 20 decenter adornata, maius nondum pictum super altari maiori. Ciborium cum clausura bona pyxidem argenteam habet intus deauratam et extra in aliquibus partibus, ad infirmos aliquando defertur cum candelis dum sunt studiosi, aliquando sine candelis cum campanula tamen. Olea sacra in armario penes maius altare servantur, clausura bona, vasa argentea deaurata. Fons baptismalis ex aere fuso decenter adornatus cum clausura, intus mappa alba, extra rubro panno tectus; ahenum intus stanneum. Templum fornice coopertum, pavimentum ex lapide quadrato. Campanile muratum campanas habet. Inventaria rerum ecclesiae sunt ordinata. Metricae sunt. Libros ad usum ecclesiae necessarios habet, ac praeterea bibliotheca est in armariis penes maius altare. Coemeterium bene muro cinctum, ossorium bonum.

fol. 5.

Est in eadem ecclesia Confraternitas ss. Corporis Christi, sed de proventibus nobis eadem Confraternitas non fecit rationem. Item Patres Societatis Jesu ex praedictis altaribus tria ipsi tenent, unum est Congregationis, alia ipsorum Patrum. Idem Patres Societatis Jesu domum antiquitus ad parochum spectantem et quam parochi inhabitare solebant, occupaverunt, ac scholam ecclesiae parochialis ac jus patronatus ad eandem ecclesiam sibi praetendunt. Parochus modernus in domo lapidea penes lapideam Venerabilis Capituli Culmensis habitat, quae antiquitus fertur ad mansionarios dictae ecclesiae pertinuisse.

Fovet tres vicarios, qui in eadem lapidea manent, et schola in eadem domo est, habet rectorem scholae et pueros multos, qui eandem frequentant. Singulis diebus dominicis duae Missae cantatae absoluntur, ferialibus vero matutinum ac aliis festis semper ac una cantata Missa.

Proventus habet parochus 1200 ¹⁾ florenos polonicos, ex quibus vicariis, rectori scholae ac cantoribus solvit. Cantores habet sufficientes. Vitrici non reddiderunt rationes, quia absentes erant. Suppellex ecclesiastica tota iuxta inventarium est.

Ecclesia s. Laurentii martyris in suburbio
Thorunensi sita.

Ecclesia s. Laurentii extra muros Thorunenses sita murata, cuius capellanus Venerabilis Michael Kowalkowski, vicarius ecclesiae parochialis Thorunensis. Altaria habet quinque, tria nova, duo antiqua. Ciborium est in maiori altari cum clausura bona, habet pyxidem argenteam, in qua Venerabile Sacramentum asservatur, pro infirmis secreto solet deferri sine pulsu campanarum. Campanile muratum, sunt in illo campanae quatuor. Inventarium

¹⁾ In margine notatur: idque ex villa Simanie dicta, quam DD. Consules Torunenses locant.

rerum ecclesiae est sufficiens. Minor chorus ecclesiae fornice coopertus, maior ex asseribus pictis sunt. (!) Pavimentum ex lateribus, sacristia fornice cooperta cum clausura bona. Erant olim organa in dicta ecclesia, sed tempore incursus Suecorum sunt destructa, omnes fistulae plumbeae seu stanneae sunt direptae, sola structura ad praesens nuda existit. Coemeterium fuit antiquitus muro cinctum, sed tempore Suetici belli murus dirutus, ad praesens asseribus septum et ex aliquibus partibus est apertum, ex una parte vallo cinctum, quod magno periculo est ecclesiae, quia attingit muros ecclesiae.

Capellanus habet domum, in qua unum hypocaustum et camera, praeterea habebat duas domos, in quarum una campanator fovebatur ac pueros docebat, alia conducebatur, quae tempore belli incendio sunt absumpta. Fundi vero earum vallo occupati. Provisores calculum non fecerunt, quia absens eorum unus erat.

Popowo.

fol. 5 v.

Ecclesia parochialis in villa Popowo murata tituli s. Nicolai Pontificis. Parochus Venerabilis Martinus Radzik, institutionem non habet, asseruit tamen, se eandem habuisse, sed per Consules Thorunenses sibi detentam esse, copiam tamen exhibuit, tenet et ecclesiam Gostkoviensem per commendam.¹⁾ Patroni ecclesiae in Popowo²⁾ sunt Consules Torunienses. Pavimentum ecclesia habet latericium, tabulatum ex asseribus. Altaria tria sunt in ea, non consecrata, portatile tantum unum habet in maiori altari, muro infixum. Ciborium in maiori altari decenter adornatum. Pyxis argentea, intus deaurata et extra in partibus. Singulis septimanis renovatur V. Sacramentum, clausura eiusdem bona. Lampas

¹⁾ Verba: Martinus Radzik et quae sequuntur usque ad commendam in codice sunt interlita.

²⁾ Popowo recentiori manu mutatum in Gostkowo.

aërea ante maius altare, sed non semper accenditur, praeterquam quando divina officia absolvuntur. Olea sacra in sacristia servantur in vasibus stanneis bene distinctis; monitus plebanus, quatenus penes maius altare armarium pro iisdem curet. Fons baptismalis ligneus, intus ahenus est cuprea, sine cancellis. Inventarium rerum ecclesiae et domus plebanalis habet. Campanile ligneum fulcitum, tegulis latericiis tectum, sunt campanae tres in illo, in templo quarta, qua signatur. Metricas habet baptisatorum et matrimonio copulatorum ab anno 1643. Confessionale habet decens ante maius altare. Coemeterii vix media pars septa. Domus plebanalis lignea noviter extructa, duo hypocausta et ad utrumque camera, horreum, stabula noviter extructa. Cellarium inchoatum, sed nondum perfectum.

Proventus ecclesia nullos habet praeterquam ex eleemosyna. Parochus habet quattuor mansos ac missalia, habet ex Popowo 13 modios siliginis, totidem avenae, de Łysomyce octo modios siliginis totidem avenae, ex Zakrzewko unum modium siliginis et avenae unum.

Villas ad dictam ecclesiam habet *Papowo, Łysomyce* et *Zakrzewko*.

Pro festo Paschatis communicantes habet in utraque parochia 60.

Schola nova et rector scholae est.

Habet haec ecclesia praeterea novem (nunc 20) ¹⁾ vaccas vulgo ferreas vocatas, a qualibet solvitur census singulis annis florenus unus, item oves quindecim (nunc 45,) ²⁾ a quibus itidem florenus unus singulis annis solvitur, quae omnium percepta in usus et necessitates ecclesiae convertuntur. Vitricos habet, qui rationes fecerunt de perceptis et expensis. —

Swierczyny.

In villa Swierczyny ecclesia parochialis tituli

¹⁾ Alia manu additum: nunc 20.

²⁾ Alia manu additum:

s. Ioannis Baptistae et Evangelistae, cuius patronae fol. 6. conventus monialium Torunensium. Venerabilis Hieronymus Grabkovius per commendam hanc tenet ab anno 1635, in qua sunt altaria tria decenter adornata, pavementum ex lateribus, tabulatum ex aseribus. In altari maiori ciborium pyxidem habet argenteam, intus deauratam, cum clausura bona. Olea sacra ad latus maioris altaris in armario asservantur, sunt vasa stannea. Fons baptismalis ligneus pictus, intus ahenum habens, bene clausus.

Maius altare habet foundationem censum 90 florenorum pol. a summa principali 1500 floren. Parochus percipit ex dicta summa fl. 60, ecclesia fl. 30. Tenetur parochus singulis septimanis Missam absolvere lectam pro defunctis, singulis vero quartalibus cantatam.

Aliud altare s. Stanislai habet foundationem fl. 6 a summa principali 100 fl., ratione cuius absolvit plebanus Missas pro defunctis 6 singulis annis.

Metricas baptisatorum et copulorum habet. Campanile ab infra muratum, sursum murus lignis immixtus, campanae sunt duae maiores, minor una, qua signatur. Libri sunt Missale, Antiphonale, Graduale, Rituale, omnia nova. Inventarium rerum ecclesiae et domus habet. Iniunctum plebano, ut ad archivum ecclesiae cathed. illud transmittat descriptum. Lampadem habet ex aurichalco ante maius altare, tempore quo absolvuntur divina, accenditur. Foundationem habet fl. 12 a summa 200 fl. pol. Piscinam penes maius altare habet decentem. Organa alias pozytyw est, organista simul rectorem agit scholae. Coemeterium bene septum aseribus, ossorium ligneum bene tectum. Suppellex ecclesiastica secundum inventarium reperta.

Proventus ecclesia habet vaccas 32, a quibus census solvitur singulis annis fl. 1. pro festo s. Martini, item oves, a quibus census provenit fl. 6.

Proventum parochus habet mansos quatuor, quos conseminat ipse. Missalia percipit 40 coretos

siliginis, totidem avenae. Hortulani duo sunt, qui labores praestant. Domus plebanalis satis commoda, in qua duo sunt hypocausta et duae camerae, in atrio tertia camera. Alia aedificia uti horrea, stabula pro pecoribus, sunt bona. Pomaria duo. Silvam habet et piscinam.

Domus pro rectore scholae bona. Item est hospitale, sed proventus non habet.

Villae ad ecclesiam spectantes sunt: *Swierczyny, Piwnice, Lulkowa, Kowros, Pigża, Leszcze.*

Vitricos habet, qui singulis annis rationes faciunt coram plebano, quae rationes examinatae sunt. Monitus plebanus, ut institutionem quam primum obtineat, de vita commendatus bene.

fol.6 v.

Łążyn.

Ecclesia parochialis in villa Łążyn tituli s. Valentini. Minor chorus ligneus, maior itidem muro intermixtus, possessor huius ecclesiae V. Iacobus Długi, parochus. Pavimentum ex lateribus, tabulatum ex asseribus. Iurispatronatus: consules Torunenses. Habet 3 altaria non consecrata, unum portatile, in maiori altari ciborium habet pyxidem, sed modo, dixit plebanus, eam reparari datam, in corporali servatur V. Sacramentum, ac singulis septimanis reformatur V. Sacramentum. Fons baptismalis ligneus habet ahenum cupreum. Piscina non est, sed retro maius altare effunditur aqua super arenam. Metricas habet. Campanile ligneum ex asseribus, tectum ecclesiae reparatione indiget. Libros: Missale et Rituale antiqua habet. Coemeterium septum asseribus. Ossorium ligneum habet. Suppellex secundum inventarium reperta. Inventarium habet rerum ecclesiae. Domus plebanalis lignea ruinosa unum hypocaustum tantum habet et cameram ex eodem. Horreum bonum et stabula.

Proventus ecclesiae duae vaccae, a quibus solvuntur florenus unus singulis annis.

Plebanus habet quatuor mansos, item siliginis modios quinque et medium, totidem avenae.

Villae ad dictam ecclesiam spectantes sunt: *Łążyn, Łążynek, Reczkowo, Skłorzewo.*

Vitricos non habet, dixit ante aliquot septimanas ambos mortuos esse. Venerabilis plebanus fecit rationes perceptorum et expensorum. Item retulit V. plebanus, legatam fuisse summam fl. 150 et gros. 9 per quendam pastorem ecclesiae, quam Generosus Iacobus Piwnicki ad se recepit et tenetur illam restituere cum censu ab annis 15 retento. Item quidam emeto, cognomine Król, debet ecclesiae 30 fl., quos ab eadem ecclesia mutuo accepit.

Bierzgłow.

Ecclesia parochialis in villa Bierzgłow murata tituli s. Laurentii, Martyris, est filia ecclesiae Łążinensis, tabulatum habet ex asseribus, pavementum ex lateribus. Patronieiusdem Spectabiles consules Thorunenses. Sunt in illa tria altaria, in maiori tamen portatile, ciborium in maiori altari cum bona clausura, pyxis argentea, intus deaurata. Fons baptismalis ligneus antiquae formae, campanile ruinam minatur, in quo sunt duae campanae maiores, coemeterium non bene septum. Libros, videlicet Antiphonale et Graduale non habet. Domus plebanalis lignea ruinosa. Inventarium rerum ecclesia habet.

Plebanus habet quatuor mansos, qui per emetones coluntur et ipse quartam sexagenam accipit, item emetones pendunt plebano per medium coretum siliginis et totidem avenae. Missae sacrificium alternatim diebus dominicis et festis in dicta ecclesia plebanus absolvit. Tectum ecclesiae reparatione indiget. Vitrici rationem fecerunt perceptorum ex eleemosyna et expensarum. fol. 7.

Villae ad dictam ecclesiam spectant: *Bierzgłowo Stomowo, Lubianka, Koryta, castrum Bierzgłowiense.*

Czarnowo.

Ecclesia parochialis tituli s. Martini, Confessoris, murata, in minori choro fornice cooperta, in maiori tabulatum ex asseribus, cuius Illustrissimus et Reverendissimus D. Petrus Sokołowski, Suffraganeus Culmensis, plebanus, commendarium penes illam foveat, V. Simonem Katlewski, de vita et moribus bene commendatum. Singulis annis dat ipsi florenos centum ac certa legumina. Patroni Spectabiles consules Thorunenses. Habet altaria tria non consecrata, super omnibus portatilia. Ciborium in maiori altari cum clausura bona, pyxis argentea, intus deaurata, in qua Venerabile Sacramentum servatur. Olea sacra in armario decenter servantur in vasculis stanneis, quae non adeo bona sunt, sub clausura. Fons baptismalis ligneus decenter adornatus. Campanile super ecclesia muratum, in illo campanae duae magnae, tertia parva. Tecta ecclesiae bona ex lateribus. Coemeterium muro septum, sacristia murata fornice cooperta bona cum clausura. Inventarium rerum ecclesiae habet. Libros: Missale, Graduale, Antiphonale et Agendam habet. Domus plebanis combusta, sed de novo aedificata, horrea nova. Ven. commendarius novam habet domum, in qua unum hypocaustum cum camera.

Proventus ecclesia habet vaccas tres, ex quibus census solvitur singulis annis floreni octo, item habet domunculam, ex qua solvitur census singulis annis floreni tres. Item ex eleemosyna. Plebanus habet duos hortulanos, qui labores praestant.

Ad ecclesia parochialem spectant villae: *Czarnowo, Bedzewo, Zławieś, Dziwak, Stanisławka.*

Communicantes pro festo Paschatis habet ad 400. Alternis diebus dominicis et festis Missae sacrificium ac concionem in dicta ecclesia absolvit.

Proventus parochus habet quinque mansos, quos arendavit Famatus Georgius Guiter, civis Toronensis, pro ducentis florenis, ac certa legumina idem arendator D. plebano extradit, quae taxantur ad

centum florenos. Missalia a cmetonibus Czarnowiensibus percipit 24 coretos siliginis. Conquesti sunt cmetones Czarnowienses catholici, quod missalia etiam haeretico ministro pendunt. Ex aliis villis cmetones missalia non extradunt plebano, sed ministro haeretico, quae antiquitus plebano extradebant. Item habet plebanus vaccas hollandicas 12, equos 6, boves 6, porcos senes duos, item duos porcos annorum duorum, porcellos 11, bovem unum non castratum, anseres tres, gallinas 4, gallum galinaceum unum, suppellectilem ad usum familiarem necessariam in inventario arendatoris specificatam. Haec omnia apud arendatorem existunt. Locata sunt illi haec bona ad annos quindecim et est approbata per Illustrissimum et Reverendissimum olim Działyński, Episcopum Culmensem etc. fol. 7 v.

Rector scholae et organarius est, habent domus bonas. Hospitale est ibidem, sed nullos habet proventus. Vitrici rationem perceptorum et expensarum fecerunt.

Bolyminko.

Ecclesia parochialis in villa Bolyminko lignea, cuius possessor Venerabilis Simon Katlewski, commendarius Czarnowiensis; tertio die dominicae seu festo Missae sacrificium ibidem absolvitur. Haec ecclesia valde ruinosa iurispatronatus laicalis. Campanile non habet; coemeterium non est septum. Domus plebanalis lignea, valde ruinosa. Unum est altare in illa, consecratum, claves penes patronum asservantur, quem tunc temporis domi non reperimus, ideo sufficienter de omnibus inquirere non potuimus.

Proventus plebanus habet quatuor mansos. Campanae duae sunt. Ossorium non est.

Villae ad ecclesiam sunt: *Bolyminko*, *Dąbrowka*, *Wątdowo*, *Cahoradz*, *Gierkowo*, *Gniazdowo*, *Bolimino*.

Ostromećczek.

Ecclesia parochialis Ostromećczensis tituli s. Ni-

colai, murata ac fornicibus cooperta, cuius possessor Venerabilis Albertus Olszewski, commendarius, qui non est domi repertus, cuius patronus Generosus Iacobus Dorpowski. Altaria sunt in ea tria cum portatilibus decenter adornata. Ciborium in altari maiori non bene clausum. V. Sacramentum in pyxide argentea intus deaurata servatur. Olea sacra in fenestra sacristiae sunt reperta, vermes in illis fuerunt, vasa stannea eorum. Fons baptismalis ligneus, pictus, intus ahenum habet cupreum, campanile muratum campanas habet duas. Tectum ecclesiae bonum, fenestrae aliquae fractae, pavementum ex lateribus. Ossorium est.

Rector scholae est ac domum habet bonam. Libros necessarios pro usu ecclesiae habet.

Proventus plebani ex praetorio Thorunensi, ducentos florenos singulis annis percipit, item missalia a cmetonibus.

Villae ad ecclesiam Ostromeęcensem spectantes sunt: *Ostromeęczek, Izbice, Reptowo, Pień, Waldowo, Strzyżawa* et *Kempa*.

fol. 8. Hospitale est in eadem villa muratum. Habet proventum singulis quartualibus flor. quindecim, quinque pauperes sunt in illo, quibus sexagena quolibet quartuali datur, residuum servatur.

Rector scholae nullam habet provisionem, supplicavit patronus, ut quinque floreni rectori scholae possint dari.

Czarz,

Ecclesia parochialis in villa Czarz tituli Nativitatis B. M. V., murata, pavementum ex lateribus, tabulatum ex asseribus malum, quam Venerabilis Stanislaus Zaleski per commendam possidet, in qua sunt altaria quinque non consecrata, portatilia tria, patrona Illustriss. D. Działynska, Palatina Pomeraniae. Ciborium in maiori altari pyxidem habet argenteam, clausura bona, baptismalis fons ligneus, intus est ahenum, aqua munde servatur. Olea sacra in baptisterio servantur, campanile infra muratum,

sursum murus lignis immixtus, campanae sunt tres in illo, tectum latericium indiget reparatione et ruina imminet ecclesiae. Libros: Missale, Rituale, Graduale et Antiphonarium habet. Inventarium rerum ecclesia habet. Sacristia bona murata fornice cooperta, sed tectum malum perfluit. Ossorium non est tectum. Metricas habet.

Singulis diebus dominicis et festis Missam et concionem habet. Communicantes pro festo Paschatis circiter 700 habet.

Villae ad ecclesiam Czarsensem spectant: *Czarz, Gzyn, Iarzembiniec, Czemlewo, Słończ, Dembowiec* et *Borki*. Coemeterium non ubique septum.

Plebanus habet mansos duos, qui Hollandis sunt arendati pro ducentis florenis polonicis singulis annis ad annos 15. Ad annos 6 adhuc durat haec arenda. Missalia habet 16 coretos siliginis et totidem avenae. Plebanus habet unam vaccam penes se et aliam iuvenecam ecclesiae.

Ecclesia proventus nullos habet praeterquam quod ex eleemosyna.

Domus plebanalis lignea, vetus, habet duo hypocausta et unam cameram, horreum, stabula pro equis et pecoribus.

Hospitale est in eadem villa, quod habuit antiquitus foundationem per Rel. et Deodicatam Vener. Mortenska,¹⁾ Abbatissam Culmensensem, in bonis villae Kumlaski Generosi Mathiae Odrowski inscriptam, sed ab anno 1628 nil percipiunt. Quatuor coretos siliginis, hordei duos, pisorum unus singulis quartalibus a Conventu Sanctimonialium Culmensium pro pauperibus datur.

¹⁾ Magdalena a Morteg Morteska, filia Melchioris M., Suecamer. Culmensis, collapsi penitus monasterii sanctimonialium s. Benedicti Culmensis restauratrix, multarum coloniarum ex dicto monasterio in diversas partes Poloniae deductarum fundatrix, virgo omnium virtutum splendore, morum gravitate, vitae sanctitate excellens, abbatissa Culmensis annis 52. Obiit die 15. Febr. a. 1632. Cf. Vita Magdalenae Morteska, conscripta a Stan. Brzechfa S. J., edita a G. Półlocki Pelplini a. 1880.

Gostkow.

Ecclesia parochialis in villa Gostkow tituli Sanctorum omnium,¹⁾ pavementum ex lateribus, tabulatum ex asseribus, in ea altaria 5 decenter adornata sunt, in ea unum tantum portatile. Ciborium in maiori altari pyxidem habet argenteam, deauratam, olea sacra in armario penes maius altare in vasibus stanneis cum clausura bona servantur, baptismalis fons ligneus pictus, ahenum intus cupreum dealbatum cum clausura. Sacristia bona testudine cooperta cum clausura bona. Metricas et inventarium rerum ecclesia habet. Ossorium non est. Campanile supra ecclesiam ex muro lignis permixto. Campanae tres in illo, quarta parva supra ecclesiam. Libros, duo Missalia, Agenda, Graduale, Antiphonarium nova. Regale habet, sed malum.²⁾

Organista non est, neque rector scholae.

Domus plebanalis lignea, duo hypocausta cum fenestris, fornacibus et cameris, horreum ruinam minatur, stabula nulla, schola est lignea.

Proventus ecclesia habet vaccas tres apud plebanum, a quibus census ecclesiae provenit floreni tres singulis annis, item summam flor. 500 in bonis villae Gostkow inscriptam, a qua census singulis annis ecclesiae solvitur flor. 30, item ducentos florenos in lapidea³⁾ Thoruni inscriptos pro anniversario Nobilis olim Somplawski, a quibus census floren. 12 singulis annis solvitur et absolvitur Missa Requiem singulis quartualibus ratione dicti census 12 flor., qui inter parochum et rectorem scholae dividitur.

Proventus parochi sunt mansi 4. Missalia alias thaca a emetonibus extraduntur. Villae ad parochiam spectant: *Gostkowo, Turzyno, Kamionki wielkie, Łapnicki, Tylice, Folsank.*

¹⁾ In codice post aliqua verba interlita sequitur haec adnotatio: nunc Albertus Łuski (?) parochus.

²⁾ verbum: malum alio atramento scriptum.

³⁾ supplendum: domo.

Communicantes pro festo Paschatis 200. Sunt etiam multi Calvinistae sub eadem parochia.

Parocho iniunctum, ut coemeterium sepiri, tecta ecclesiae reparari ac ossorium extrui curet.

Ląka Maior.

Ecclesia parochialis in Maiori Ląka murata tituli s. Catharinae, parochus V. Stanislaus Piotrowicz noviter institutus, iurispatronatus S. R. M. Tria altaria sunt in ea decenter adornata, maius consecratum portatile unum habet, ciborium cum clausura bona in muro ad latus parietis habet clausuram bonam, pyxis in eo argentea deaurata, in qua servatur ss. Sacramentum, unum altare minus nondum pictum, olea sacra in altero armario penes altare maius in vasibus stanneis servantur. Fons baptismalis ligneus pictus cum clausura bona ahenum intus habet cupreum dealbatum.

Metricas habet ac inventarium rerum ecclesiae et domus plebanalis ac proventuum. Libros habet: Missale, Agendam antiquam, Graduale et Antiphonarium.

Campanile ligneum, in illo campanae tres; tecta reparatione indigent. Ossorium ligneum non tectum. Coemeterium asscribus bene septum. Sacristia murata, testudine cooperta, cum clausura bona. Res fol. 9. ecclesiae iuxta inventarium sunt repertae. Domus plebanalis lignea hypocausta habet duo cum cameris; horreum ac stabula reparatione indigent.

Proventus ecclesia habet fl. 60 a summa principali fl. 1000 in praetorio Thorunensi inscriptus,¹⁾ item in bonis villae Chełmaniec census fl. 18 a summa fl. 300, item fl. 7 a summa fl. 100 in bonis villae Elzanow assignatus²⁾ et inscriptus, item ex eleemosyna.

Proventus parochus habet mansos 4, sed pars illorum adempta est per tenutarium villae, item duas vaccas. Villae ad parochiam pertinent: *Maior*

¹⁾ Legendum: inscripta.

²⁾ Legendum: assignata.

Łąka, Elzanow, Pruska Łąka, Borówno et Rychnowo, molendina Skrobacz, Juda, Krupka, Strusz, Papiernia, Kinost, Szerokostaw desolatum.

Communicantes pro festo Pasehatis ex parochiis Wielka Łąka, Gronowo et Rychnowo sunt 500. Missalia post omnes cmetones dictarum villarum percipit plebanus, ex molendinis unus coretus siliginis tantum solvitur plebano.

Gronowo.

Ecclesia parochialis in villa Gronowo tituli s. Nicolai. Nunc parochus Andreas Offiara. Altaria sunt in illa tria, ornamenta non habent, non consecrata, unum portatile tantum. Ciborium in maiori altari cum clausura bona pyxidem habent argenteam, totam deauratam. Olea sacra in sacristia in armario ¹⁾ servantur sine clausura, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, in illo ahenum cupreum. Tabulatum ex asseribus malum, pavementum nullum. Sacristia murata fornice cooperta. Campanile ruinosum, in illo campanae tres. Ossorium sub campanili. Tecta ecclesiae ac campanilis mala, ecclesia ruinam minatur. Coemeterium non est septum. Missale et Agendam antiquam tantum habet.

Proventus ecclesia nullos habet.

Metricae sunt, inventarium rerum ecclesiae (et parochiae) est ac omnia iuxta illud reperta. Domus plebanalis lignea, ruinoso, in qua unum hypocautum et camerae duae, horreum ac stabula non sunt.

Proventus parochi. Habet mansos quatuor. Missalia a cmetonibus per unum coretum siliginis et totidem avenae ex quolibet manso parochus percipit.

Villae ad parochiam spectant: *Gronowo, Kamionki minores, Brzezienka, Młyniec, Brzezno, Młyn Bierzgieł, Młyn Pachura*. Ex villa *Rogowko* hereditatis Thorunensis, cmetones non extradunt missalia.

¹⁾ Super his verbis: in sacristia in armario, scripta sunt alio atramento verba: in tumba altaris maioris,

Rychnowo.

Ecclesia in villa Rychnowo murata, sed desolata ac tectum collapsum, quae pro filia incorporata est ecclesiae in Wielka Łąka, nullos agros habet, sed in praedium dicunt conversos esse. In domo plebanali emeto habitat. Thorunenses consules possesores villae eiusdem. Campanae sunt una in praedio, altera penes templum, organa vulgo posityw dicta a Thorunensibus accepta. fol. 9 v.

Kielbasin.

Ecclesia parochialis in villa Kielbasin tituli s. Hedwigis ¹⁾ murata. Patroni Spectabiles consules Thorunenses. Parochum habet V. Chrystophorum de Srebrniki. In illa altaria sunt tria non consecrata, unum tantum adornatum, portatile est in maiori altari, ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam intus deauratam cum clausura bona. Olea sacra in armario penes maius altare servantur, habent vasa stannea clausuram bonam. Fons baptismalis ligneus pictus ahenum ex aurichalco habet et clausuram bonam, libros Missale et Agendam habet antiquam. Sacristia murata fornice cooperta. Campanile muratum, in illo campanae duae. Tectum ecclesiae et campanilis bonum. Coemeterium non ubique septum. Tabulatum ecclesiae ex asseribus reparatione indiget. Inventarium rerum ecclesiae ac domus parochialis est ac res iuxta illud repertae. Metricae baptisatorum ac matrimonio iunctorum sunt inordinate scriptae. Ossorium est.

Proventus ecclesiae. Habet vaccas septem, a quibus singulis census solvitur per florenos duos. Oves octodecem, a quibus lana singulis annis, tertio anno medietas earum ac foetus ecclesiae cedit. Cmetones enim eas alunt, item ex eleemosyna.

Parochus habet mansos 4, quos ipse conseminat, missalia percipit octo modios siliginis, totidem avenae.

¹⁾ Alio atramento adscriptum: Nativitatis Beatae M. Virg.

Schola est et rector in illa. Villae ad ecclesiam spectant: *Kielbasin, Mlewo, Mliwiec, Nowydwor, Morczyny, Mirakowo, Zalesie, Grodno.*

Communicantes pro festo Paschatis 400 habet. Missam absolvit duobus dominicis seu festis in ecclesia Kielbasinensi, tertia dominica in ecclesia Srebrnicensi.

Srebrniki.

Ecclesia parochialis in villa Srebrniki murata tituli s. Hedwigis,¹⁾ filia ecclesiae Kielbasiniensis. Altaria in illa tria, unum habet portatile, ciborium ²⁾ fol. 10. in maiori altari pictum non habet pyxidem, in calice servatur V. Sacramentum, olea sacra in fonte servantur, vasa habent stannea. Fons baptismalis ligneus, ahenum habet cupreum, sacristia reparatione indiget. Campanile ab infra muratum, sursum ligneum, campanae in illo duae. Tectum ecclesiae et campanilis repatione indiget. Missale et Agenda antiqua est, metricae sunt inordinate scriptae. Inventarium rerum ecclesiae est ac res iuxta illud repertae.

Proventus ecclesiae: habet unam vaccam, a qua singulis annis census quattuor florenorum solvitur, ac ex eleemosyna.

Proventus parochi: habet quattuor mansos, quos locavit.

Schola non est.

Ossorium ligneum malum. Communicantes pro festo Paschatis 60. Coemeterium non est septum.

Villae ad parochiam: *Srebrniki, Mlewiec.* De cetero nihil.

Dzwierzno.

Ecclesia parochialis in villa Dzwierzno tituli Assumptionis Beatae Mariae Virginis murata. Patronae Religiosae Sanctimoniales Thorunienses. V. Petrus Giertowski commendarius eiusdem. Altaria

¹⁾ Alio atramento adscriptum: B. Mariae Virginis ad nives.

²⁾ Alio atramento adscriptum: in armario parieti infixo.

in illa tria sunt, non consecrata, decenter adornata, unum nondum pictum, in maiori altari est portatile. Venerabile Sacramentum in armario penes maius altare servatur, pyxis est argentea deaurata, clausura bona, olea sacra in armario penes minus altare sub clausura servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, nondum pictus, intus ahenum habet ex aurichalco, tabulatum ex asseribus, pavementum lateribus stratum. Sacristia murata fornice cooperta habet clausuram bonam. Campanile ex muro lignis intermixto, in illo duae campanae. Metricae sunt. Inventarium est rerum ecclesiae et res iuxta illud repertae. Coemeterium non ubique lapidibus cinctum. Tectum ecclesiae reparatione indiget. Libros habet duo: Missalia et Agendam.

Proventus ecclesiae sunt oves decem, quae apud Rel. Sanctimoniales sunt, item apes, a quibus ecclesia ceram percipit.

Proventus parochi sunt sex mansi prout V. commendarius asseruit, quos Sanctimoniales seminant, sed de situ eorum ignorat. V. commendario annuatim florenos centum solvunt praedictae Rel. Sanctimoniales. Domus parochialis lignea, in illa hypocausta duo et camerae duae, horreum novum, stabula non sunt. Fuerunt quondam organa alias fol. 10 v. posytyw in dicta ecclesia, quae a R. Szydłowski sunt accepta et distracta.

Schola non est neque rector scholae. Aliquoties V. commendarius rogavit Rel. Sanctimoniales, ut curarent aedificari scholam, sed recusaverunt.

Ad parochiam spectant villae: *Dzwierzno*, *Żeglno* et *Szerokopas*. Communicantes pro festo Paschatis centum sunt. Tertio die dominico Missa absolvitur.

Zajączkowo.

Ecclesia parochialis in villa Zajączkowo murata tituli s. Ioannis Baptistae, filia ecclesiae Dzwierz-nensis. Patronus huius ecclesiae Splis Hestka, proconsul Thorunensis. Altaria sunt in illa tria non

consecrata, unum portatile. Ciborium in muro penes maius altare clausuram habet bonam, intus pyxidem argenteam deauratam. Olea sacra non sunt. Fons baptismalis ligneus, sed aqua non est benedicta. Campanile est supra ecclesiam, campana est una; frontispicium indiget reparatione, tectum quoque. Libros habet: Missale et Agendam antiquam. Coemeterium non est septum. Inventarium rerum ecclesiae est et res iuxta illud repertae. Metricae non sunt, in ecclesia Dzwierznensi baptizantur.

Proventus ecclesia habet vaccas quattuor, a quarum qualibet singulis annis census floren. duorum solvitur, et ex elemosyna.

Proventus parochus habet mansos quattuor, quos locat heredi villae pro floren. 60. Missalia: coretos 5 siliginis avenae totidem a cmetonibus percipit. Domus parochialis lignea, unum in illa hypocaustum et una camera. Tertio die dominico Missa absolvitur. Schola non est. Villae ad parochiam spectant: *Zajączkowo* et *Botnice, Lubicz, Rogowo, Grębocin*. Haeretici ministri in illis sunt.

Archipesbyteratus Culmensis.

Culma.

Ecclesia parochialis in civitate Culmensi municipal. 11. rata tituli Assumptionis B. M. V. Parochus Illustris et Admodum R. D. Ioannes Szmak, Canonicus Culmensis, I. U. D.,¹⁾ dispensationem habet super pluralitate beneficiorum. In illa altaria 14 consecrata praeter altare s. Rochi noviter exstructum. Ciborium in maiori altari habet clausuram bonam, intus pyxidem argenteam intus deauratam, in qua Venera-

¹⁾ Ioannes Szmak, ortu Lubaviensis, Parochus et Canonicus Culmensis, Archidiaconus et Visitator Episcopi, decus cleri, qui a. 1649 Imaginem miraculosam B. M. V. Dolorosae Culmae veneratam ex porta civitatis dicta Grubnensis in ecclesiam parochialem transferri fecit.

bile Sacramentum servatur. Olea sacra in armario muro incluso penes maius altare servantur sub clausura, habent vasa argentea. Fons baptismalis lapideus cancellis ligneis circumseptus, intus pelvis aenea, seraturam habet bonam, penes fontem piscina.

Fundationes Altarium. Summum Altare nullam habet foundationem. Huic altari Confraternitas Literatorum est incorporata, quae singulis diebus dominicis Missam de ss. Trinitate, diebus vero festis de Assumptione B. M. V. decantat, qui confratres oblationes faciunt, quae per seniores in luminaria convertuntur. Magistratus ratione divini Officii sacerdotibus, cantori et organario marcas 10. annuatim ipso die ss. Trinitatis solvuntur.¹⁾

Altare s. Michaelis Archangeli habet census marcarum 6 a summa capitalis 100 marcarum in et super braseatorio Famosi Ioannis Schule, proconsulis Culmensis, inscriptum, extra civitatem Culmensem sito, ratione cuius duae Missae singulis quartualibus absolvuntur.

Altare ss. Trium Regum habet census 17 marcarum singulis annis a summa capitalis 200 marcarum super bonis Famosi Ioannis Walter, civis Culmensis, inscriptum, ratione cuius census singulis mensibus duae Missae absolvuntur. Item habet idem altare 6 marcas census a summa 100 marcarum per Famosum olim Georgium Walter, consulem Culmensem, in et super bonis suis inscriptum, ex quibus altarista marcas 4 percipit, pro cera 2 marcae exponuntur. Item idem altare habet census a 200 marcis super bonis Famosi Bartholomaei Matski, scabini Culmensis, inscriptum, altarista tres Missas pro defuncto fundatore singulis mensibus tenetur absolvere. Idem altare habet census 6 marcarum a summa capitalis 100 marcarum in bonis Honorabilis Engelman, civis Culmensis, inscriptum. Obligatio: singulis mensibus unam Missam absolvere tenetur.

¹⁾ Legendum: solvit.

fol. 11 v.

Altare s. Stefani habet censum 7 marcarum a summa 100 marcarum in et super bonis Honorabilis Melchioris Wal, civis Culmensis, inscriptum pro Missis absolvendis fundatis.

Altare s. Ioannis Baptistae habet censum a 500 marcis provenientes¹⁾ per Spectabilem olim Lucam Pniewski ac uxorem eius consulis Culmensis inscriptum. Unam Missam in singulis mensibus absolvere tenetur altarista.

Altare s. Nicolai habet summam capitalem 200 marcarum, a quibus census altaristae solvitur iuxta inscriptiones. Item habet 100 marcas per Annam Wileczkowna in bonis propriis inscriptum²⁾ pro Missis absolvendis iuxta proportionem census.

Altare s. Crucis nullam habet foundationem. Confraternitas scapularis B. M. V. est eidem incorporata, ad quod altare Missa de Assumptione B. M. V. singulis septimanis decantatur et oblationes fiunt, quae per seniores in luminaria et ornamenta altaris convertuntur, singulis autem quatuor temporibus Missa pro defunctis confratribus peragitur.

Capella Niemojewskich penes pulpitem in choro minori est, pro qua fundata fuit domus in circulo Culmensi per praedictum Niemoiewski, Castellatum Culmensem, quae domus vendita est pro 450 marcis, ex qua summa expositae sunt in procentum 228 marcae. Restant adhuc marcae 222, a quibus census solvitur et proportionaliter absolvuntur obligationes. Pro cursu B. M. V. decantando legatae sunt 1659 marcae per Fam. D. Michalem Pniewski et Ioannem Schecer cives Culmenses, a qua summa percipiunt censum vicarii duo, cantor, sacristianus, campanator, organarius, calcans, qui feriis secundis, quintis et sabatto officium supradictum decantant, feriis vero quartis Missam de Assumptione B. M. V.

Proventus ecclesiae: habet censum 36 marcarum in libro ecclesiae descriptum, item ex horto

¹⁾ Legendum: provenientes.

²⁾ Legendum: inscriptas.

15 marcas item ex eleemosyna, ex legatis et pulsu campanarum, item ex depositione funerum, item ex una portione agri 20 gr.

Proventus parochi. A magistratu Culmensi 250 marcas annuatim ex certis mansis praepositarum s. Spiritus et s. Georgii, parochiae incorporatarum et magistratui totique communitati civitatis Culmensis iure emphyteutico in perpetuum concessarum, item censum annuum a summa capitali 1500 marc. pro septem mansis in villa Cepno sitis ac de consensu sedis Apostolicae venditis, qui census in victum unius vicarii expenditur. Item 50 marcas a magistratu loco perticae lignorum, item alias 50 marcas loco decimae ex agris privatis civium debitae. Item ex villa Podwiesk hordei modios 10, totidem avenae, ex villa Culno 5 modios siliginis totidemque avenae. Ex villa Nowawieś 6 modios siliginis et totidem avenae. Ex villa Ochnowo antea 10 modios, nunc tantum 3. Ex praedio sanctimonialium Brzozowo dicto modius 1 siliginis et avenae. Ex villa Grubno antehac 7, nunc tantum 3. Ex villa nobilium Uscie de tribus curiis unum modium tritici. Ex villis praetorii Culmensis unam lastam hordei. Dmna Czywińska, civis Culmensis, fundaverat pro concionatore 400 marcas pruten., ex quibus tantum 200 fructificant. Centum in necessitates ecclesiae expositae, item centum inscriptae erant in domo Dziądzio, civis Culmensis, quae diruta est. A depositione funeris intra septa ecclesiae marcas 3, a pulsu campanarum defunctis gr. 10. Item habet pratum vulgo na szesci morgach, item aliud na Spytalwyzie et aliud 5 virgarum na Nowych łakach, ex quibus omnibus 12 currus foeni habet. Item pomarium penes domum parochi per Reverendum Panecium, parochum Culmensem, legatum, item alium hortulum ad moenia civitatis una cum domuncula a Nobili Lewicki donata. Domus parochialis murata, infra hypocausta tria et sursum, stabula bona.

Schola murata cum tribus hypocaustis amplis, instructis cathedris et scamnis pro instruendis pu-

eris et duabus stubellis et cameris, horto uno et cellario. Proventus habet 900 marcas ex Gogolin et Stynwak ¹⁾ marcas 600, ab arendatore ex molendino Zaki marcas 100. A successoribus Magnifici olim Kostka, ²⁾ Capitanei Marieburgensis, 80 marcas a summa capitali 2000 marcarum quos provisos extra-
here non possunt. A summa 500 marcarum civibus privatis data 80 (?) marcas, ab Hon. Andrea Czyż census annuum 48 marc. ab 800 marcis, a 300 marcis a privatis civibus census 12 marcarum. Habet itidem aliquot portiones agri in fundo Prątkowice et Spytelweze et circa horrea civitatis, quas provisos in compensationem laborum tenent et nullum census inde pendunt.

Expensa scholae. Magister scholae, qui est clericus, percipit 250 marcas, cantor 100 marcas, campanator 60 marcas, sacrista 40 marcas, astans 20 marcas. Scholares sunt numero 150.

Metricae sunt. Libri ad usum ecclesiae necessarii sunt. Inventarium rerum est et res iuxta illud repertae. Sacristia bina. Campanile muratum, campanae in illo 4. Organa sunt bona. Ossorium muratum, coemeterium muro cinctum. Haeretici duo sunt in civitate possessionati, inquilini non possessionati 5. Est tamen spes de conversione eorum.

fol. 12 v. Extra moenia in villis civitatis Culmensis sunt haeretici, qui tenentur adire ecclesiam parochialem pro administratione baptismi et matrimonii, praeter Anabaptistas, qui sibi ipsi praedicta subministrant sacramenta.

Hospitale s. Spiritus Culmae.

Ecclesia hospitalis murata, altare unum in illa, aedificia hospitalis ampla, partim murata, partim lignea, cum hypocausto maiori uno, duabus stubellis parvis, cameris duabus et cellis 25.

Proventus habet ex censibus in libris hospitalis

¹⁾ In visitatione Strzezensi a. 1664 Steinweck.

²⁾ Stanislaus Kostka, Capitaneus Marieburgensis, def. a. 1602.

descriptis, quorum summa annuatim facit 177 marcas. Ex his de victu pauperibus 26 providetur. Item ex arce Starogrodensi. Pro pane singulis quartualibus eisdem pauperibus administrabantur 30 modii sili-ginis, sub Reverendissimo olim Kueborski¹⁾ duo modii adempti. Olera habent ex horto extra muros civi-tatis. Habent etiam sacerdotem, qui ibidem habita-tionem singularem et satis commodam habet cum pomario fructifero, ex quo annue percipere potest 60 marcas. Hic curam gerit pauperum et templi s. Spi-ritus, ex quo oblationes percipit certis festis a po-pulo undequaque confluyente, porrectas praesertim feria secunda Pentecostis et festo s. Valentini. Idem sacerdos agit vicarium in ecclesia parochiali.

Capella s. Martini intra moenia civitatis.

Ex muro solido antiquitus extructa cum sibi annexo coemeterio, de cuius dote non constat, ap-paret tamen esse consecrata ex signis consuetis. Altaria habet duo consecrata. Ordinarie absol-vuntur in ea sacrificium in festo s. Martini et diebus Rogationum. Extraordinarie vero quandoque Missae votivae de s. Martino peraguntur. Suppellec-tilem nullam habet ecclesiasticam.

Extra moenia civitatis extat ecclesiae s. Gre-gorii, praepositura dicta, noviter restaurari cepta, de cuius dote non constat.

Capella s. Agnetis sub monialium Culmen-sium cura fuit hactenus, quae cum ruinam mina-retur, iussu earundem monialium praeterito anno est diruta. De dote eius non constat. Missae sacri-ficia ipso festo s. Agnetis et diebus Rogationum celebrantur.

Est etiam imago B. M. V.²⁾ super portam civi-tatis et oblationes fiunt ad eam ac etiam vota.

Szynych.

fol. 13.

Ecclesia parochialis in villa Szynych lignea,

¹⁾ Jonnes Kuezborski, Episcopus Culmensis ab. a. 1614 – 24.

²⁾ In margine additum alio atramento: Dolorosae.

tituli s. Nicolai, iurispatronatus civitatis Culmen-
sis. Parochus Venerabilis Thomas Radzinius. Tabu-
tulum pictum, pavementum ex lateribus. Duo altaria
in illa, maius consecratum. Ciborium super maiori
altari habet clausuram bonam, intus pyxidem habet
argenteam deauratam, in qua Venerabile Sacra-
mentum servatur. Olea sacra in armario penes
maius altare servantur; habent vasa stannea et
clausuram bonam. Fons baptismalis ligneus pictus
cancellis circumdatus cum clausura, ahenum intus
cupreum. Metricae sunt, libri sunt Missale et
Agenda; inventarium est et res iuxta illud reper-
tae. Sacristia lignea bona; campanile supra eccle-
siam, campanae in illo duae, tertia, qua signatur.
Ossorium est, coemeterium asseribus septum.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna. Paro-
chus habet mansos quatuor, quos ipse seminat,
missalia a cmetonibus percipit. Domus parochi
lignea nova, duo hypocausta in illa et una camera,
stabula, horreum nova. Communicantes pro festo
Paschatis ducentos. Ad parochiam spectat villa
Szynych tantum.

Lissowo.

Ecclesia parochialis murata, tituli s. Crucis,
consecrata, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Paro-
chus V. Chrystopherus Corancius. In illa altaria 4
non consecrata, super maiori tantum portatile. Ci-
bodium in armario ad latus altaris in pariete, Ve-
nerabile Sacramentum in calice ad praesens serva-
tur, habet pyxidem argenteam, quam deaurari pa-
rochus vult procurare. Olea sacra in altero arma-
rio in pariete servantur; habent vasa argentea cum
clausura bona. Fons baptismalis ligneus, pictus,
cancellis circumdatus, ahenum habet cupreum et
clausuram bonam. Piscina sub maiori altari. Libros
habet necessarios. Organa alias pozytyw sunt.
Campanile muratum, tectum ex lateribus, tabulatum
ex asseribus pictum, pavementum lateribus stratum.
Campanae sunt 4, minor quinta, qua signatur, coe-

meterium muro cinctum, ossorium non est. Inventarium rerum ecclesiae et domus parochialis est ac res iuxta illud repertae. Sacristia bona murata fornice cooperta habet bonam clausuram.

Proventus ecclesiae. Habet vaccas 5, a quibus singulis annis a qualibet solvuntur fl. 2 et gr. 15. Item apes apud V. plebanum, a quibus cera ecclesiae cedit, item ex eleemosyna. Vitrici ecclesiae fol. 13 v. sunt tres.

Parochus habet mansos 4, quos ipse seminat. Item ecclesia habet tres domunculas, ex quibus per unum florenum singulis annis, ex tertia 20 gr. percipit. Fuit et quarta domus inter domum vicariam et scholam, ex qua solvebatur census fl. 1 singulis annis, sed a tribus circiter annis inhabitatores censum ad arcem Lipnicensem solvunt. Ecclesiae vero prohibitum est, ne census solvatur. Domus parochialis lignea bona habet duo hypocausta et cameras duas, horrea et stabula sunt ac duos hortulanos parochus habet, qui labores praestant. Hospitale est in eadem villa, sed nullos proventus habet praeter duas vaccas et eleemosynam. Provisores habet duos, qui vitrici sunt, rationem perceptorum fecerunt. Missalia a cmetonibus singulis percipit per unum modium siliginis et totidem avenae; ex desertis, quamvis seminantur, nihil solvitur.

Villae ad ecclesiam spectant: *Lissowo, Drzonowo, Konratowo, Lipinek, Firlus, Sturefon, Malinkowo, Pniewite, Krusin*. Communicantes pro festo Paschatis 350.

Starogrod.

Ecclesia parochialis in Starogrod tituli s. Barbarae; minor chorus ex muro solido, maior ex muro lignis intermixto. Commendarius Rel. Sigismundus Wapczinski, Ord. Praedicatorum, Conventus Culmensis profess. Altaria sunt in illa tria consecrata decenter adornata. Ciborium super maiori altari cum clausura bona, pyxis argentea, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario ad latus

maioris altaris. Vasa stannea habent et clausuram bonam. Fons baptismalis ligneus pictus, intus ahenum cupreum, cancellis circumdatus, clausura bona, pavementum ex lateribus, tabulatum ex asseribus. Campanile ligneum ex asseribus fulcitur; campanae duae in illo. Templum et campanile tegulis tectum, ruinosum. Coemeterium non ubique septum. Inventarium rerum ecclesiae est et res iuxta illud reperiuntur. Metricae sunt ab anno 1644, antiquae combustae et schola. Missalia et alii libri sunt. Ossorium combustum. Sacristia stillicidiis obnoxia.

Proventus ecclesia habet oves 39, ex quibus lanam singulis annis, tertio anno medietatem ovium ac foetus ecclesia percipit.

Domus parochialis lignea habet unum hypocaustum et cameras duas.

Schola nova lignea, rector scholae in illa.

Villae ad ecclesiam spectant: *Starogrod, Kaldusz, Linda, Wontorowo, Kielb, Borowno, Bienkowka.*

fol. 14. Communicantes pro festo Paschatis 200.

Parochus nullos fundos habet, sed ex arce Starogrodensi percipit singulis annis 12 tonnas cerevisiae, 12 annetes,¹⁾ coretos siliginis 30, avenae 20, hordei 5, pisorum 6, tritici 5, duos porcos saginatos, duo vasa butyri alias achtele, 4 sexagenas formularum,²⁾ item mensam habet in arce. Missalia a emetonibus solvuntur a quolibet per unum coretum siliginis, totidem avenae. Vitrici sunt, rationem fecerunt expensorum et perceptorum.

Kijowo.

Ecclesia parochialis in villa Kijowo murata tit. s. Laurentii, consecrata. Commendarius Rel. Fulgentius Koller Ord. Praedicatorum conventus Culmensis. Pavimentum ex lateribus, tabulatum ex asseribus, tria altaria in illa, maius censecratum. Ci-

¹⁾ Legendum: anates.

²⁾ Formula = vas, in quo caseus figuratur, deinde ipse caseus in hoc vase formatus vel ipsum lac. Du Cange III, 370.

itorium in maiori altari in tumba pyxidem maiorem habet aeneam, minorem instar scrinii argenteam, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario penes maius altare sine clausura servantur. Habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus intus ahenum habet ex aurichalco sine clausura. Metricae sunt. Sacristia murata, testudine cooperta, perfluit. Inventarium rerum ecclesiae ac domus parochialis est. Campanile ligneum ex asseribus duas campanas habet, tertia parva. Tectum ecclesiae reparatione indiget. Coemeterium septum. Ossorium non est. Divina singulis dominicis et festis absolvuntur. Proventus ecclesia habet vaccas septem, a quarum qualibet florenos 4 annuatim solvunt, et ex eleemosyna. Proventus parochus habet mansos 4, quos locat quemlibet mansum pro quolibet fl. 6. Missalia emetones pendunt. Domus parochialis lignea, hypocausta duo in illa et camerae duae.

Villae ad ecclesiam spectant: *Kijewo, Napole, Baierze, Szymborno, Plotowo, Dorposz*. Communicantes pro festo Paschatis 300. Dicunt, quondam fuisse equos tres, duos boves et duas vaccas ad parochum spectantes perpetuis temporibus, quas Rel. Abbatissa Culmensis accepit post mortem V. Krzyżanowski, quondam parochi in Kijewo et Czyste.

Schola est, sed ruinosa et rector in illa.

Czyste.

Ecclesia parochialis in villa Czyste murata iurispatronatus rel. sanctimonialium Culmensium, in qua capellani conventus Culmensis administrant sacramenta. Non fuimus in illa.

Sarnowo.

fol. 14 v.

Ecclesia parochialis murata in villa Sarnowo tituli s. Mariae Magdalenae, iurispatronatus Generosi Glinkowski, haeredis villae, hanc per commendam tenet V. plebanus in Szynych, fovet ibi vica-

rium relig. Hiacynthus Stanski ordinis s. Francisci conventualium conventus Culmensis, altaria sunt in illa tria decenter adornata, maius nondum pictum. Habet portatile, ciborium in maiori altari, in calice V. Sacramentum servatur in ciborio, etiam olea sacra habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus cum clausura bona, ahenum intus ex aurichalco. Tectum ecclesiae malum, ecclesia ruinam minatur. Pavimentum ecclesiae ex lateribus, tabulatum ex asseribus. Sacristia testudine cooperta. Inventarium rerum ecclesiae est et res iuxta illud repertae. Libri sunt Missale et Agenda. Campanile ligneum ruinosum, duo campanae in illo.

Proventus ecclesiae. Habet oves 18, quae ad annum locatae sunt, quaelibet ex censu unius floreni, ac eleemosynam. Domus plebanalis vix signum existit.

Schola lignea habet rectorem.

Villae ad parochiam spectant: *Sarnowo, Bilewice, Działowo, Dąbrowka, Płochawy, Wąldowo, Nowybor, Robakowo, Kleczkowo, Trzebiotuch, Gorzuchowo, Ruda, Gogolin*. Communicantes pro festo Paschatis 450. Proventus parochi. Habet duos mansos, qui seminantur per patronum, parochus quartum manipulum recipit. Coemeterium bene septum. Ossorium non est. Est etiam pozytyw eiusdem ecclesiae, sed ad ecclesiam in Szynych per plebanum acceptus.

Wapcz.

Ecclesia parochialis in villa Wapcz murata tituli s. Bartholomaei Apostoli, iurispatronatus haeredum villae eiusdem. Parochus V. Matthaeus Stawski. Altaria in illa 3 non consecrata, in maiori portatile muro infixum. Ciborium super maiori altari cum clausura bona habet pyxidem argenteam intus deauratam. Olea sacra ad latus maioris altaris in tumba minoris altaris sub clausura servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus pictus, intus ahenum ex aurichalco, sacristia perfluida, for-

nix reparatione indiget. Libri sunt necessarii. Inventarium rerum ecclesiae et domus parochialis est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt, tabulatum ex asseribus, pavementum ex lateribus. Campanile muratum, in quo campanae duae. Ossorium ex lignis ad murum applicatis, tectum asseribus. Coemeterium non ubique septum. Tectum templi reparatione indiget. Parochus habet quattuor mansos, quos non seminat, sed ex quarta sexagena locat. Domus parochialis lignea ex una parte vix aliquid tecti habet, ruinam minatur, horreum non est. fol. 15

Schola est, rector non est in illa.

Parochus habet ex inventario duos boves et vaccas duas.

Villae ad parochiam spectant: *Wapcz, Rybiniec, Stolno, Kobyty, Kamlarki, Tilewo* desolatum, *Gogoleniec, Wierzbowo, Linowiec, Piątkowo, Młyn, Obory, Pataryn, Łunawy* et *Nova Karczma*. Communicantes pro festo Paschatis 350. Missalia percipit a nobilibus ex desolatis agris. Hospitale est in eadem villa ligneum, sed nullos habet proventus.

Graudentinensis Archipresbyteratus.

Graudentum.

Ecclesia parochialis murata tituli s. Nicolai Confessoris, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Ioannes Potrikowski. Tota ecclesia fornice cooperta, in illa altaria 4 consecrata et duo alia nondum consecrata, decenter adornata. Ciborium in maiori altari cum clausura bona habet pyxidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario penes maius altare sub clausura servantur, habent vasa argentea. Fons baptismalis lapideus ahenum habet ex aere fusum. Capellae penes eandem ecclesiam sunt duae, una s. Michaelis, in qua non absolvitur Missae sacrificium, res

ecclesiae minoris momenti in illa servantur, altera Illustrissimi D. Działyński, Palatini Culmensis, in qua altare nondum pictum, pavementum marmoreum, tectum cupreum. Libri sunt necessarii. Organa sunt, inventarium rerum ecclesiae est et omnes res repertae, decenter res ecclesiae servantur, campanile infra muratum, supra ecclesiam ex asseribus, in illo tres campanae, quarta parva in turricula supra ecclesiam, plumbo tecta turricula, coemeterium muro cinctum. Ossorium muratum sine tecto.

fol. 15 v.

Proventus ecclesia habet censum a centum 7 fl., videlicet summa principalis est 1280 fl., item ex area vendita cum consensu Illustrissimi et Reverendissimi D. D. Loci Ordinarii pro summa fl. 250, a qua summa census fl. 20 solvitur, item ex elemosyna, item a pistoribus 40 gr. singulis annis ratione subselliorum, quae habent in ecclesia parochiali. Item ratione pulsus campanarum defunctis ac loci ad sepulchra. Item census 24 fl. pol. a summa capitali 300 fl. per Generosum Georgium Wierzchowski legata. Item census 28 fl. a summa 400 fl. per Hon. Andream Szełązek, civem Graudent. legata, ratione quorum censuum certas Missas absolvit vicarius ac censum percepit usque ad 30 annos, postea vero summa principalis ecclesiae cedit pro maiori campana comparanda. Proventus parochus habet ex villa Sadowo fl. 187, item ex bonis villae Lyssakowo fl. 60. Item a summa pro domo parochiali a Patribus Societatis Iesu accepta censum fl. 130, pro qua summa principali alia domus R. parochus emi debet. R. praepositus ad praesens habitat in domo vicarii supra scholam, quae est murata ac lateribus tecta.

Schola est bona et rector in illa, qui 40 marcas prutenicas ex praetorio percipit annuatim. Organarius ab ecclesia singulis quartualibus 18 fl. percipit, cantori solvuntur singulis quartualibus fl. 6 gr. 20. Fovet vicarium R. praepositus, cui annuatim ratione salarii fl. 100 solvit ac victum suppeditat.

Confraternitas ss. Rosarii est in eadem ecclesia, nullos proventus habet praeter eleemosynam.

Item capella est in arce Graudentinensi, sed non habet capellanum proprium neque fundationem.

Altera in villa Tarpno tit. s. Crucis, in qua bis in anno celebratur, nullos habet proventus.

Ad parochiam spectant *Graudentum*, villae: *Tarpno*, *Nowawieś*, *Turznice*, *Lniska*, ex quibus a cmetonibus missalia penduntur, villas *Owczarka*, *Koncendorf*, *Swierkocin*, *Tuszewy* haeretici coloni inhabitant.

Communicantes pro festo Paschatis sunt 1000 circiter. Indulgentias habet ecclesia pro certis festis. Haereticos praedicantes tres foveant cives, qui sub praetorio exercitium suae religionis habent cum magno clamore et impedimento parochialis ecclesiae, quia praedictum praetorium non procul distat ab ecclesia parochiali. Hospitale est in eadem civitate, quod proventum habet ex praetorio Thorunensi fl. 100 a summa capitali fl. 2000. Item R. praepositus est etiam parochus in Iamza, sed dispensationem habet super pluralitate beneficiorum.

Mokre.

Ecclesia parochialis in villa Mokre murata tit. Assumptionis B. M. V., iurispatronatus S. R. Maie-statis. Parochus V. Thomas Poniatowski. Tria sunt in illa altaria, sed ex aliis ecclesiis accomodata, maius tantum adornatum, ciborium non est, Venerabile Sacramentum servatur super maiori altari in pyxide argentea deaurata, similiter et olea sacra fol. 16. sine clausura. Fons baptismalis ligneus intus ahe-num cupreum habet, clausura bona, tabulatum nullum est. Campanilis extat murus, sed non tectus, una tantum campana parva. Libri sunt ecclesiae necessarii. Inventarium rerum ecclesiae habet registra inordinata. Regale est, sed ad reparandum datum. Coemeterium non ubique septum. Tectum reparatione indiget, quod facile reparari potest ex

pecunia, cuius non exigua summa reperitur tam in paratis quam debitis. Proventus ecclesia habet ex eleemosyna.

Schola non est neque rector scholae.

Domus parochialis lignea nova, hypocausta duo in illa ac duae camerae, item in superiori parte sala. Proventus parochus habet mansos 6, quos locat ex censu fl. 340. Missalia habet lastos duos et 38 sili-ginis coretos, totidem avenae.

Villae ad parochiam spectant: *Mokre, Zakurzewo, Welcz major et minor, Duszocin, Bialochowko, Bialochowo, Sapoty, Klotka*. Communicantes pro festo Paschatis 600, sed ex Ducali Prussia multi esse solent.

Welcz.

Ecclesia parochialis in villa Welcz murata, filia ecclesiae in Mokre, sed collapsa. Muri tantum extant. Proventus habet parochus mansos duos. Est ibidem domus parochialis, quam inhabitat Holandus.

Błędowo.

Ecclesia parochialis murata in villa Błędowo tit. s. Michaelis Archangeli, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Ioannes Grocinensis. Altaria sunt in illa duo vilia tantum ex imaginibus dispartitis. Ciborium in maiori altari amobile, in calice servatur V. Sacramentum sub clausura. Sacristia bona fornice cooperta clausuram habet bonam. Olea sacra in armario penes maius altare servantur. Habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus intus ahenum habet ex aurichalco, clausuram bonam. Libros habet necessarios, tabulatum ex asseribus, pavimentum ex lateribus, campanile ex asseribus ac asseribus tectum, in illo campanae duae. Ossorium ligneum, coemeterium asseribus septum reparatione indiget, tectum itidem, inventarium est, metricae sunt.

Proventus ecclesiae habet duas vaccas, a quarum qualibet annuatim census solvitur fl. 5, tertia iuvenca, item eleemosynam.

Proventus parochi. Mansos habet 4, missalia modios siliginis 10, totidem avenae a emetonibus.

Ad ecclesiam spectant villae: *Błędowo* sola *Wiewiorki*, *Goryn*, molendina *Dażkowo* et *Skrobacz*. Communicantes pro festo Paschatis 700. Schola non est.

Wiewiorki.

fol. 16 v.

Ecclesia parochialis in villa Wiewiorki murata tit. s. Alberti Epi, iurispatronatus S. R. Maiestatis, filia ecclesiae Błędowiensis, in illa sunt altaria duo decenter adornata, in maiori altari ciborium est, non habet pyxidem, in calice V. Sacramentum servatur sub clausura. Unum portatile est. Olea sacra non sunt. Fons baptismalis ligneus intus ahenum habet cupreum cum clausura bona. Sacristia testudine cooperta, pavementum ex lateribus, tabulatum ex asseribus. Campanile non est, campanae in arboribus appensae. Ossorium collapsum. Coemeterium cinctum asseribus. Tectum reparatione indiget. Libros habet Graduale, Missale, Agendam, Psalterium. Inventarium est et res juxta illud repertae. Domus parochialis non est.

Archipresbyteratus Radzynensis.

Radzyn.

Ecclesia parochialis murata tituli s. Annae in Radzyn, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Lucas Pelczewski et praepositus, media pars templi tecta, mediae partis muri tantum extant, altaria in illa sunt 4, tria decenter adornata, portatilia duo sunt. Ciborium in maiori altari cum clausura pyxidem habet argenteam deauratam. Olea sacra in armario penes maius altare sub clausura habent vasa argentea. Fons baptismalis ligneus ahenum habet aeneum, est et capella penes eandem ecclesiam, altare in illa nondum pictum, tabulatum

ligneum ex asseribus pictis, pavimentum ex lateribus et lapides super monumentis reperiuntur. Sacristia bona fornice cooperta, res in eadem ordinate servantur. Campanile muratum, in illo campanae 3. Libri sunt necessarii. Inventarium est ac res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Coemeterium muro cinctum. Ossorium est non tectum. Organa alias pożytyw. Proventus ecclesiae nullos habet praeter eleemosynam. Proventus parochus habet mansos 5, ad ecclesiam s. Georgii 8 mansos, ad capellam D. D. Dąbrowskich penes ecclesiam parochialem sitam mansos 2, ratione quorum singulis septimanis Missam unam absolvit. Hos mansos locat D. parochus quemlibet annuatim pro 15 fl. Vicarios duos fovet parochus, qui habent suas domunculas ligneas.

Schola murata, rector in illa, cantor, sacrista et organista est.

Ad parochiam spectant: *Radzyn, Zelnowo, Dębniec, Starydwor, Plemiety, Melno, Nowydwor, Zakrozewo, Sumitowo, Bobrowo, Boguszewo, Kitnowo, Dąbrowka, Gołębiewko, Gołębiewo, Piotrkowo, Mazanki, Folwark, Gzyki, Szczyplinki*. Communicantes pro festo Paschatis 600. Multi etiam sunt haeretici inter parochianos, praecipue Holandi.

fol. 17.

Ecclesia s. Georgii murata in suburbio Radzynensi sita, intus satis ornata, habet duo altaria; quinques celebratur annuatim in illa.

Coemeterium non ubique septum. Ossorium est, sed non tectum. Domus parochialis murata, duo hypocausta habet et cameras duas. Stabulum novum penes parochiam, horreum novum cum horto extra civitatem. Hospitale est in eadem civitate, sed nullos habet proventus, sunt in illo pauperes decem.

Capella in arce est s. Crucis; nullos habet proventus.

Confraternitates duae sunt in eadem ecclesia Literatorum et s. Rosarii, noviter introductae per modernum parochum. Officia absolvuntur.

Gruta.

Ecclesia parochialis murata in villa Gruta tituli s. Nicolai. Iurispatronatus est R. Maiestatis. Parochus V. Stanislaus Myskowski. Tria altaria sunt in illa, decenter adornata, maius consecratum, alia portatilia habent, in maiori altari ciborium amovibile, V. Sacramentum in corporali servatur sub clausura. Olea sacra in armario penes maius altare sub clausura servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus cum clausura, intus ahenum est ex aurichalco. Libri sunt necessarii; inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Sacristia testudine cooperta, minor chorus ecclesiae fornice coopertus, maior tabulatum ex asseribus habet, pavimentum ex lateribus, fenestrae aliquae concussae, tectum ecclesiae reparatione indiget, organa alias pozytyw est et organarius, campanile ex lignis ligatis ante aliquot annos extructum non habet tectum et pene corruptum vix non corrueat, in illo campanae duae. Coemeterium non ubique septum, ossorium est.

Parochus habet mansos 4. Domus parochialis ruinosae. Pecuniam ecclesiae Grutensis, cuius summa non exigua fuit, in vindicandis bonis ecclesiae in Słupia parochus propria autoritate exposuit, ut asseruit, rem familiarem minus¹⁾ curat, matrem et duas sorores penesse fovet, pro vicario habet religiosum ordinis s. Francisci conventualium Culmensium, ipse autem parochus saepius se absentat, exorcismos peragit. Registra confusa habuit neque rationem reddere potuit.

Okunin.

Ecclesia parochialis murata in villa Okunin tit. ss. Cosmae et Domiani, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Paulus Januszewski. Altaria in

¹⁾ fortasse: nimis.

fol. 17 v. illa tria non consecrata, decenter adornata, in maiori tantum portatile. Ciborium super maiori altari bene clausum pyxidem habet argenteam intus deauratam cum V. Sacramento. Olea sacra in sacristia servantur, habent vasa argentea, fons ligneus pictus, intus ahenum aeneum parvum indecens, circumdatus cancellis, clausura bona, tabulatum ex asseribus pictum, pavementum ex lateribus, sacristia sub campanili tabulata ex asseribus, campanile muratum, campanae duae in illo. Libros Missale, Agendam antiquam et Graduale habet. Tectum reparatione indiget. Inventarium est et omnia iuxta illud reperta. Metricae sunt. Ossorium est, coemeterium septum.

Proventus ecclesia nullos habet praeter elemosynam. Vacca una est ecclesiae apud V. parochum Okuninensem, a qua singulis annis per florenos duos censum solvit, hoc anno unum tantum florenum solvit.

Proventus parochi. Habet mansos quattuor, quos ipse consemnat. Hortulaniam unam habet, sed non est incola. Missalia post omnes cmetones etiam Hollandos percipit.

Schola est et rector in illa. Domus parochialis lignea, hypocausta duo in illa cum duabus cameris, stabula, horrea bona.

Ad parochiam spectant villae: *Okunin, Pokrzywno, Skaszewo, Węgrowo, Grabowiec.*

Communicantes pro festo Paschatis 330 sunt et haeretici hollandi.

Linowo.

Ecclesia parochialis in villa Linowo murata tit. s. Michaelis Archangeli. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Mathaeus Karigowski. Altaria in illa tria violata duo portatilia habent decenter adornata. Ciborium in maiori altari clausuram habet bonam; pyxis est argentea, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario penes maius altare minus decenter servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus intus habet ahenum cu-

preum; clausurae sunt bonae. Sacristia fornice cooperta, decenter in illa res servantur. Tabulatum ex asseribus pictum, pavimentum ex lateribus. Campanile muratum, in illo campanae 3. Libros habet necessarios; Antiphonarium V. parochus Łaziniensis ad se accepit. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Positivum est, coemeterium non est septum. Tectum ecclesiae reparatione indiget.

Proventus ecclesiae. Habet vaccas 3, sed a duabus tantum census solvitur per florenos duos, a tertia iuvenca anno sequenti solvetur, quia tunc primum fructificabit, et ex eleemosyna.

Proventus parochi. Habet mausos 6, quos ipse conseminat. Missalia post omnes emetones parochianos percipere dicitur. Domus parochialis conflagrata, in hortulania manet, domum novam aedificat parochus vilem ex lignis argilla intermixtis; horrea, stabula sunt.

Ad parochiam 18 spectant villae: *Rychnowo*, fol. 18. *Linowo*, *Swiecie*. Communicantes pro festo Paschatis ex utraque parochia 250.

Schola est lignea et rector in illa.

Hospitale est in eadem villa, in quo sunt pauperes 4, sed nullos proventus habet, parochus inquilinos in illo fovet.

Burstynowo.

Ecclesia parochialis ex muro lignis intermixto tituli s. Laurentii. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Hanc per commendam tenet V. parochus Linowien-sis. Duo altaria in illa, unum tantum portatile. Ciborium est, sed V. Sacramentum non servatur in illo. Fons baptismalis est. Olea non sunt. Missale unum tantum. Domus plebanalis lignea ruinosae.

Schola non est.

Parochus habet 4 mansos, quos ipse seminat. Missa tertio die dominico in ea absolvitur.

Ad parochiam spectant villae: *Burstynowo*, *Ki-tnowko*, *Bialobloty*, *Bialoblotki* et *Nowymlyn*.

Płowasz.

Ecclesia parochialis in villa Płowasz murata tituli s. Margarethae. Parochus V. Andreas Roth. In illa sunt altaria 3 decenter adornata non consecrata. Ciborium super maiori altari clausuram bonam habet, pyxis argentea intus deaurata in illo. Olea sacra in sacristia sunt, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus ahenum habet ex aurichalco, clausuram bonam. Capella penes eandem ecclesiam est haeredum de Nova wieś, a quibus fundatus est census 32 fl. a summa capitali 400 fl., sed non solvitur per modernum possessorem, ratione cuius census parochus singulis septimanis tenetur absolvere unam Missam pro defunctis. Campanile non est, in arboribus pendent campanae duae. Positivum est. Inventarium rerum ecclesiae est combustum. Parocho iniunctum, ut novum describat. Coemeterium non ubique septum. Ossorium est. Libri necessarii sunt. Metricae combustae. Tectum sacristiae ac porticus ecclesiaeque tectum mala, reparatione indigent.

Proventus ecclesiae habet ex eleemosyna.

Parochus habet mansos 4, quos ipse colit. Missalia a cmetonibus percipit parochus; ad praesens faciunt modios siliginis 6, totidem avenae.

Ad parochiam villae spectant: *Płowas, Płowązek Nowawieś, Mierzynek, Rywald, Lipinki, Babalice, Sędzice*. Ex legato Nobilis olim Białecki V. parochus fl. 300 circiter accepit, residua summa est penes Illustrem D. Krzywkowski oeconomum. In testamento specificati sunt modii hordei 70 per Białecki, sed non sunt extraditi. Framea argento in partibus obducta pro 16 tantum fl. taxata, quam D. Kulwicki emit, et aliae res vili pretio venditae.

Communicantes pro festo Paschatis 700.

fol. 18 v. **Lipinki in Archipresbyteratu Neoforensi.**

Ecclesia parochialis in villa Lipinki murata

tituli ss. Petri et Pauli Apostolorum, filia, ut asseruit parochus, ecclesiae in Płowas. Altare unum in illa habet portatile. Mansi sunt 6, quos parochus pro 30 fl. locavit. Fons neque olea sunt. Domus parochialis est et duae domunculae, ex quibus annuatim census solvitur ecclesiae per florenos tres.

Lewald alias Rywald.

Ecclesia parochialis lignea in villa Lewald, quae in dies ruinam minatur. Parochus V. Benedictus Linowski. Mansi sunt 4. Cmetones missalia solvunt. Ad parochiam spectant villae: *Lewald, Blizno wielkie, Bliznienko male, Folwark*. Communicantes pro festo Paschatis 300. DD. Visitatores ibi non fuerunt.

Jablonow.

Ecclesia parochialis lignea, ruinosa, tituli s. Adalberti, iurispatronatus haeredum villae Jablonow. Parochus V. Benedictus Linowski. In illa altaria 3, portatile unum. Ciborium in maiori altari amovibile cum clausura. V. Sacramentum in corporali servatur, olea sacra in ciborio habent vasa stannea, fons baptismalis ligneus, intus athena ex aurichalco, clausura mala, sacristia collapsa, res ecclesiae in parochia servantur. Inventarium est, res iuxta illud repertae, metricae sunt, Missale et Agenda est. Coemeterium non est septum, proventus ecclesiae elemosyna.

Parochus habet mansos 4, missalia a cmetonibus percipit, antea etiam a nobilibus percipiebat, sed postquam R. PP. Societ. Iesu villam a nobilibus emerunt, missalia amplius extradere nolunt. Campanile ruinosum, in illo campanae duae. Domus parochialis ruinosa.

Schola est et rector in illa. Hospitale est in eadem villa sed; nullos habet proventus.

Ad parochiam spectant villae: *Jablonow, Scze-*

panki, Sadlinko, Jankowiczki, Gorzuchowko, Kamień, Jakuszwice, Pieczewo, Sadlin.

Communicantes pro festo Paschatis 400.

Coquestus est parochus eosdem R. R. P. P. Societ. Iesu, quod illi certam partem agri ademerunt.

Ostrowite.

Ecclesia parochialis murata in Ostrowite, tit. s. Iacobi Apostoli, iurispatronatus haeredum villae eiusdem. Commendarius V. Albertus Batlewski. In illa altaria 3 non consecrata, portatile unum. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam, fol. 19. in qua Ven. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario penes maius altare servantur sub clausura, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum parvum cupreum. Pavimentum latericium, tabulatum ex asseribus. Sacristia bona te-
studine cooperta, clausura bona, inventarium est et res iuxta illud repertae. Campanile muratum, campanae duae in illo, una fracta, metricae sunt; libri: Missale et Agenda antiqua. Coemeterium lapidibus non bene septum. Ossorium est, proventus ecclesia habet ex eleemosyna.

Est in eadem ecclesia fundatio pro altarista per Nobilem olim Peplowski facta, sed nondum beneficium est erectum; qui tamen altarista annuatim fl. 190 ratione absolvendarum Missarum percipit, ratione commendationis animarum fundatorum in concione fl. 10; pro vino, cereis aliisque necessitatibus ecclesiae fl. 50. Pro organario seu rectore scholae fl. 30, ratione quorum litanias circa Missam decantare tenetur. Pauperibus fl. 20 annuatim, qui pauperes mansionem non habent, de quo consulendus est Illustrissimus et Reverendissimus D. D. Loci Ordinarius. Altarista tres Missas singulis septimanis absolvere tenetur.

Parochus proventus habet 4 mansos, item misalia a nobilibus et cmetonibus. Domus parochialis conflagrata. Altarista habet novam domum ligneam.

Ad parochiam spectant villae: *Ostrowite, Wardegowo et Ossetno.*

Communicantes pro festo Paschatis ultra 100.

Ad ecclesiam spectat mansus unus agri, quem seminat commendarius.

Archipresbyteratus Brodnicensis.

Brodnica.

Ecclesia parochialis in civitate Brodnicensi murata, testudine cooperta, tituli s. Catharinae, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Gregorius Kortnicki. Altaria in illa 8 decenter adornata. Ciborium in maiori altari, V. Sacramentum in calice servatur sub clausura bona; olea sacra in armario ad latus maioris altaris sunt, vasa argentea habent, clausura bona. Fons baptismalis lapideus, intus ahenum cupreum, clausura bona, sacristia murata, testudine cooperta cum clausura. Organa sunt in illa. Inventarium rerum est et omnes res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Libri necessarii sunt. Ossorium non est. Campanile muratum, tres campanae in illo. Capella est penes ecclesiam deserta. Coemeterium muro cinctum, reparatione indiget.

Proventus ecclesia habet ex certis domunculis censum et ex eleemosyna.

In eadem ecclesia confraternitates sunt duae s. Rosarii et s. Annae, quarum seniores quotannis coram R. parocho in praesentia confratrum rationes faciunt.

R. parochus habet ex civitate proventum singulis annis fl. 214, a contuberniis omnibus fl. 16. Item habet hortum pro oleribus, item singulis annis quinque tonas calcis, 500 lateres et 500 tegulas, quae omnia singulis annis pro reparatione ecclesiae ac aedificiorum ecclesiasticorum pendunt cives. R. parochus ex hac pecunia salaria vicario, organario, cantori, rectori scholae et sacristiano solvere tene-

tur. Item R. parochus habet certum praedium desertum, vocatur Kruszynki. Domus parochialis murata, sed desolata, quam reparare cives debent; item habet domunculas tres, ex quibus unam vicarius, alteram R. parochus inhabitat; item duas praeterea domunculas R. parochus dicit ad se petinere, sed occupantur a saecularibus personis. Schola murata lateribus tecta, campanile muratum lateribus tectum ac lamina plumbea, in illo campanae 3.

Ad parochiam spectant civitas *Brodnica*, villa *Szawda*, *Choino*, *Grzybno*, *Drużyny*, *Michałowo*, *Kruszynki male*, *Młyn*, *Niskie Brodno*, *Bochod*, *Karczma*, *Holandi ex Nowydwór*. Ad ecclesiam in Mszano: *Niewierz*, *Młyn*, *Krzosek*. Ad ecclesiam in Żmijowo: *Zbyzno*, *Żmijowko*, *Wysokie Brodno*, *Młyn*, *Kruszyny wielkie*, *Karwowo*.

Communicantes pro festo Paschatis ad 2000 solent esse circiter.

R. parochus tenet ecclesiam Fischowiensem in Dioecesi Pomesaniae, sed dispensationem habet super pluralitate beneficiorum ab Illmo et Reverendissimo D. D. olim Działinski. Multi sunt haeretici in eadem civitate, qui sub praetorio exercitia sua absolvebant et per decretum S. R. Maiestatis hinc amoti ne absolverent, ad praesens vero domum lapideam praecipuam in civitate emerunt pro synagoga in foro publico acialem,¹⁾ in qua maior decor est, quam antea in praetorio, tota superior pars conversa est pro synagoga, fontem habent in illa, organa chori, subsellia bene disposita.

Hospitale s. Spiritus est in eadem civitate, per Generosum olim Parzniewski fundatus census fl. 276, qui inter pauperes 10 dividitur. Provisor fam. Simon Binner.

Item ecclesia est s. Spiritus in suburbio civitatis, praepositus R. Nagoth, haec ecclesia desolata, altare est, tabula tantum picta in illo, domus praepositalis bona, non residet praepositus, habet

¹⁾ Acialis = angularis.

mediam villam, Cielenta dictam, ad dictam praeposituram, quam arendare solet pro fl. 500, institutionem non exhibuit, sed Varsaviae obtulit se de omnibus nos informaturum.

Mszano.

Ecclesia parochialis lignea in villa Mszano, tituli s. Bartholomaei Apostoli, ruinosam, modo reparatur, sed sumptus non habet pro reparatione R. parochus. Altare unum in illa cum portatili. Fons, olea sacra ac aliae res non sunt. Campanile ruinosum, campanae in illo. Coemeterium septum, proventus ecclesia nullos habet. Parochus habet agros certos, quos arendat pro 25 fl. Domus parochialis exigua, ruinosam. fol. 20.

Schola non est.

Ter aut quater in anno Missa ibi absolvitur. Sacramenta parochianis in ecclesia Brodnicensi administrantur. Domus est in fundo parochi, ex qua census fl. 3 annuatim solvitur.

Zmijewo.

Ecclesia parochialis in villa Żmijewo murata, desolata, tit. Assumptionis B. M. V. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Altare unum in illa cum portatili. Fons, olea non sunt. Coemeterium septum. Parochus habet certos agros, quos concessit ad colendum, ut domus parochialis reparetur, quae ruinosam est.

Schola non est.

Sacramenta parochianis in ecclesia Brodnicensi administrantur, est etiam domuncula in fundo plebanali, quam sibi rusticus quidam extruxit et solvit censum parochi flor. 3.

Pokrzydowo.

Ecclesia parochialis tit. s. Laurentii Mart., lignea. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Commendarius V. Martinus Tilicki. Altaria habet duo, unum portatile. Ciborium super maiori altari habet py-

xidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra sunt. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum parvum ex aurichalco, nigrum. Sacristia lignea, omnia sine clausura, campanile ligneum, una campana in illo. Coemeterium non est septum.

Proventus habet ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4, missalia a cmetonibus. Domus parochialis lignea, unum hypocaustum in illa, horrea et stabula bona. Ad parochiam villae spectant: *Pokrzydowo, Jaikowo, Sramowo, Bochotek, Świecie, Karitła, Grzymieca*. Communicantes pro festo Paschatis 300. Tectum ecclesiae reparatione indiget.

Schola non est.

Bobrowo.

Ecclesia parochialis murata in villa Bobrowo, tit. s. Iacobi Apostoli, iurispatronatus Illustrissimi D. Kobierzicki. Commendarius V. Andreas Klecki, decrepitae aetatis. In illa altare unum decenter adornatum; ciborium super altari maiori non affixum habet pyxidem argenteam deauratam. Olea sacra in sacristia sunt, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, ahenum ex aurichalco habet. Libri sunt necessarii praeter Antiphonarium; metricae sunt. Inventarium non est repertum, tabulatum novum; coemeterium non est septum. Domus parochialis lignea bona, unum hypocaustum in illa, schola est et rector in illa. Campanile ligneum, campanae duae in illo, horrea et stabula sunt.

Proventus ecclesiae ex ovibus ac eleemosyna. Parochus habet mansos 4, tectum ecclesiae reparatione indiget.

Ad parochiam villae spectant: *Bobrowo, Wiecholec, Ciekonowo, Sumowo, Sumowko, Sosne, Naimowo, Wądzyn, Zgniebloty*.

Communicantes pro festo Paschatis 300.

Lembarg.

Ecclesia parochialis murata in villa Lembarg,

tit. ss. Petri et Pauli Apostolorum, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Matthaeus Kisielewski. Altaria in illa 5 non consecrata, portatile unum, ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur, clausura bona; olea sacra sunt in armario penes maius altare sub clausura, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus intus ahenum habet ex aurichalco, sacristia murata; tabulatum ex asseribus. Libros habet necessarios, positivum est, metricae sunt. Inventarium rerum ecclesiae est et res iuxta illud repertae; campanile muratum, in illo tres campanae. Tectum ecclesiae bonum. Ossorium non est. Coemeterium partim muro, partim sepibus cinctum.

Proventus ecclesia habet oves 24, a quibus census solvitur, item vaccae 4, a quarum qualibet annuatim fl. 2. Item census a fl. 500; ex quo censu ecclesia fl. 12, parochus 18 fl., schola fl. 12, hospitale fl. 12; ¹⁾ hunc censum Magnificus olim Konojadzki fundavit, ratione cuius census parochus singulis septimanis unam Missam absolvere tenetur, item ex eleemosyna.

Proventus parochi. Habet 6 mansos, quos ipse seminat. Domus parochialis lignea bona per modernum parochum restaurata, in qua duo hypocausta, camerae duae, horrea, stabula bona; hortulani 4.

Schola bona et rector in illa.

Ad parochiam spectant villae: *Lembarg, Mile-szewy, Konojady wielkie, Konojady male, Gorale, Godziska, Tomki, Zalesie, Bukowiec, Holandi* haeretici et *Xiaszki* sine pastore.

Communicantes pro festo Paschatis et ex aliis tribus parochiis 700. Missalia cmetones pendunt, hospitale ligneum, tria in illo hypocausta, pauperes 60.

Kruszyn.

Ecclesia parochialis murata in villa Kruszyn,

¹⁾ Omissum: percipit.

fol. 21. tit. s. Nicolai, iurispatronatus S. R. Maiestatis, hanc tenet per commendam parochus Lembargensis. Altaria 3 in illa decenter adornata, unum portatile. Ciborium super maiori altari cum clausura, pyxidem habet argenteam deauratam intus, in qua V. Sacramentum servatur; olea non sunt neque aqua benedicta in fonte; in ecclesia Lembargensi administrantur sacramenta parochianis; campanile muratum, in illo campanae duae. Coemeterium non ubique septum, tectum ecclesiae bonum.

Schola est, sed rector non est, Lembargensis rector officium absolvit rectoris.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna. Domus parochialis ruinosa, reparatione indiget. Parochus habet mansos 4, quos locat, ad ecclesiam spectat haec unica villa *Kruszyn*. Vaccae sunt 3, a quibus annuatim fl. 3 census solvitur, item oves 20, a quibus iuxta usum solvitur.

Brudzawy.

Ecclesia parochialis in villa Brudzawy collapsa. V. plebanus Lembargensis, ante annos duos recuperavit mansos 4, intendit eam reparare. Domus parochialis non est neque schola, locus tamen est pro ecclesia et schola.

Niezywiec.

Ecclesia parochialis murata in villa Niezywiec, tit. s. Ioannis Evangelistae. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Andreas Drobnensis, in illa altaria sunt tria, unum portatile. Ciborium in maiori altari pyxidem habet argenteam, in qua V. Sacramentum servatur, clausura bona. Olea sacra in tumba maioris altaris habent vasa tantum duo stannea sine clausura. Fons baptismalis ligneus, ahenum ex aurichalco, clausura bona, tabulatum ex asseribus, sacristia testudine cooperta. Campanile muratum habet duas campanas. Libri sunt: Missale,

Agenda antiqua, Psalterium. Inventarium non est neque metricae.

Proventus ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4. Domus parochialis lignea, duo hypocausta in illa, horreum, stabula sunt, schola est, rector in illa, ossorium non est. Coemeterium non ubique cinctum.

Ad parochiam spectant villae: *Niezwiec, Dąbrowka, Buczek, Tylice, Kawki*. Communicantes pro festo Paschatis 200.

Wrocзки.

Ecclesia parochialis murata tit. s. Martini, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Sebastianus Wroczkowius, tria altaria in illa, portatilia duo. Ciborium in maiori altari cum clausura, pyxis parva argentea, in qua Venerabile Sacramentum servatur, olea sacra in armario penes maius altare in vasibus stanneis sub clausura servantur. Fons fol. 21 v. baptismalis muratus, intus ahenum ex aurichalco, clausura bona. Minor chorus ecclesiae fornice coopertus, maior ex asseribus, sacristia bona, libri sunt necessarii. Inventarium rerum est et res iuxta illud repertae, metricae sunt, campanile muratum, tres campanae in illo, coemeterium muro circumdatum, ossorium ligneum. Tectum ecclesiae bonum. Confraternitas est in dicta ecclesia s. Angeli Custodis.

Proventus ecclesia habet ex ovibus, quarum sunt 30, a quibus singulis annis lana, tertio anno media pars ovium ecclesiae cedit, et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 6, quos ipse seminat, misalia a emetonibus. Domus parochialis lignea, bona, in illa tria hypocausta, una camera, horrea, stabula sunt, hortulaniae duae.

Hospitale ibidem est, habet duos mansos, quos parochus seminat ac pauperibus providet de victu.

Ad parochiam spectant villae: *Wrocki, Plachoty, Malchy, Dąbrowka, Cieszyny, Słoszewy*.

Communicantes pro festo Paschatis 300. Schola est et rector in illa.

Archipresbyteratus Golubensis.

Golub.

Ecclesia parochialis in oppido Golub murata, tit. s. Catharinae Virginis, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Martinus Ostrowski. Altaria in illa 7 decenter adornata, non consecrata. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam, in qua Venerabile Sacramentum servatur cum clausura bona, olea sacra in armario penes maius altare servantur sub clausura. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum dealbatum, clausura bona, sacristia testudine cooperta, minor chorus ecclesiae testudine coopertus, maior tabulatum habet ex asseribus. Organa sunt et organarius. Libri sunt necessarii. Inventarium est inordinatum. Metricae sunt. Tectum ecclesiae reparatione indiget, campanile muratum, campanae in illo 5. Coemeterium muro cinctum, reparatione indiget.

Confraternitates sunt in eadem ecclesia ss. Rosarii et s. Annae. Foundationes habent altaria. S. Annae census septuaginta fl. a summa capitali 1000 fl. per Magnificam Catharinam von Ecken Lodes, succamerariam Derpatensem donatum, ratione cuius census feriis sextis Missam cantatam absolvit parochus et aliam pro defunctis singulis septimanis. Maius altare habet census fl. 70 a summa 1000 fl. per supradictam D. succamerariam donatum, ratione cuius Missam cantatam de B. M. V. singulis septimanis ac diebus dominicis primis cuiuslibet mensis et festis B. M. V. et Missam pro defunctis post dominicam primam cuiuslibet mensis et post festa B. M. V. Altare s. Catharinae habet fl. 8 a summa 100 fl., ratione cuius 16 Missas absolvere debet singulis annis parochus. Altare s. Crucis habet fl. 24 a summa fl. 300, ratione cuius Missa Humiliavit cantata singulis septimanis absolvitur, item ratione 8 fl. Missae 16 annis singulis absolvuntur. Altare

s. Nicolai habet 8 fl. a summa fl. 100, ratione cuius singulis quartualibus Missas requiem quatuor absolvit. Altare s. Georgii fl. 16. a summa fl. 200., rationes cuius Missae 32 absolvuntur singulis annis. Item cursus B. M. V. absolvitur, pro quo fundata est summa capitalis fl. 3200, a quorum centum solvuntur fl. 7 singulis annis. Item legata in inventario specificata ac proventus ecclesiae item ex eleemosyna.

R. parochus habet mansos 4 in fundo villae Lissowo, missalia a cmetonibus. Domus parochialis lignea bona, hypocausta in illa 3 picta, horrea bona, schola est lignea et rector in illa, parochus vicarium fovet unum.

Ad parochiam spectant *Golub*, *Skempsk*. Communicantes pro festo Paschatis 1000.

Fuit quondam hospitale ibidem, sed tempore belli suetici dirutum est per cives, qui aliud aedificare debuerunt, nunc autem domunculam concesserunt pauperibus ad inhabitandum, proventus nullos habet praeter eleemosynam et summam apud cives certam.

Extra oppidum sunt duae capellae, sed nullam habent dotem.

Ostrowite.

Ecclesia parochialis murata in villa Ostrowite, tituli s. Mariae Magdalenae, filia ecclesiae in Golub, semel tantum in illa Missa absolvitur annuatim in festo s. Mariae Magdalenae. Olea sacra, fons baptismalis, domus parochialis neque schola est. Parochus habet mansos quattuor. Campanile est et campana una. Sacramenta percipiunt parochiani in Golubensi ecclesia.

Ad ecclesiam spectant *Ostrowite*, *Gajewo* villae.

Lipnica.

In villa Lipnica ecclesia per Serenissimam olim

Reginam Sueciae ¹⁾ murata, sine tecto, ad parochum Golubensem spectat, sunt ibi 4 mansi, quos parochus locat. Domus parochialis lignea, horrea.

Kurhocin.

Ecclesia parochialis murata in villa Kurhocin, tituli s. Bartholomaei Apostoli, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus Venerabilis Matthias Żółtowski. In illa altaria 4, portatile unum vile. Ciborium super maiori altari pyxidem parvam habet argenteam, in qua Venerabile Sacramentum servatur, clausura bona. Olea sacra habent vasa stannea, in sacristia servantur. Fons baptismalis ligneus sine clausura intus ahenum habet. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Libri necessarii sunt. Sacristia fornice cooperta cum clausura. Campanile muratum, super illo campanae duae. Coemeterium muro cinctum, ossorium ligneum bonum, tabulatum ex asseribus, pictum. Tectum reparatione indiget tam ecclesiae quam campanilis.

Proventus habet ecclesia ex eleemosyna. Parochus habet mansos quattuor. Missalia post cimetones. Domus parochialis lignea, in illa duo hypocausta, camerae duae.

Ad parochiam villae spectant *Kurhocin*.

Communicantes pro festo Paschatis 150.

Schola est et rector in illa.

Zelen.

Ecclesia parochialis murata in villa Zelen tituli s. Petri et Pauli Apostolorum, iurispatronatus S. R. Maiestatis, quam per commendam Venerabilis Georgius Radomski tenet. Altaria tria in illa, portatile unum. Ciborium in maiori altari habet pyxidem stanneam, in qua Venerabile Sacramentum servatur, clausura bona. Olea non sunt. Fons baptismalis ligneus, in Radowicensi ecclesia sacramenta parochia-

¹⁾ Anna, soror Sigismundi II., quae in arce Brodnicensi residebat et a. 1625 defuncta est, ecclesiam Lipnicensem, conflaratam a. 1610, reaedificari iussit.

nis administrantur. Libri non sunt. Inventarium non est neque metricae. Domus parochialis non est.

Proventus ecclesia habet domunculam, ex qua annuatim census 2 fl. solvitur. Parochus habet mansos 4, quos non seminat et missalia a cmetonibus.

Ad parochiam unica villa spectat *Zelen.*

Radowska wielkie.

Ecclesia parochialis in villa Radowska magna tituli s. Iacobi Apostoli, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus Venerabilis Georgius Radomski. Altaria in illa 3, decenter adornata, in omnibus portatilia. Ciborium super maiori altari habet pyxidem argenteam, in qua Venerabile Sacramentum servatur, clausura debilis. Olea sacra sunt in armario penes maius altare in vasibus stanneis sine clausura. Fons baptismalis lapideus sine clausura, intus ahenum cupreum. Sacristia bona fornice cooperta, tabulatum ecclesiae ex asseribus. Campanile muratum tegulis ligneis tectum, in illo campanae tres. Libri sunt necessarii. Metricae, inventarium ac res iuxta illud repertum. (!) Tectum reparatione indiget. Ossorium malum. Coemeterium muro cinctum reparatione indiget.

Proventus ecclesiae ex eleemosyna. Proventus parochi. Habet mansos 4, missalia a cmetonibus.

Ad parochiam spectant villae *Radowska maior et minor*. Communicantes profesto Paschatis 150. Habet ecclesia domunculas duas, ex quibus annuatim per fl. census solvitur. Parochus habet duos hortulanos.

Łobdowo.

Ecclesia parochialis murata in villa Łobdowo fol. 23. tituli s. Margarithae Virginis, iurispatronatus S. R. Maiestatis, parochus Venerabilis Matthias Żółtowski. Altaria in illa 3 consecrata. Ciborium in maiori altari, Venerabile Sacramentum in corporali servatur, clausura mala. Olea sacra non sunt. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum cupreum, clausura mala. Sacristia perfluida. Campanile muratum, in

illo campanae 3. Libri sunt necessarii. Inventarium est et et res iuxta illud repertae, metricae non sunt. Coemeterium muro cinctum. Ossorium malum. Tectum ecclesiae reparatione indiget.

Proventus habet ecclesia ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4, missalia a cmetonibus. Domus parochialis lignea, hypocausta duo in illa, horrea, stabula sunt.

Schola est et rector in illa, omnia reparatione indigent. Ad ecclesiam spectant villae: *Lobdowo, Putkowo*, molendina: *Kujawa, Motyka, Hamer, Sortika*.

Communicantes pro festo Paschatis 200.

Pluskowieży.

Ecclesia parochialis murata in villa Pluskowieży, tituli s. Ioannis Baptistae, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus Venerabilis Adamus Janecki. Altaria in illa tria, portatile unum. Ciborium in maiori altari cum clausura amovibile. Venerabile Sacramentum in calice servatur, olea sacra in sacristia habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus cum clausura, ahenum habet ex aurichalco parvum, sacristia fornice cooperta. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae, libri necessarii sunt. Campanile muratum, in illo tres campanae. Coemeterium non ubique septum, tabulatum ecclesiae ex asseribus. Tectum ecclesiae reparatione indiget.

Proventus ecclesiae sunt vaccae 4, a quibus census annuatim fl. 2 solvitur, item a fl. 100 census fl. 6 annuatim solvitur, item ex praetorio Thorunensi habet fl. 12, parochus 12 a summa fl. 400, ratione quorum duas Missas singulis quartualibus¹⁾ parochus absolvit. Item 12 fl. a summa 200 fl. parochus habet, obligatio ut supra, quae summa 200 fl. per Nobilem olim Krolikowska legata est et in bonis Famati Ioannis Iaźwiecki, civis Golubensis, inscripta, item ex eleemosyna. Parochus mansos 4 habet, quos ipse seminat. Missalia post cmetones. Domus paro-

¹⁾ Alia manu additum: mensibus.

chialis lignea, unum hypocaustum in illa, camerae 4, horrea et stabula bona.

Schola est et rector in illa.

Villae ad parochiam spectant: *Pluskowezy, Napole, Piątkowo.*

Communicantes pro festo Paschatis 180. Ossorium est.

Archipresbyteratus Łasinensis.

fol. 23 v.

Łasin.

Ecclesia parochialis murata in oppido Łasin, tit. s. Catharinae, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Valentinus Poniatowski. Haec ecclesia per Suecos combusta fuit et maior chorus nondum tectus, in illa altaria 4, decenter adornata. Ciborium penes maius altare in armario muro affixo pyxidem habet argenteam deauratam, in qua Venerabile Sacramentum servatur, clausura bona. Olea sacra sunt in sacristia, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus ahenum habet cupreum cum clausura. Sacristia fornice cooperta, res decenter in ea servantur, tabulatum ex asseribus in minori choro, pavementum ex lateribus. Positivum est et organista. Libri sunt necessarii. Inventarium est et res iuxta illud repertae, metricae sunt, altaria non consecrata habent portatilia 4. Coemeterium non ubique cinctum, ossorium ex lateribus tectum. Campanile super portam civitatis ruinosum habet campanas tres, tectum malum.

Proventus ecclesiae. Habet mansos 7; ex quolibet manso annuatim 20 marcas prutenicas censum percipit, non omnes tamen seminantur, et ex elemosyna. Parochus habet 6 mansos et missalia a cmetonibus, sed non solvuntur. Domus parochialis non est, in domo vicariali D. parochus manet.

Confraternitas ss. Rosarii est in eadem ecclesia. Diebus sabbativis votiva decantatur de B. M. V. Item fundatio census fl. 20 a summa capitali fl. 250,

ratione cuius una Missa singulis septimanis absolvitur.

In suburbio Łasin templum est s. Mariae Magdalenae ex muro lignis inserto; altare unum in illa. Proventus nullos habet, semel tantum in festo s. Mariae Magdalenae divina ibidem absolvuntur.

Hospitale est in eodem oppido, sed nullos proventus habet. Vicarios duos R. parochus fovet.

Schola est, et rector in illa cantor.

Ad parochiam spectant Łasin, villae: *Szmowy, Iakubkowo, Bogdanik, Widlice, Medce, Święte, Blumowo, Szczepanki.*

Communicantes pro festo Paschatis 1200.

Szczepanki.

In villa Szczepanki est ecclesia filia ecclesiae Łasinensis. Habet mansos 6.

Schenwałd.

fol. 24. Ecclesia parochialis murata tit. Nativitatis B. M. V. in villa Schenwałd, iurispatronatus S.* R. Maiestatis. Hanc per commendam V. Roslaus Wlewski tenet. In illa sunt altaria tres (!) satis decentia, unum portatile. Ciborium in maiori altari sine clausura; V. Sacramentum in corporali servatur. Olea sacra in sacristia servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus, intus ahenum habet parvum sine clausura. Sacristia bona testudine cooperta, parietes ecclesiae picti ac tabulatum pictum ex asseribus; est etiam capella penes illam ac fornix pro sepeliendis corporibus, sed est collapsus. Supra sacristiam est chorus et ad eum quondam erant ex curia cancelli alias ganki, sed iam sunt collapsi. Inventarium non habet, sed penes R. Archipresbyterum dixit esse commendarius. Missalia 3 et Agenda Powodowii est. Campanile muratum,

una campana in illo, altera vendita per Magnificam D. Medunowa, tertia in ecclesia villae Łąkarz est. Metricae non sunt. Tecta ecclesiae et campanilis reparatione indigent.

Proventus ecclesiae habet ex eleemosyna. Parochus habet mansos 6; in Iankowice etiam 6; missalia post cmetones. Domus parochialis non est, sed in domuncula parva habitat commendarius.

Schola est, sed rector non est.

Hospitale est, sed nullos habet proventus.

Villae ad parochiam spectant: *Schenwald, Zawda, Nagoth, Widrzno, Jankowice*. Coemeterium non est septum. Communicantes pro festo Paschatis 300.

Lisnowo.

Ecclesia parochialis murata in villa Lisnowo, tit. Nativitatis B. M. V., iurispatronatus heredum dictae villae. Parochus V. Andreas Jędrzny. Altaria in illa 3 non consecrata, portatile super maiori altari. Ciborium in muro ad latus maioris altaris. V. Sacramentum in pyxide argentea servatur et olea sacra ibidem sub clausura. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum ex aurichalco, chorus ecclesiae minor testudine coopertus, maior tabulatum habet ex asseribus. Frōntispīcium non est. Sacristia murata testudine cooperta, clausuram habet bonam. Tectum ecclesiae et sacristiae malum. Libri sunt necessaryi, metricae, inventarium, et res iuxta illud reperiae. Positivum est, campanile non est, sed tantum campana appensa est super lignis. Coemeterium fuit quondam muro cinctum, sed collapsum.

Proventus ecclesiae habet, videlicet oves 15, quae ad triennium rusticis locantur, et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 6, quos seminat. Item missalia a cmetonibus. Domus parochialis lignea, hypocausta duo cum cameris, horrea et stabula bona.

Schola est et rector in illa.

Ad parochiam spectant villae: *Lisnowo, Babki, Goczalki, Tymawa, Partenczyny, Kowaliki.*
Communicantes pro festo Paschatis 600.

fol. 24 v.

Szembruk.

Ecclesia in villa Szembruk, per Suecos combusta nondum reaedicata, habet mansos 6.

Rogóżno.

Ecclesia in villa Rogóżno noviter murata, sed nondum perfecta, ac domus parochialis nova, mansos habet duos.

Święte.

Ecclesia non est, agros occupat haeres. Parochiani adeunt ecclesiam Łasinensem.

Blumowo.

In villa Blumowo est capella ex muro lignis inserto, habet mansos 4, haeres illos seminat.

Gubiny, Jankowice, Dąbrowka desolatae. *Czarne, Trumiej* in manibus haereticorum.

Archipresbyteratus Fredecensis.

Fredecum alias Wąbrzeźno.

Ecclesia parochialis murata, tit. ss. Simonis et Judae Apostolorum. Parochus V. Augustinus Chmielowiez. Altaria in illa 3, portatilia habent. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur cum clausura bona. Olea sacra in armario penes maius altare sub clausura, vasa habent stannea. Fons baptismalis ligneus intus habet ahenum cupreum. Libri sunt necesarii, metricae, inventarium et res iuxta illud repertae. Sacristia bona, fornice cooperta, organa sunt, orga-

nista non est. Campanile est, campanae 5 in illo. Ossorium malum, coemeterium septum.

Proventus ecclesia habet oves, a quibus iuxta consuetudinem solvitur lana, postea medietas illarum, item ex tabula.

Confraternitas est in eadem ecclesia literatorum, ad quam medius mansus agri spectat, ex quo census fl. 2 annuatim solvitur, item unum iugerum, a quo census gr. 15, item a 16 fl. pro duobus stossis vini.

Parochus habet mansos 4, quos ipse seminat, a cmetonibus missalia. Domus parochialis lignea, in qua duo hypocausta, horreum et stabula bona. Vicarium fovet. Domus pro vicario bona.

Schola est et rector in illa. Domus pro cantista.

Ad parochiam spectant *Wąbrzezno*, villae: *Prusy*, *Sitno*, *Jarontowice*,* *Zaskocz*, *Wałycz*, *Myśliwiec*, *Czysto-* fol. 25.
chleb, *Nielub*, *Trzcianko*, *Wronie*.

Communicantes pro festo Paschatis 500.

Hospitale ibidem est ligneum, proventus habet hortum, item alium hortum, ex quo census fl. 3 solvitur, mansum agrina Pułwieszku dicto, ex quo census fl. 5. solvitur, item alium mansum, ex quo census fl. 6 solvitur, item ex tribus iugeribus gr. 12, item ex certo agro Ostrow dicto fl. 1, item ex particula agri gr. 5.

Lopatki.

Ecclesia parochialis murata in villa Łopatki, tit. s. Mariae Magdalenae, iurispatronatus S. R. Maiestatis, non habet parochum, aliquando R. parochus Fredecensis Missam ibi absolvit, sacramenta in ecclesia Fredecensi administrantur illis, parochus habet mansos 4. Domus parochialis lignea ruinosa. Tenutarius praedictos mansos seminat ac certam quotam pecuniae ad ecclesiam dat, nullae villae ad illam spectant.

Osieczko.

Ecclesia in Osieczko est murata, haec villa est haereditaria M. D. Działyński, parochum non habet, dum eam archipresbyter visitare vult, non admittitur, prohibetur per haeredem, et nos habentes de absentia notitiam D. haeredis, penes quem claves sunt, eandem non visitavimus.

Rińsk.

Ecclesia parochialis murata, tituli s. Laurentii Martyris, iurispatronates Illustrissimi D. Działyński, Palatini Culmensis. Venerabilis Petrus Gientkowski, commendarius Dzwierznensis, per commendam eandem tenet. Altare unum in illa non consecratum decenter adornatum habet portatile. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam deauratum intus, tertio die dominico ibi Missa absolvitur, olea sacra in sacristia servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus ahenum habet ex aurichalco sine clausura, piscina est. Tabulatum ex asseribus pictum, pavementum latericium. Sacristia bona testudine cooperta cum clausura bona. Campanile muratum, in illo campanae 3. Coemeterium asseribus septum. Libri sunt necessarii. Inventarium rerum ecclesiae et domus parochialis habet ac res iuxta illud repertae.

Proventus ecclesiae ex eleemosyna. Parochus habet 4 mansos, quos non seminat neque locat. Missalia a cmetonibus modios 9 siliginis totidem avenae, ex desertis nihil datur. Domus parochialis lignea, in illa duo hypocausta et camerae duae, unum hypocaustum subditus Illmi D. Palatini inhabitat, aliud parochi incola. Schola non est.

Villae ad parochiam spectant: *Rinsko, Przydworze, Trzanno.*

Communicantes pro festo Paschatis 150.

* **Nowawies.**

fol. 25 v.

Ecclesia parochialis murata in villa Nowawies, tituli s. Joannis Baptistae, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Mathaeus Glaznowiecki. In illa altaria duo, pro tertio murus extractus, maius altare consecratum decenter adornatum, ciborium in illo habet pyxidem argenteam deauratam, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in armario penes maius altare sub clausura habentur in vasibus stanneis. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum cupreum simplex. Tabulatum ex asseribus, pavementum ex lateribus, sacristia humida, res in ecclesia servantur. Libros necessarios habet, metricas ac inventarium, et res iuxta illud repertae. Campanile muratum, campanae in illo duae. Coemeterium muro cinctum reparatione indiget. Tecta ecclesiae reparatione indigent, sacristiae tectum collapsum, fenestrae reparatione indigent. Ossorium non habet tectum.

Proventus ecclesiae ab una vacca et ex elemosyna. Parochus habet mansos 6, quos ipse seminat. Missalia ab omnibus cmetonibus. Domus parochialis lignea, duo in illa hypocausta cum una camera, fenestrae in uno hypocausto cum cratibus, item braxatorium et braseatorium ¹⁾ est, horrea sufficientia et stabula, hortulaniae duae, schola est lignea et rector in illa.

Item habet parochus alvearia apum tria, boves 6, vaccas 5, equos ad labores 4, pullum 1, porcos 6, bovem unum non castratum, anseres 8, gallinas 3, capones 2.

Villae ad parochiam spectant: *Nowawies*, *Mgowa*, *Wieldziądz*, *Kossowka*.

Communicantes pro festo Paschatis 300.

Pluznica.

Ecclesia parochialis murata in villa Pluznica,

¹⁾ Fortasse officina, in qua braseum, h. e. hordeum torrent = *śłodownia*.

tituli s. Margarethae, desolata ruinam minatur, patroni Generosi Wypczyński, res ecclesiae apud patronos sunt, fertur, ubi aliquando Missa celebrata fuerit et homines eleemosynam porrigant, tunc patroni pecuniam hanc accipiunt et in usus suos convertunt. Agri sunt parochi, sed non seminantur. Domus parochialis lignea est, ruinosa, quam rector scholae inhabitat. Campanile est et campanae in illo.

Niedźwiedź.

Ecclesia murata in villa Niedźwiedź, tit. s. Georgii, iurispatronatus Venerabilis Capituli Plocensis. Parochus Venerabilis Paulus Sawicki. Altaria in illa 3, decenter adornata, portatile unum. Venerabile Sacramentum servatur in armario penes maius altare sub clausura, pyxidem habet aeneam. Olea sacra in vasibus sunt stanneis, penes argentum ecclesiae servantur. Fons baptismalis ligneus, ahenum intus ex cupro dealbatum. Sacristia mala fol. 26. stillicidiis obnoxia, res in ecclesia* ad latus maioris altaris in armario servantur. Minor chorus testudine coopertus, maior tabulatum habet ex asseribus. Libri sunt necessarii. Metricae sunt, inventarium non est.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna. Parochus habet 6 mansos, quos ipse seminat. Domus parochialis lignea ruinosa. Tectum ecclesiae reparatione indiget. Ossorium collapsum, coemeterium non est septum.

Schola est, sed loco rectoris hortulanus in illa fovetur, qui labores praestat parochi. Horreum est et stabula.

Ad parochiam villae spectant: *Niedźwiedź, Jaworze, Iwanki*. Missalia a cmetonibus percipit parochus.

Communicantes pro festo Paschatis 100.

Dębowa łąka.

Ecclesia parochialis in Dębowa łąka murata, tit. ss. Petri et Pauli Apostolorum, iurispatronatus Illustrissimi D. Działyński, Palatini Culmensis. Parochus non est.

Altaria duo in illa. Campanile muratum, una campana in illo. Sacristia ruinosae sine foribus. Coemeterium non est septum. In porticu ecclesiae et sub turri copia fimi. Domus parochialis lignea bona. Parochus habet mansos 4. Parochiani aliquando adeunt ecclesiam in Kurkocin, Łobdowo et Niez-wiez pro audienda Missa. Schola non est. Tectum ecclesiae ex ligneis tegulis reparatione indiget. Claves ecclesiae, argentum aliique apparatus in curia servantur. Tantum sola villa ad parochiam spectat.

Chełmanie.

Ecclesia parochialis murata in villa Chełmanie, tit. s. Bartolomaei Apostoli, iurispatronatus haerendum villae eiusdem. Hanc V. parochus in Plusko-wezy per commendam tenet. Altaria in illa 3. Unum portatile super maiori altari et ciborium super eodem amovibile. Habet pyxidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur, clausura bona. Olea sacra in armario penes maius altare sub clausura servantur. Habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum ex aurichalco, clausuram habet. Sacristia bona. Tabulatum ex asseribus ecclesiae et sacristiae. Libri sunt necessarii praeter Antiphonale. Metricae sunt. Inventarium habet et res iuxta illud repertae. Coemeterium non est septum. Campanile ligneum, in illo campanae duae. Ossorium non est.

Proventus ecclesiae vacca una, a qua census annuatim fl. 2 solvitur et ex eleemosyna. Parochus habet mansum 1½. Missalia a cmetonibus. Domus parochialis non est.

Schola est et rector in illa.

Ad parochiam spectant villae: *Chelmanie*, *Chelmaniec*, *Szewa*, molendina duo.

Communicantes pro festo Paschatis 200. Alternis diebus dominicis et festis divina absoluntur*. fol. 26 v.

Kowalewo.

Ecclesia parochialis in civitate Kowalewo murata, tituli s. Nicolai, iurispatronatus S. R. Maiestatibus. Parochus V. Albertus Gizinski sine praesentatione institutus. Altaria in illa 4 decenter adornata. Ciborium super maiori altari cum clausura bona. Habet pyxidem argenteam non deauratam. Portatile altari infixum. Olea sacra in fonte servantur. Habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, ahenum intus ex aurichalco, clausura bona. Sacristia bona fornice cooperta. Tabulatum ex asseribus. Organa sunt. Inventarium est ac res iuxta illud repertae, metricae, libri sunt necessarii. Campanile muratum, in illo campanae 3. Tectum ecclesiae reparatione indiget. Coemeterium muro cinctum. Ossorium desolatum.

Proventus ecclesia habet censum fl. 10 annuatim a certis civibus et ex eleemosyna. R. Parochus habet mansos 4, quos seminat et missalia a cmetonibus. Domus parochialis lignea, duo hypocausta in illa cum camera una, horreum non est.

Schola est et rector in illa organista, item est domus vicarialis et vicarius solet esse, ad praesens non est.

Confraternitas s. Annae est in eadem ecclesia, habet suos seniores.

Ad parochiam spectant *Kowalewo*, villae: *Plywaczewo*, *Sierakow*, *Bilsk*.

Communicantes pro festo Paschatis 600. Unus haereticus est in civitate.

Hospitale est ibidem s. Spiritus et ecclesia habet mansos 10, quos seminat R. parochus et quartum manipulum reddit hospitali. Reparatione indiget hospitale. Pauperes sunt in illo 7.

Orzechowo.

Ecclesia parochialis in villa Orzechowo murata, tit. s. Mariae Magdalenae, iurispatronatus Spectabilium consulum Thorunensium. Haec ecclesia est collapsa, minor chorus tantum est tectus. Haec ad tempus est adiuncta ecclesiae Kowaleviensi. Sacramenta administrantur eis a parocho Kowaleviensi. Campanile desolatum ligneum, duae campanae in illo, una fracta. Domus parochialis lignea ruinosa. Parochus habet mansos 4, quos locat.

Ad parochiam spectant villae: *Orzechow*, *Orzechowko* et *Węgorzyn* desolatum.

Archipresbyteratus Neoforensis.

Neoforum.

Ecclesia parochialis murata in oppido Neoforensi, tit. s. Thomae, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Martinus Przebojewski. Altaria in illa 10, decenter adornata, non omnia consecrata. Ciborium in maiori altari pyxidem argenteam habet deauratam, in qua V. Sacramentum servatur*. Olea fol. 27. sacra in armario penes fontem baptismalem servantur. Habent vasa argentea et stannea; fons baptismalis ligneus intus ahenum habet aeneum, cancellis circumdatus, clausura bona. Libri sunt necessarii ac metricae. Inventarium rerum est et res iuxta illud repertae; sacristia bona cum clausura. Minor chorus tabulatum habet ex asseribus pictis, maior testudine coopertus; tota ecclesia picta, organa sunt magna, item positivum in minori choro, et organista est. Campanile muratum, campanae in illo 5. Coemetrium muro cinctum, ossorium malum.

Schola murata et rector scholae in illa est penes eandem ecclesiam.

Capella Dominorum Działyńskich intus holoserico ornata alias axameto, insignia Działyńska intus argentea numero 9; clipeus stanneus.

Altare B. M. V. habet foundationem a R. olim Zoltowski, parcho Neoforensi, censum videlicet fl. 120 pro decantando cursu B. M. V., sed erectio nondum facta. Altare s. Jacobi foundationem habet per Jacobum Gutowski a summa fl. 250, a qua census 15 fl., ratione cuius census 30 Missae absolvuntur. Altare SS. Trinitatis habet censum super bonis villae Rakowice inscriptum fl. 16 singulis annis percipiendorum, ratione cuius absolvit Missas quamlibet pro gr. 15. Altare SS. Corporis Chr. habet pratum ex gratia Illustrissimi olim Palatini Pomeraniae. Confraternitas est in eadem ecclesia SS. Corporis Chr., singulis feriis 5tis exponitur V. Sacramentum in monstrantia et fit processio.

Proventus ecclesia habet ex domunculis circa coemeterium locatis in censum annum, qui facit 30 fl. annuatim circiter. Multa etiam paramenta pretiosa per Illmam Palatinam Pomeraniae sunt donata ecclesiae, prout ex inventario constat. Debita certa habet etiam ecclesia, confraternitas et hospitale noviter extructum habet legata certa.

Parochus habet mansos 4, quos ipse seminat, missalia a cmetonibus habet. Item ratione ecclesiae, penes quam Religiosi PP. FF. Ordinis s. Francisci minorum conventualium strictioris observantiae sunt fundati ab Illma DD. Palatina Pomeraniae, fl. 200 percipit R. parochus. Domus parochialis lignea bona, in illa hypocausta tria, stabula et horrea bona. Ad parochiam spectant oppidum *Neoforum*, villae: *Nawra*, *Marzenice*, *Bratian*.

Communicantes pro festo Paschatis 1000. Haeretici sunt in oppido multi, vix non media pars. In suburbio fuit quondam ecclesia s. Georgii, sed combusta est per milites Lissovianos.

Skarlin.

Ecclesia parochialis murata, tit. s. Bartolomaei Apostoli, in villa Skarlin, iurispatronatus S. R. Maiestatis, parochus V. Martinus Srenensis, in illa altaria tria debite adornata, ciborium in maiori altari cum clausura, pyxis intus argentea deaurata, portatile unum, olea sacra* in fonte baptismali servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum ex aurichalco, tabulatum ecclesiae ex asseribus pictis in choro minori, pavementum ex lateribus. Libri sunt necessarii et metricae, inventarium non est, campanile muratum, campanae in illo duae, tertia fracta, sacristia fornice cooperta, coemeterium muro cinctum reparatione indiget, tecta ecclesiae reparatione indigent. fol. 27 v.

Proventus ecclesia habet oves 15, a quibus singulis annis medietas lanae, tertio anno media pars ovium ecclesiae cedit, et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4 ac missalia a cmetonibus. Domus parochialis lignea, duo hypocausta in illa, horrea, stabula bona, item sunt duae hortulaniae, item ecclesia habet quattuor domunculas, ex quibus annuatim census per floren. unum solvitur, apum alvearia quattuor, ex quibus ceram ecclesia percipit.

Ad parochiam spectant villae: *Skarlin, Wawrowice, Bielice, Lekart.*

Communicantes pro festo Paschatis 250.

Schola est et rector in illa.

Mikolaiki.

Ecclesia parochialis murata in villa Mikolaiki, tituli s. Jacobi Apostoli, ex muro lignis inserto. Hanc per commendam tenet V. parochus Skarlinskis, iurispatronatus Serenissimi Principis Episcopi Plocensis. Omnia sunt in illa necessaria ad parochialem ecclesiam.

Parochus habet mansos 6, quos locat. Domus parochialis lignea bona.

Schola non est neque rector.

Ad parochiam *Mikolaiki* tantum spectant. Misalia post cmetones habet parochus. Communicantes 150.

Swarczynowo.

Ecclesia parochialis lignea in villa Swarczynowo, tituli s. Nicolai, iurispatronatus S. R. Maiestatis; parochus V. Stanislaus Janzewski. Altaria in illa duo, portatile unum; ciborium super maiori altari pyxidem habet aeneam magnam, minorem argenteam, clausura bona; corporale non est. Olea sacra in sacristia inter alias res ecclesiae servantur; habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus sine clausura ahenum habet intus. Libri sunt necessarii praeter Graduale. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae baptisatorum sunt, copulatorum non sunt. Campanile ligneum, in illo tres campanae. Ecclesia ac tabulatum intus pictum. Ossorium bonum ligneum, coemeterium non est septum.

fol. 28. Proventus ecclesia habet oves 30, lanam ab illis et medietas tertio anno ecclesiae cedit ovium; item ex duabus domibus per flor. duos annuatim, et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4,* quos partim ipse seminat, partim locat. Domus parochialis lignea, duo hypocausta in illa; horrea, stabula sunt; hortulani sunt 6.

Schola est et rector in illa.

Ad parochiam spectant villae: *Swarczynowo, Wonna, Krotoszyn, Mosgowo.*

Communicantes pro festo Paschatis 300; et ex ducali Prussia multi solent esse.

Ryewald.

Ecclesia lignea in ducali Prussia in villa Ryewald, iurispatronatus DD. Kreic. Tertia dominica

ibi absolvuntur divina per V. parochum Swarczynoviensem, centum florenos singulis annis percipit.

Radomno.

Ecclesia parochialis lignea in villa Radomno, tit. s. Catharinae. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Simon Rochowicz. Altaria in illa tria decenter adornata, unum portatile. Ciborium super maiori altari cum clausura, pyxis intus argentea deaurata, in qua Venerabile Sacramentum servatur. Olea sacra in fonte sunt baptismali, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, ahenum ex aurichalco. Missale et Agenda est, metricae sunt, inventarium non est. Campanile ligneum, tres campanae in illo. Sacristia lignea cum clausura. Coemeterium non ubique septum, ossorium bonum.

Proventus ecclesia habet oves, a quibus lana et medietas tertio anno ovium ecclesiae cedit, et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 5, missalia post cmetones. Domus parochialis lignea bona, duo hypocausta in illa cum camera una, horrea, stabula bona. Hortulaniae duae, item duae domunculae ecclesiae, ex quarum una annuatim census solvitur fl. 2, ex altera 40 gr. Schola est et rector in illa.

Ad parochiam spectant villae: *Radomno, Gryzliny, Jemielnik, Studa*. Communicantes pro festo Paschatis 300.

Chrosle.

Ecclesia parochialis ex muro lignis intermixto in villa Chrusle, tit. s. Laurentii, iurispatronatus S. R. Maiestatis; hanc per commendam tenet V. parochus Radomnensis. Altare unum decenter adornatum habet portatile. Ciborium est, sed pyxis non est. Sacristia lignea bona. Sacramenta administrantur parochianis in ecclesia Radomnensi.

Proventus ecclesia habet oves 36, ex quibus lana et tertio anno media pars ovium ecclesiae

cedit, et ex eleemosyna, apum duo alvearia et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4. Domus parochialis nova; horrea,* stabula sunt.

Ad parochiam spectant villae: *Chrosle* et *Nowydwor*. Missalia a cmetonibus percipit parochus.

Łakarsz.

Ecclesia parochialis murata in villa Łakorsz, tit. s. Nicolai, iurispatronatus S. R. Maiestatis; hanc per commendam tenet V. commendarius de Ostrowite. Altaria duo in illa decenter adornata, portatile unum. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam deauratam. Sacristia murata, tabulatum ecclesiae et sacristiae ex asseribus. Fons baptismalis est, ahenum habet cupreum. Libri sunt necessarii praeter Antiphonarium, coemeterium septum, ossorium non est. Sacramenta administrantur parochianis in ecclesia Ostrovitensi, olea non sunt.

Proventus ecclesiae ex eleemosyna. Parochus habet 6 mansos, quos pro 40 fl. locat annuatim. Ad parochiam spectant villae: *Łąkorz* et *Łąkorek*.

Brzoze.

Ecclesia parochialis lignea in villa Brzoze, tit. s. Joannis. Iurispatronatus V. Capituli Culmensis. Parochus V. Martinus Tilicki. Altaria in illa tria decenter adornata, consecrata. Ciborium in maiori altari habet pyxidem deauratam argenteam, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in sacristia servantur, vasa habent stannea. Sacristia lignea bona. Libri sunt praeter Antiphonarium. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum stanneum, clausura bona. Metricae sunt, inventarium non habet, tota ecclesia intus picta. Campanile ligneum, campanae 3 in illo. Positivum est, coemeterium septum, ossorium muratum bonum, tectum ecclesiae ex tegulis quercinis.

Proventus ecclesiae: habet oves 48, a quibus

lana et tertio anno media pars ovium ecclesiae cedit, item a summa fl. 200 census per fl. 8, item ex eleemosyna. Parochus habet mansos 6 et missalia post emetones. Domus parochialis lignea, duo hypocausta in illa, camera una.

Schola est et rector in illa. Hospitale est, sed nullos habet proventus.

Ad parochiam spectant villae: *Brzoze, Melbark, Bratoszewo*. Communicantes pro festo Paschatis 260. Idem parochus tenet ecclesiam in Pokrzydow, alternis diebus dominicis et festis divina absolvit.

Gwizdzyny.

Ecclesia parochialis lignea in villa Gwizdzyny tit. s. Catharinae, iurispatronatus V. Capituli *Culmensis, commendarius V. Albertus Sielski, in fol. 29. illa altaria tria, decenter adornata, consecrata. Ciborium in maiori altari pyxidem habet argenteam, parvam, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in sacristia servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum cupreum, habet clausuram bonam. Sacristia lignea. Ecclesia intus tota picta. Campanile ligneum, campanae in illo 3. Libri: Missalia duo antiqua et Agenda, metricae sunt. Inventarium non est.

Proventus. Ecclesia habet oves 40, a quibus lana et tertio anno media pars ovium ecclesiae cedit, et ex eleemosyna. Parochus 5 mansos habet et missalia a emetonibus. Domus parochialis lignea, hypocaustum unum, duae camerae in illa, horreum et stabula bona.

Schola est et rector in illa. Coemeterium non bene septum. Ossorium bonum.

Ad parochiam spectant villa *Gwizdzyny* sola. Communicantes pro festo Paschatis 100.

Tilice.

Ecclesia parochialis in villa Tilice lignea, tituli

s. Michaelis, parochus Albertus Babecki, in illa altaria 3. Ciborium in maiori habet pyxidem argenteam intus deauratam, in qua V. Sacramentum servatur, portatilia duo sunt. Olea sacra in sacristia servantur, habent vasa stannea, chorus minor ac tabulatum pictum. Sacristia lignea bona. Libri Missale ac Agenda tantum est, metricae sunt, inventarium non est. Fons baptismalis ligneus intus habet ahenum cupreum et clausuram bonam. Campanile ligneum, in illo campanae 3. Coemeterium non est septum. Ossorium malum.

Proventus. Ecclesia habet oves 40, a quibus iuxta consuetudinem percipit ecclesia et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 6. Ad parochiam spectant villae: *Tilice, Tilicki, Kuligi, Zająćkowo*. Domus parochialis ruinosa et quidquid circa eam reparat parochus, hoc ex ecclesiae pecunia.

Kurzetnik.

Ecclesia parochialis murata in oppido Kurzetnik, tituli s. Mariae Magdalenae. Iurispatronatus V. Capituli Culmensis. Parochus V. Matthias Kowalski. Altaria in illa 3, decenter adornata, portatilia duo. Ciborium in maiori altari cum clausura pyxidem habet argenteam, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario penes maius altare sub clausura servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum ex aurichalco, clausura non est. Libri sunt necessarii. Inventarium est et res iuxta illud re^{*pertae}. Metricae sunt. Sacristia bona testudine cooperta, organa sunt, campanile muratum, in illo campanae 3. Coemeterium septum.

Proventus. Ecclesia habet censum 22 fl., a civibus Kurzetnicensibus item oves, a quibus iuxta consuetudinem proventus singulis annis, item ex eleemosyna. Parochus habet mansos 5 et missalia ab oppidanis et cmetonibus. Domus parochialis

ligna bona, hypocausta duo in illa, horrea et stabula.

Schola est et rector in illa, item hortulania.

Ad parochiam spectant oppidum *Kurzetniki*, villae: *Krzemieniowo* et *Paczultow*. Communicantes pro festo Paschatis 300. Confraternitas s. Rosarii est in eadem ecclesia et iuxta ordinationem eiusdem divina absolvuntur, processiones singulis diebus dominicis primis mensis cuiuslibet et festis B. M. V. ac aliis. Hospitale est etiam ligneum, habet censum annuum fl. 31 gr. 5 a summa 360 fl. variis personis mutuo datorum et ex eleemosyna.

Archipresbyteratus Lubawiensis.

Lubawia.

Ecclesia parochialis murata in civitate Lubawiensi, tit. s. Annae. Hanc per commendam tenet V. Jacobus Müntzer diaconus. Altaria in illa 7, consecrata, decenter adornata. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in tumba altaris, habet clausuram et vasa stannea. Fons baptismalis ligneus ahenum ex aurichalco habet, cancellis circumdatus, quae (!) clauduntur. Sacristia bona, testudine cooperta. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae et libri sunt necessarii. Organa sunt et organista, campanile est, campanae in illo 7. Tabulatum ecclesiae ex asseribus, pictum. Ossorium est, coemeterium muro cinctum.

Altaria omnia habent fundationes. Maius altare habet censum 30 fl. a summa 500 fl. per Reverendissimum olim Kucborski ¹⁾ fundatum, ratione

¹⁾ Kuczborski Joannes, Episcopus Culmensis ab a. 1614—24; antea Scholasticus Gnesnensis, Archidiaconus Warmiensis.

cuius singulis quartualibus una Missa pro defunctis absolvitur. Item census fl. 12 a summa fl. 200 per Reverendissimum olim Zadzik ¹⁾ fundatum; singulis quartualibus Missa de Sanctissima Trinitate ratione huius foundationis absolvitur. Altare s. Crucis. Altarista R. Henricus Chelchowski habet fl. 130, quem ²⁾ Famati cives Lubavienses solvunt. Onera: singulis septimanis duas Missas absolvit. Altare Assumptionis *B. M. V.* habet census fl. 120, quem Famati consules Lubavienses uti provisores solvunt altaristae. Onera:

fol. 30. singulis septimanis duas Missas tenetur absolvere. Sunt et alii census minutiores ad idem altare spectantes, prout ex libro erectionis eiusdem altaris constat. Altare ss. Corporis Christi habet 80 fl. a civibus. Onera: tres Missae singulis septimanis absolvuntur. Altare s. Sebastiani habet census a civibus Lipsiensibus, sed bello durante non solvitur, item a consulibus Lubaviensibus fl. 60 singulis annis, ratione cuius duas Missas singulis septimanis absolvit altarista. Capella s. Angeli Custodis habet legatum pro fundatione per Reverendissimum olim Działyński, sed non est per executores repositum. Capella s. Barbarae per DD. Mortenskich fundata, in qua antea cursus *B. M. V.* decantabatur ac duo sacerdotes fovebantur, sed modo nihil absolvitur, quia census non solvitur. Sunt etiam domus altaristarum eorundem. Item domus pro infirmis sacerdotibus est aedificata noviter, sed nondum perfecta.

Proventus habet ecclesia ex vino, quod in civitate Lubaviensi propinatur et ex eleemosyna. Parochus habet ex arce Lubaviensi fl. 230 singulis annis ac legumina certa. Domus parochialis murata habet duo hypocausta, stabula, schola murata et rector in illa, cantor, campanator et organista, qui omnes in domibus ecclesiae habitant.

¹⁾ Zadzik Jacobus, Episcopus Culmensis ab a. 1624—35.

²⁾ Scil. census.

Ad parochiam spectant *Lubavia* et villae decem.

Fuit quondam ecclesia s. Georgii extra moenia civitatis penes hospitale sita, sed tempore belli suedici per Officialem arcis Lubaviensis propter periculum diruta. Praepositus eiusdem Illustris et Adm. R. D. Krzeciewski. Septem cmetones in villa Grabow, quorum quilibet duos mansos tenet, quatuor adhuc sunt deserti; praeterea 6 mansi ad ecclesiam parochialem Grabowec, quae ecclesia eidem hospitali incorporata est per Illmum olim Zadzik, qui Illustris D. altarista fovet vicarium, qui onera absolvit.

Item est ecclesia B. M. V. murata in campo Lubaviensi sita, sed nullam habet foundationem.

Hospitale praeterea habet mansos 5, qui locantur civibus, ex quo censu suppeditatur victus pauperibus, item habet hortos hospitale, ex quibus annuatim 9 marcas, item habet alios census, sed provisores rationem coram DD. Visitoribus non fecerunt, singulis annis coram R. parrocho faciunt. Hospitale s. Valentini altari B. M. V. Assumptae in ecclesia parochiali incorporatum, item ex molendino Zilkow coretos siliginis 50 annis singulis.

Złotowo.

Ecclesia lignea in villa Złotowo, tit. s. Barbarae, filia ecclesiae Lubaviensis, in qua altaria tria decenter adornata et consecrata. Sacramenta administrantur eis in ecclesia Lubaviensi. Domus parochialis lignea bona, horrea et stabula sunt. Campanile ligneum. Parochus habet mansos 4, quos locavit.

Grabowo.

fol. 30 v.

Ecclesia parochialis ex muro lignis inserto in villa Grabowo, tit. s. Simonis Apostoli. Parochus Illustris et Amodum R. D. Albertus Krzeciewski, Canonicus Culmensis, fovet vicarium ibi. Ciborium in maiori altari cum clausura habet pyxidem ar-

genteam deauratam, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in ciborio servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus, intus ahenum ex cupro. Libri necessarii sunt et metricae, inventarium est et res iuxta illud repertae. Positivum est. Campanile ligneum habet campanas 3. Sacristia lignea bona, tabulatum ex asseribus pictum, coemeterium septum. Ossorium est. Haec ecclesia est incorporata praepositurae hospitalis Lubaviensis s. Georgii.

Proventus ecclesia habet oves 8, a quibus lana singulis annis et tertio anno media pars ovium ecclesiae cedit, item census certos, videlicet 40 gr., item 15 gr., item 20 gr. et solidos 10, et ex elemosyna. Parochus habet 6 mansos ac praepositurae hospitalis s. Georgii Lubaviensis proventus iuxta incorporationem, item habet 7 marcas pruthenicales ad hospitale praedictum spectantes singulis quartualibus a provisoribus hospitalis, item 3 fl. et gr. 10 ex taberna Rozentalensi singulis annis solvitur, missalia a cmetonibus. Domus parochialis bona lignea, in illa hypocausta duo, stabula, horrea bona.

Schola est et rector in illa. Dispensationem super pluralitate beneficiorum habet Illis et Admodum R. Parochus et satisfit oneribus. Ad parochiam spectant villae: *Grabowo, Waldiki, Kotodziejki, Wiśniowo*. Communicantes pro festo Paschatis 500.

Rozenthal.

Ecclesia parochialis lignea, tit. s. Laurentii Martyris. Parochus R. Henricus Chełchowski. In illa altaria 3 decenter adornata, portatilia 2. Ciborium in maiori altari pyxidem habet argenteam intus deauratam, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario retro maius altare sub clausura servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus, intus ahenum cupreum, clausura est. Sacristia lignea bona. Libri ecclesiae necessarii

sunt et metricae. Inventarium est et res iuxta illud reportae. Campanile ligneum et tres campanae in illo ac horologium, coemeterium septum. Ossorium est. Regale est.

Proventus ecclesiae sunt mansi duo, ex quibus percipit ecclesia censum annuatim 16 marcarum prutenicarum, item hortus, ex quo fl. 1, item domuncula, ex qua 15 gr., et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4 et missalia post cmetones.

Domus parochialis lignea bona, duo hypocausta et tertium ex opposito in altero aedificio, horrea, stabula bona.

Rector scholae est et schola. Tectum mediae partis templi reparatione indiget. Ad parochiam spectant villae: *Rozenthal*, *Pomierki*, *Gierlos* praedium, *Lichotki*. Communicantes 500.

Kazanice.

fol. 31.

Ecclesia parochialis murata in villa Kazaniec, tit. s. Jacobi Apostoli. Parochus V. Petrus Kluga. In illa altaria 3 decenter adornata, duo consecrata. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam deauratam et clausuram. Olea sacra in armario penes maius altare, habent vasa stannea et clausuram. Fons baptismalis ligneus habet ahenum cupreum et clausuram. Libri sunt necessarii ac metricae. Inventarium et res iuxta illud repertae. Sacristia testudine cooperta. Positivum est. Tabulatum ex asseribus pictum. Campanile muratum, campanae tres in illo ac horologium. Ossorium est. Coemeterium muro cinctum.

Proventus. Ecclesia habet oves 32, a quibus lana singulis annis et tertio media pars cedit; item mansi duo, ex quibus annuatim census fl. 10 solvitur, item census fl. 22 a consulibus Lubawiensibus, item ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4, quos ipse seminat. Missalia a cmetonibus, item sunt duo hortulani. Domus parochialis lignea bona, duo hypocausta in illa, camerae, horrea et stabula.

Schola est, sed ruinoso et rector in illa.

Ad parochiam spectant villae: *Kazanica* et *Zielkova*. Communicantes pro festo Paschatis 400. Tectum porticus reparatione indiget.

Byschwald.

Ecclesia parochialis murata in villa Byschwald, tit. s. Andreae, adiuncta non pridem ecclesiae in Cazanice. Altaria duo in illa decenter adornata, portatile unum, ciborium in maiori altari, in sacculo lineo servatur V. Sacramentum sub clausura. Olea non sunt. Fons baptismalis est et athena intus, sed ibi non baptizantur. Missale et Agenda est. Inventarium est et res iuxta illud repertae.

Proventus. Ecclesia habet ex duobus mansis flor. 10 annuatim, oves 4, a quibus iuxta consuetudinem solvitur. Parochus habet mansos 4, a cmetonibus missalia. Domus parochialis lignea ruinoso, unum hypocaustum in illa, horreum, stabula sunt. Coemeterium septum. Ossorium bonum. Campanile ligneum, ruinosum, campanae in illo 3.

Schola est et rector in illa.

Ad parochiam spectant villae *Byschwald* tantum. Communicantes pro festo Paschatis 70. Tertia dominica seu festo divina¹⁾ hac ecclesia absolvuntur.

Lawice.

Ecclesia parochialis lignea in villa Lawice in Ducali Prussia, tit. ss. Nicolai et Martini. Iurispatronatus DD. Kreitz, hanc per commendam tenet V. Kluga. Altare in illa unum nondum pictum; portatile est. Ciborium neque olea neque fons est, nulli apparatus neque libri.* Campanile ligneum ruinosum, in illo campanae 3. Domus parochialis neque schola est, mansi parochiales pro praedio conversi.

Sapława.

Ecclesia parochialis murata in villa Sapława,

¹⁾ Omissum: in.

tit. s. Bartholomaei Apostoli, iurispatronatus DD. Sapławskich. Parochus V. Andreas Miliński. Altaria 4 in illa, portatilia 2. Ciborium in maiori altari pyxidem habet argenteam intus deauratam. Olea sacra in sacristia servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus, ahenum cupreum, clausura bona. Sacristia testudine cooperta habet clausuram bonam. Libri: Missale et Agenda antiqua sunt et metricae, inventarium non est. Tabulatum ex asseribus. Campanile muratum, 3 campanae in illo. Tectum ecclesiae reparatione indiget. Ossorium est, sed tectum malum. Coemeterium non bene septum.

Proventus habet ecclesia oves 12, a quibus lana et media pars 3tio anno ecclesiae cedit. Parochus habet mansos 4 et missalia a cmetonibus. Domus parochialis lignea, in qua duo hypocausta, camerae duae, tectum malum, horreum est, omnia ruinosa.

Schola est et rector in illa. Ad parochiam spectant villae: *Sapława, Rodzone, Targowisko, Rakowice, Łazek*. Communicantes 500.

Prątnica.

Ecclesia parochialis murata ruinam minatur, tit. s. Catharinae, in villa Prątnica. Commendarius V. Joannes Dembiński. Altaria in illa 3, decenter adornata, portatile unum. Ciborium in armario muri penes maius altare, pyxis argentea intus deaurata, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra non sunt. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum cupreum. Inventarium, regestrum perceptorum, metricae non sunt. Campanile est, campanae in illo 3, tectum campanilis malum, tabulatum ex asseribus. Ossorium malum. Sacristia bona testudine cooperta.

Proventus ecclesiae. Habet oves 20, a quibus lana et tertio anno media pars illarum ecclesiae cedit, et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4

et a cmetonibus missalia. Domus parochialis lignea ruinosa, unum hypocaustum in illa.

Ad parochiam spectant villae: *Pratnica, Omol, Szepankowo, Tuszewo*. Communicantes pro festo Paschatis 300. Fenestrae ecclesiae malae, nullus ordo in ecclesia. Hic commendarius scandalose vivit, tabernas frequentat, in omnia scelera pronus. (etc.)

fol. 32.

Swyniarz.

Ecclesia parochialis lignea, tituli s. Nicolai, in villa Swyniarz, parochus R. Petrus Markocki. Duo altaria in illa debite adornata, unum portatile. Ciborium super maiori altari pyxidem habet argenteam deauratam cum clausura, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in sacristia servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus bene clausus, ahenum habet cupreum. Sacristia lignea cum clausura bona. Inventarium rerum est et res iuxta illud repertae. Libri necessarii et metricae sunt; campanile ligneum, tres campanae in illo, regale est, ossorium bonum. Coemeterium non bene septum, tabulatum ecclesiae pictum ac ipsa ecclesia.

Proventus. Ecclesia habet oves 20, a quibus annuatim lana, tertio vero media pars ovium ecclesiae cedit, et ex eleemosyna. Parochus habet 4 mansos et alios praeterea duos desertos ex gratia Illustrissimi et Reverendissimi D. D. Episcopi, missalia a cmetonibus. Domus parochialis lignea bona per Reverendum parochum restaurata, horrea et stabula bona; unum tantum hypocaustum ac camera.

Schola est et rector in illa. Hospitale est in eadem villa, sed nullos proventus habet praeter eleemosynam.

Ad parochiam spectant: *Swyniarz, Trusczyń, Czartowice, Tarczyń, Swyniarz*,¹⁾ *Łązyn*. Communicantes pro festo Paschatis 400.

¹⁾ Nomen villae Swyniarz in codice repetitum.

Rumian.

Ecclesia parochialis lignea in villa Rumian, tit. s. Barbarae. Prochus V. Albertus Miecznikowski, decrepitae aetatis. Altaria in illa duo decenter adornata habent portatilia. Ciborium in maiori altari cum clausura, intus pyxis argentea deaurata, in qua V. Sacramentum servatur, et alia parva ad deferendum pro infirmis. Olea sacra in armario minoris altaris sub clausura, habent vasa stannea. Fons baptismalis, in illo ahenum cupreum sub clausura. Libri necessarii, metricae ac inventarium est et res iuxta illud repertae. Sacristia lignea bona, coemeterium bene septum. Positivum est; campanile ligneum, campanae in illo duae, ossorium est.

Proventus ecclesia habet oves 50, a quibus lana et medietas¹⁾ anno tertio, item ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4 et missalia a cmetonibus, item a summa 700 fl. census per 6 fl. a centum habet parochus, ratione cuius tenetur absolvere parochus singulis quartualibus vigiliis ac Requiem cantatam. Rector scholae habet fl. 6. Domus parochialis lignea bona, unum hypocaustum in illa, camerae duae, horrea, stabula bona, hortulania una.

Schola est et rector in illa. Ad parochiam* fol. 32 v. spectant villae: *Rumian, Rumenica, Gutowo, Nago-szewo, Rybno, Jeglia, Dembien, Gronowo*. Communicantes pro festo Paschatis 700.

Turowo.

Ecclesia parochialis lignea in villa Turowo, tit. s. Barbarae, quam modernus parochus sumptibus suis aedificavit. Parochus R. Andreas Janowski. Altaria in illa tria, maius tantum adornatum, duo sunt portatilia. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam, in qua Venerabile Sacramentum servatur. Olea sacra sunt in sacristia, fons

¹⁾ Supplendum: ovium.

baptismalis ligneus, intus ahenum ex aurichalco, clausura bona, pavementum nondum habet integrum, tabulatum ex asseribus bonum, sacristia lignea. Libri: Missale, Agenda, Graduale est antiquum, metricam habet baptizatorum, inventarium est et res iuxta illud repertae. Campanile non est, campanae duae in arboribus appensae, duae minores apud parochum sunt, coemeterium non est septum.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4 antiquae foundationis et per Nobiles olim Golińskie virgines 38 mansi donati. Quatuor mansos in emphyteusim Generoso Joanni Skotowski parochus concessit ad vitae tempora, a quo 400 fl. accepit cum scitu, ut asseruit, Illustrissimi olim Działyński, post mortem vero praedicti D. Skotowski praedicti agri et summa ecclesiae cedent. Cmetones habet 5 R. parochus, hortulanos 4, quintum possidet D. Skotowski. Domus parochialis, aedificia satis magna, sed ruinosae, quae per D. parochum secundum posse restaurantur propriis sumptibus.

Schola non est, rector est. Horrea antiqua bona, stabula per modernum parochum aedificata, hypocausta in domo parochiali 4, tria tantum bona, quartum reparatione indiget. Cellaria duo murata, fornicibus cooperta.

Ad parochiam spectant villae: *Turowo* et *Browinia*; sunt et aliae villae antiquitus ad dictam parochiam spectantes, sed ab haereticis incoluntur et ab hereticis percipiunt Sacramenta. Communicantes pro festo Paschatis sunt 350. Mansos 38 praedictos R. parochus in diversis subselliis iure vindicavit.

Przylęk.

Ecclesia parochialis lignea ruinosae, timetur, ne indies corruat, in villa Przylęk. Iurispatronatus DD. Rosciszewskich, altaria sunt in illa tria non adornata, portatile in maiori altari, nullus decor in illa. Parochus non est neque parochia neque

schola* neque campanile, una campana est appensa fol. 33. super arbore. Coemeterium non est septum, multae sunt arbores convectae pro reparanda ecclesia. D. Patronum domi non reperimus, relatum tamen est nobis, quod aliquando monachi et sacerdotes saeculares in dicta ecclesia divina absolvunt.

Lęko.

Ecclesia parochialis lignea, tit. s. Nicolai, in villa Lęko, iurispatronatus Generos. DD. Rywoc-kich. Parochus V. Petrus Durzyc dioec. Plocensis, per DD. Officalem Culmensem institutus tum temporis, dum visitaretur ecclesia. Altaria in illa 3, decenter adornata, portatilia duo. Ciborium super maiori altari pyxidem habet argenteam, in qua Venerabile Sacramentum servatur. Olea sacra in armario sunt sub clausura. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum cupreum, cum clausura. Libri necessarii sunt et metricae, inventarium est et res iuxta illud repertae. Campanile ligneum novum, campanae in illo duae. Coemeterium lapidibus septum.

Proventus ecclesiae. Habet oves 24, a quibus iuxta consuetudinem aliarum ecclesiarum, ¹⁾ et ex eleemosyna. Cursus B. M. V. diebus sabbati cum Sacro cantato decantatur et quolibet quartuali Missa lecta pro defunctis, ratione cuius percipit parochus censum annuatim fl. 60 a summa capitali 1000 fl., ex quo censu participat rector scholae fl. 10. Parochus habet mansos 4 et cmetonem in quinto manso locatum, hortulanas habet duas, missalia tam a nobilibus, quam cmetonibus ex singulis mansis per gr. 6 annuatim percipit. Domus parochialis lignea bona, duo hypocausta in illa, horreum et stabulum est.

Schola est et rector in illa. Ad ecclesiam spectant villae: *Lęko* maior et minor. Communicantes pro festo Paschatis 200.

¹⁾ Addendum: solvitur.

Grodziczno.

Ecclesia parochialis in villa Grodziczno tit. ss. Petri et Pauli Apostolorum, minor chorus ligneus, maior muratus. Iurispatronatus DD. haeredum, V. Thomas Miecznikowski commendarius illius. Altaria 4 in illa, portatile unum. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam intus deauratam, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in armario penes fontem servantur. Fons baptismalis ligneus ahenum habet cupreum cum clausura. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Libri necessarii ac metricae novae ab anno 1623 sunt, antiquae combustae.* Campanile muratum, duae campanae in illo, tectum chori maioris malum, reparatione indiget et ruinam minatur. Coemeterium lapidibus cinctum. Ossorium malum.

fol. 33 v.

Parochus habet mansos 4 et missalia a emetonibus. Proventus ecclesiae sunt oves 4, a quibus iuxta consuetudinem solvitur et ex eleemosyna. Domus parochialis lignea bona, duo hypocausta in illa et camerae duae, horrea et stabula sunt. Hortulaniae duae.

Schola est et rector in illa. Ad parochiam spectant villae: *Grodziczno, Katlewa, Linowiec, Montowo, Ostaszewo*. Communicantes pro festo Paschatis 300.

Archipresbyteratus Lautenbergensis.

Lautenberga.

Ecclesia parochialis murata in oppido Lautenberg, tit. s. Adalberti, iurispatronatus S. R. Maiestatis, parochus R. Christophorus Lautenburgensis. Altaria habet 5 decenter adornata, totidem portatilia, in maiori violata iunctura. Ciborium in maiori altari pyxidem habet argenteam, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in sacristia servantur, habent vasa stannea. Fons ba-

ptismalis ligneus intus, ahenum ex aurichalco, pavementum ex asseribus, tabulatum ex lateribus. Organa sunt et organarius. Sacristia fornice cooperta. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Libri sunt necessarii et metricae Campanile muratum, in illo campanae 3. Coemeterium septum. Ossorium est.

Proventus ecclesia habet oves 9, a quibus lana singulis annis, tertio anno media pars ovium ecclesiae cedit. Item hortos 3, quorum unum organista, alterum vitrici in recompensam laborum tenent, ex tertio census fl. 1 annuatim ecclesiae solvitur, et eleemosynam.

Fundationes altarium. Altare Passionis habet unum mansum agri et censum 24 fl. a summa principali 400 fl., ratione cuius unam Missam pro peccatis alteram pro defunctis singulis septimanis absolvit parochus. Altare s. Stanislai in sacello habet censum fl. 18 a Famato consule Lautenberg a summa principali 300 fl., ratione cuius unam Missam absolvere tenetur parochus pro defunctis. Confraternitas s. Annae est in eadem ecclesia, sed nullos proventus habet parochus. Habet mansos 7 in fundo Lautenbergensi, et in fundo villae Wapiersko mansos quatuor.* In dicta villa coepta est fol. 34. aedificari ecclesia ex muro, sed nondum perfecta. Missalia ex oppido et a cmetonibus.

Ad parochiam spectant *Lautenberg*, villae: *Ciborze*, *Jelenie*, *Wapiersk*, *Ciekanowo*, *Chelsty*, *Jemielnik*, *Nowodwor*. Communicantes pro festo Paschatis 600. Domus parochialis lignea bona, tria hypocausta in illa, camerae duae, stabula, horrea bona, schola est et rector in illa ac organarius, domus pro vicario.

Est in eodem oppido ecclesia B. M. V. lignea, filia ecclesiae parochialis; campanile est ac campanae in illo tres, coemeterium bene cinctum, cuius ecclesiae possessor V. Jacobus Sawłowski. Capellanus habet mansos duos et medium, tenetur

septimanatim unam Missam pro defunctis absolvere, tria altaria sunt in illa decenter adornata. Domus capellani lignea. Proventus habet censum a 400 fl. summa principali, videlicet 24 fl., et tenetur singulis septimanis diebus sabbati Missam cantatam de B. M. V. absolvere, item censum fl. 6 a summa fl. 100. Item in eadem ecclesia fraternitas scapularis B. M. V. Organa sunt et sacristia bona, item ratione census 6 fl. tenetur capellanus absolvere singulis mensibus unam Missam pro defunctis. Idem capellanus officium vicarii subit in ecclesia parochiali.

Hospitale est etiam in dicto oppido et habet censum 48 fl. annis singulis, et 24 oves, a quibus iuxta consuetudinem loci solvitur.

Wlewsko.

Ecclesia parochialis lignea in villa Wlewsko, tit. s. Bartholomaei Apostoli, iurispatronatus haerendum dictae villae; hanc per commendam tenet R. parochus Lautenbergensis, unum altare in illa decenter adornatum, portatile habet. Ciborium in maiori altari, in corporali V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra non sunt. Fons est, aqua non est, in ecclesia Lautenbergensi percipiunt sacramenta. Libri sunt necessarii, metricae non sunt. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Campanile ligneum, duae campanae in illo.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4, missalia a cmetonibus et nobilibus per medium modium siliginis.

Ad parochiam spectant villae: *Wlewsko* et *Klono*. Communicantes pro festo Paschatis 100. Domus parochialis lignea, hypocaustum unum, horreum et stabula non sunt. Schola non est. Coemeterium septum.

Kielpiny.

Ecclesia parochialis lignea in villa Kielpiny

tituli s. Laurentii Martyris. Iurispatronatus* hae- fol. 34 v.
redum dictae villae. Parochus non est. Altaria tria,
non adornata, unum tantum portatile. Ciborium in
maiori altari et pyxis argentea, in qua Venerabile
Sacramentum servatur. Olea sacra non sunt. Fons
est sine aqua. Libri necessarii sunt. Inventarium
est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Sa-
cristia bona; campanile ligneum, campanae tres in
illo; coemeterium septum.

Proventus ecclesiae sunt oves 76, a quibus
lana et anno tertio media pars ovium ecclesiae
cedit, et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 5
et missalia a cmetonibus. Domus parochialis lignea,
hypocaustum unum, horreum et domus pro hortulano.

Schola est et rector in illa. Ad parochiam
spectant villae: *Kielpiny* et *Rynek*. Communicantes
pro festo Paschatis 150.

Mroczno.

Ecclesia parochialis lignea in villa Mroczno,
tituli s. Margarethae. Parochus Venerabilis Jacobus
Kowalkowski. Altaria in illa tria decenter adornata,
portatile unum. Ciborium in maiori altari habet
pyxidem stanneam, in qua Venerabile Sacramentum
servatur sub clausura. Olea sacra in tumba ma-
ioris altaris servantur, habent vasa stannea sine
clausura. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum
cupreum, clausuram habet, sed ipse fons non est
tute collocatus. Libros: Missale et Agendam habet.
Metricae et inventarium est ac res iuxta illud re-
pertae. Campanile ligneum, tres campanae in illo.
Ossorium non est tectum. Coemeterium lapidibus
septum.

Proventus ecclesia habet oves 60, a quibus
lana singulis annis et tertio anno media pars¹⁾ ec-
clesiae cedit, et ex eleemosyna. Parochus habet 6
mansos et missalia a cmetonibus et nobilibus. Do-

¹⁾ Supplendum: ovium.

mus parochialis lignea, duo hypocausta in illa et camerae, horrea et stabula sunt.

Ad parochiam spectant villae: *Mroczno, Mroczenko, Trzcimow, Sugaino, Straszewy, Kowaliki*. Communicantes pro festo Paschatis 250. Schola est et rector in illa. Sacristia bona lignea.

Bolesino.

Ecclesia parochialis lignea, tituli SS. Trinitatis et s. Martini, iurispatronatus Venerabilis Capituli Culmensis. Parochus Mrocznensis hanc per commendam tenet, in illa altaria 3, decenter adornata, super maiori portatile. Ciborium in maiori altari cum clausura pyxidem habet argenteam deauratam, in qua Venerabile Sacramentum servatur. Olea sacra in armario penes maius altare servantur, habent vasa stannea sine clausura. Fons baptismalis
fol. 35. ligneus habet ahenum cupreum* et clausuram. Sacristia lignea bona. Libri sunt necessarii. Metricae ac inventarium est et res iuxta illud repertae. Campanile ligneum, campanae in illo duae. Ossorii tectum malum, reparatione indiget. Coemeterium septum.

Proventus ecclesiae. Habet oves 36, a quibus lana, ¹⁾ tertio anno media pars ²⁾ ecclesiae cedit, et ex eleemosyna. Parochus habet 6 mansos et missalia a emetonibus. Domus parochialis lignea, duo hypocausta in illa, horreum et stabula bona. Hortulaniae tres.

Ad parochiam spectant villae: *Bolesino, Zalesie, Stup Sugaino, Lezno*. Communicantes pro festo Paschatis 220. Schola est et rector in illa.

Radoszki.

Ecclesia parochialis in villa Radoszki lignea, tit. s. Laurentii, iurispatronatus V. Capituli Culmensis. Parochus V. Andreas Cieszewski. Altaria

¹⁾ Supplendum: singulis annis.

²⁾ Supplendum: ovium.

in illa tria, unum consecratum, portatile habet unum. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in armario penes fontem servantur sub clausura, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus intus ahenum habet cupreum et clausuram. Libri sunt Missale Agenda et Graduale antiquum. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Sacristia lignea bona, campanile ligneum habet campanas tres. Coemeterium septum. Ossorium est.

Proventus ecclesiae sunt oves 12, a quibus lana, ¹⁾ anno tertio media pars ovium cedit ecclesiae, et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4, missalia a nobilibus et cmetonibus.

Ad parochiam spectant villae: *Radoszki, Sumin, Gutowo, Zembrze, Lezno male.* ²⁾ Communicantes pro festo Paschatis 350. Schola est et rector in illa. Hortulaniae duae sunt. Domus parochialis lignea, hypocausta duo in illa, camera una, horreum et stabula bona. ³⁾ Hic inserendae erant ecclesiae in *Przetek* et *Lenck*.

* Archipresbyteratus Mariaeburgensis.

fol. 35 v.

Mariaeburgum.

Ecclesia parochialis murata, tituli ss. Philippi et Jacobi Apostolorum, testudine cooperta, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus Admodum R. Dominus Petrus Winkler. Altaria sunt septem in illa decenter adornata; maius et ss. Rosarii consecratum, alia habent portatilia. Ciborium in maiori altari habet pyxidem argenteam deauratam, in qua V. Sacramentum servatur. Fons baptismalis

¹⁾ Supplendum: singulis annis.

²⁾ Male alia manu scriptum.

³⁾ Quae sequuntur, alia manu sunt scripta.

lapideus intus habet ahenum cupreum, operculum ligneum, cancelli circum fontem picti, per modicum, ut asseritur, parochum comparati. Olea sacra in armario penes fontem servantur, habent clausuram bonam et vasa argentea. Libri ecclesiae sunt necessarii, ac bibliotheca antiqua est diligenter in inventario descripta. Metricae sunt ac inventarium antiquum, sed non omnes res iuxta illud reperiuntur. Organa sunt sumptibus moderni parochi, prout ipse asseruit, comparata. Campanile ab infra muratum, desuper ex asseribus, ruinae obnoxium, campanas habet 5. Coemeterium ex una parte muro, ex aliis partibus domibus cinctum; ossorium bonum. Ecclesiae pars posterior versus fluvium Nogath collapsa et, ut dicitur, propter cuniculos a Suecis tempore belli sub ecclesia factos, vel, ut alii referunt, per sublationem fundamentorum ecclesiae ab inhabitatoribus domuum contiguarum factam, de qua re cum iis iure agendum. Tectum ecclesiae reparatione indiget. Domus parochialis ex muro lignis intermixto ruinae obnoxia, tectum malum idque propter contractum a 19 annis ferme expiratum, ubi ecclesiae et parochi sumptibus restaurari debuit; sic quoque domus duae pro ministris ecclesiae spectantes ad parochum, cum tamen de iure et consuetudine dioecesis Pomesaniae ad restaurationem tam ecclesiae quam domus parochialis et ad eam spectantium domuum parochiani teneantur. Unde civitas ad restaurationem tenetur expensarum, quae ex peculio ecclesiae et parochi in restaurationem ecclesiae, domus parochialis aliarumque domuum ecclesiae expositae sunt. Domui parochiali contiguae sunt domus fabriles, incendio tam domus parochialis, quam totius ecclesiae summe abnoxiae, haeque domus quondam ad parochum, prout asseruit parochus, spectabant, a magistratu vero pronunc sunt privatis personis venditae.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna, pulsu campanarum ac depositione mortuorum in illa vel

illius coemeterio et legatis. Proventus parochi. Habet mansos 8 in villa Willenbergk, quos locat pro 300 fl. annuatim, item a magistratu Mariaeburgensi percipit ex domo lapidea in coemeterio, quam patres Societatis Jesu inhabitant, et ex domo angulari in foro iuxta plateam* fabrilem braxatorioque eidem adiuncto, et ex quinque domunculis in platea figulina adiunctis et magistratui praedicto iure arendae in anno 1608 concessum,¹⁾ quae iam expiravit ab annis 19; tum ex censibus foundationum et erectionum fl. 666 gr. 20, item ex domunculis 4 penes plateam vaccariam fl. 2 gr. 20, de quibus R. parochus non potest scire, ex 7 domunculis ad fossam molarem fl. 1 gr. 5. Et hac summa R. parochus ecclesiae servitoribus solvit, videlicet vicario fl. 130., magistro scholae 66 fl. gr. 20., organario fl. 66 gr. 20, sacristiano fl. 26 gr. 20, cantori fl. 66 gr. 20, campanatori fl. 26 gr. 20, musicis quattuor fl. 96 annuatim, calcanti modios siliginis 4, praeterea duobus vicariis, rectori scholae et cantori singulis diebus victum. Parochus habet praeterea census certos a scabinis et contuberniis antiquitus debitos, prout in quadam transactione cum R. Nicolao Lochynski, parocho Mariaeburgensi, de data et actu in praetorio Mariaeburgensi 1. Februarii anno 1571 facta, sigillis tam R. parochi quam civitatis munitum, sed eos non percipit. Altare Annuntiationis B. M. V. habet 20 marcas, quae includuntur in praedictis 666 fl., obligationi satisfit iuxta ordinationem Reverendissimi olim Działyński.

Ecclesia B. M. V. in arce Mariaeburg superiori est, sed tectum combustum, quod reparatur, in illa altaria tria violata. Campanile muratum penes eandem, sed campanae combustae, quarum pars materiae est sub custodia D. aedilis eiusdem arcis. Erectionem non habet, sed ex aerario S. R. Maiestatis penduntur singulis annis parocho fl. 496, modii siliginis 20, ex domo Teich in platea S.

¹⁾ Legendum: concessis.

Spiritus fl. 4, quos non percipit R. parochus, item ex duobus mansis villae Schenensdorf, a Rev. olim Gembicki ¹⁾ eidem ecclesiae incorporatis et concionatori assignatis fl. 200, quas omnes summas Admodum R. parochus percipit et ex iis solvit vicario fl. 40, ludirectori totidem, cantori fl. 26 gr. 20 pro decantatione cursus B. M. V. singulis feriabilibus diebus tantum, qui modo in ecclesia parochiali decantatur. Habitationes fuerunt duae pro sacerdotibus in arcis superioris porticu, quae conflagratae sunt.

In arce inferiori est ecclesia s. Laurentii Martyris, praepositura appellata, murata; consecrata altaria in illa 3. Ciborium in maiori altari bene munitum, V. Sacramentum in corporali servatur propter infirmos catholicos in arce degentes; fons baptismalis destructus lapideus sine ahenis et aqua. Sacristia bona, unum armarium in illa; campanile est ex asseribus, in quo duae campanae; coemeterium muro cinctum, ossorium bonum. Proventus haec ecclesia habet 10 marcas a certis Holandis iuxta regestra. Domus murata eiusdem ecclesiae, in qua duo hypocausta, quam inhabitat V. Joannes Hertzog, vicarius. Utriusque ecclesiae suppelex in parochiali ecclesia servatur ob periculum conflagrationis.* Capella s. Annae in ingressu post coemeterium parochialis ecclesiae in arcem desolata et per quendam molitorem ob stuprum violata. Capella ss. Bartholomaei et Alberti est penes refectorium hiemale alias stołowy izby Illustr. D. oeconomi, nullam foundationem habet, una Missa tantum pro festo s. Adalberti singulis annis in illa absolvitur. Capella S. Barbarae ex opposito fontis arcis mediae desolata, tum et capella s. Ursulae penes portam arenosam, desolata, in qua nunc cerevisia propinatur. Capella B. M. V. supra portam murata testudine cooperta, quae Reverendis Patribus Societatis Jesu est concessa, qui in eam

¹⁾ Laurentius Gembicki, Episcopus Culmensis ab a. 1601-1610.

sunt introducti. Hospitale S. Spiritus habet ecclesiam ex lignis lateribus insertis summe ruinosa, quam provisores, quamvis moniti a R. parochio, restaurare detractant. Altare in illa unum violatum. Sacrum cantatur Requiem in illa singulis anni quartalibus et aliae Missae frequentius et in festo Pentecostes die tertia solenniter Missa absoluitur, campanula in turricula est supra ecclesiam, in altera parte templi asseres et cistae pauperum servantur. Proventus hospitale habet ex fundis vicinis, ex quibus singulis annis marcas 54 percipit census fundalis; ex legatis perpetuis percipit hospitale quotannis marcas 135, item singulis septimanis ex molendinis regiis modios siliginis 4; ex balneo singulis septimanis habebat hospitale 15 gr., ad praesens vero annuatim marc. 10, quia dirutum est balneum; ex domuncula hospitalis marcas 6. Ex Bielawo marcas 18, quas percipit R. parochus pro eo, quod visitatores excipit. Balneator dabat marcas 3 singulis annis, sed modo non est. Pistores ratione venditionis panis penes portam civitatis annuatim hospitali dant marcas 6. Possessores braseatorii sepes horti hospitalis restaurare tenentur ex parte versus braseatorium. Ex braseatorio habent pauperes singulis annis censum marc. 6. Ex Salpeterhof singulis annis marc. 3. Martinus Warza pendit gr. 10. A lanionibus duos lapides saevi (?) ¹⁾. Ab Anabaptistis currus lignorum annuatim 4.

Est in eadam civitate in suburbio ecclesia s. Georgii lutheranae professionis, quae quondam catholica fuit, coemeterium habet amplum. Domus pro ministro. Schola, in qua ludirector, corrector, cantor et organista est ac pueros docent, quae ecclesia in duplo aedificiis aucta est quam antiquitus fuerat, ministri omnia sacramenta administrant, quorum 2 sunt, per quod ecclesia parochialis magnum patitur damnum, ac schola. Item Calvinistae* sua exercitia absolvunt in domo privata fl. 37.

¹⁾ Fortasse: lardi.

sita in medio fori, superior pars domus tota conversa est in synagogam, duo sunt ministri calvinistici, qui apud D. Pach habitant, sacramenta administrant et iuventutem instituunt in domo eiusdem Pach. Conciones funebres ad funus Nobilis olim Pogorska publice in foro peregerunt praesente Illustr. D. Palatino Pomeraniae, quod antehac non fuerat.

Ad parochiam spectant *civitas Mariaeburgensis* et villae: *Willenberg* ac *Teschmensdorf*. Capella in villa Willenberg est antiquitus desolata, cuius anterior pars collapsa, sed nullos habet proventus.

Gnoiowo.

Ecclesia parochialis in villa Gnoiowo media ex muro firmo, altera pars ex lignis muro intermixto, tituli ss. Simonis et Judae Apostolorum, iurispatronatus S. R. Maiestatis, quam per commendam tenet R. Joannes Raba, parochus Konkendorfens. Altaria in illa duo decenter adornata, minus violatum, ciborium penes maius altare in muro, tabernaculum cupreum deauratum habet ac pyxidem argenteam deauratam, in qua V. Sacramentum servatur, clausura est. Olea sacra in sacristia servantur, habent vasa argentea. Fons baptismalis lapideus intus habet ahenum cupreum, cancellis circumdatus sine clausura. Libri: Missale et Agenda Varmiensis est. Inventarium est et res iuxta illud repertae praeter unam cassidam, quae desideratur, et portatilia duo. Sacristiae duae bonae testitudine coopertae, fenestrae cum cratibus ferreis. Campanile ligneum reparatione indiget, in illo campanae 4. Duae fractae. Ossorium bonum, coemeterium sepibus cinctum.

Proventus ecclesiae habet ex funeralibus a ditioribus 45, a pauperioribus 15 gr.; totidem parochus percipit, rector scholae gr. 8, a pauperioribus 4, item ex tabula. Parochus habet mansos 4, ex quibus percipit fl. 400 et alias res iuxta contractum. Missalia ex villa Gnoiowo modios 53 partim

siliginis partim hordei. Ex villa Cimensdorf modios 32. Domus parochialis lignea, hypocausta duo in illa, camerae duae, hortus pro oleribus. Inventarium non est parochiae.

Schola lignea, in qua hypocaustum unum, rector non est et hortulus penes scholam. Rector scholae ex qualibet domo singulis quartualibus percipit 2 gr., item unum quartuale lignorum, colendam a parcho. Minister haereticus alternis diebus dominicis absolvit exercitia in hac villa in domo privata et administrat sacramenta. Ludirector* haereticus est et pueros instruit. Catholici tenentur contribuere pro haeretico ludirectore per 6 gr. Ad parochiam spectant: *Gnoiowo* et *Cimensdorf*. Communicantes pro festo Paschatis 100. fol. 37 v.

Milenc.

Ecclesia parochialis murata in villa Milenc, tituli s. Michaelis Archangeli, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Andreas Wojnak (?) ¹⁾ Kisielacki. Altaria in illa duo violata, maius adornatum, portatilia non sunt, divina tamen semper absolvuntur. Ciborium super maiori altari, intus pyxis argentea, in qua Venerabile Sacramentum servatur sub clausura, olea sacra in sacrista reperta, dixit tamen parochus, ea servari in ciborio antiquo in pariete ad maius altare, quod non habet clausuram. Fons baptismalis lapideus intus ahenum habet ex aurichalco et clausuram. Sacristia bona fornice cooperta cum bona clausura. Campanile ligneum, in illo campanae 3 ac horologium. Coemeterium partim muro partim asseribus cinctum. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Libri sunt: Missale et Agenda parva et metricae.

Proventus ecclesia habet censum a summa 1491 marc. 3 $\frac{1}{2}$ gr. quae summa apud parochianos certos est inscripta, prout in inventario melius des-

¹⁾ Fortasse: Wojnar. Cf. Księga Rzeczy Polskich, tit. „Imiona polsko-słowiańskie“. Lwów 1896.

criptum. Ex horto certo 10 marc, item ex funeralibus et eleemosyna. Parochus habet mansos 4, quos arendavit pro 500 marc., item ex uno horto fl. 6, ex quolibet funere fl. 1 gr. 15.

Schola est, sed rector non est, arendavit illam parochus pro fl. 12 annuatim. Cantor non est, qui habet proventus ex qualibet domo singulis quartualibus 2 gr., quos percipit parochus, item ex domuncula certa in eadem villa sita gr. 24., ex ecclesia singulis quartualibus 20 gr. Domus parochialis lignea restauratione indiget, duo hypocausta in illa, camerae duae, stabulum unum. Villa sola *Milec* ad parochiam spectat. Communicantes pro festo Paschatis 30.

Minstenberk.

Ecclesia murata in villa Minstenberk, tituli incerti, filia ecclesiae in Milenc. Altaria in illa 3, violata, unum adornatum, portatile non est, alternis diebus dominicis seu festis parochus celebrat sine portatili. Fons est baptismalis. Olea non sunt. Ciborium est in muro penes maius altare. Sacristia bona. Missale est, metricae non sunt. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Campanile ligneum, in illo campanae 3. Cometerium partim muro cinctum, partim asseribus cinctum.

fol. 38. Proventus ecclesia habet ex uno manso annuatim fl. 10,* ex domo Jacobi Fikt solidos 5, ex una domuncula, in qua duo hypocausta, marc. 2, quarum unam ludirector haereticus inhabitat et pueros instruit. Famatus Michael Gruba proconsul Mariaeburgensis ex propola ratione fundi censum gr. 10 annuatim solvit, item censum fl. 7 a fl. 100. Funeralia parochus ecclesiae donavit et ex tabula. Domus parochialis reparatione indiget, tegulis latericiis tecta, habet hortum unius iugeri, quam locavit rustico pro fl. 30 annuatim.

Schola est, sed rector non est, hanc arendavit parochus pro fl. 12 annuatim. Ad parochiam haec unica tantum villa spectat. Minister haereticus in

eadem villa est et synagoga, in qua omnia sacramenta administrantur, et ludirector haereticus. Parochus institutionem sine praesentatione S. R. Maiestatis et literis commendae obtinuit ab Illustrissimo olim Działyński.

Montowy.

Ecclesia parochialis partim murata, partim ex lignis muro intermixtis. Tituli ss. Petri et Pauli Apostolorum, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Bernardus Sasin vicarium habet V. Lucam Koczorowski. Altaria in illa 3 decenter adornata, unum videtur esse violatum. Ciborium in maiori altari in tumba clausuram habet bonam, intus pyxidem argenteam, in qua Venerabile Sacramentum servatur. Olea sacra in armario penes maius altare sub clausura servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus, intus ahenum cupreum, clausura bona. Sacristia fornice cooperta, bona. Organa destructa sine fistulis. Libri sunt necessarii praeter Antiphonarium. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Campanile ab infra muratum, superior pars ex asseribus, campana una et horologium in illo. Ossorium malum, coemeterium frondibus septum alias chrostem.

Proventus ecclesia habet iugera 5, s. Petri vulgo dicta, singulis annis 22 marc. ex illis, tertio anno non seminantur, ex domunculis 7 per 5 marc. facit 35, census fundales marc. 6 gr. sol. 2, ex horto ecclesiae marc. 2, item ex sepultura et eleemosyna. Parochus habet mansos 4, ex quibus annuatim fl. 300 percipit et alias res iuxta contractum. Missalia ex villa Montowo 46 modios partim siliginis, partim avenae, item ex funeralibus, ex quibus tertia pars ecclesiae cedit. Domus parochialis lignea argilla intermixta, duo hypocausta in illa et camera una, stabulum est. Pomarium bonum.

Schola non est, sed in domuncula propria rector scholae manet et proventus habet singulis

quartualibus marc. 3 ex villa Montowo, ex ecclesia marc. 2, a singulis domibus gr. 2., ab hortulanis gr. 1. et accidentia ex villa minori Montowy ab hortulanis per gr. 1.

Ad parochiam spectant maior et minor Montowy. Communicantes pro festo Paschatis 120. Minister haereticus de villa Konkendorf administrat sacramenta parochianis.

fol. 38 v.

* **Beisterfeld.**

Ecclesia parochialis murata in villa Beisterfeld, loco filialis R. parcho Montowiensi adiuncta, tituli s. Jacobi Apostoli. Haec ecclesia penitus desolata, divina non absolvuntur in illa, quia fertur violata esse, altare est unum in illa, nullum decorem habet. Sacristia est, campanile non est, campana una supra ecclesiam, coemeterium non est septum.

Proventus ecclesia habet medium mansum oneribus rusticis oneratum, ex quo fl. 10 singulis annis solvuntur, et ex funeralibus. Parochus habet mansos 4 per V. olim Stallerum parochum permutatos, qui valde arenosi sunt, nec eos colere volunt rustici. Ex quolibet manso dabantur marc. 100. Missalia siliginis modios 16, totidem avenae, a Gedanensi modii 3 siliginis, totidem avenae. Domus parochialis lignea ruinosa, unum hypocaustum in illa, schola non est. Organa destructa sine fistulis.

Pogorzała wieś alias Wernersdorf.

Ecclesia parochialis ex muro lignis intermixto in villa Pogorzała wieś, tit. s. Nicolai. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Jacobus Trzeckiński. In illa altaria duo violata, maius adornatum portatile habet ecclesiae Gnoioviensis. Ciborium in pariete penes maius altare, intus pyxis argentea, clausuram habet malam. Olea sacra habent vasa stannea, in ciborio servantur. Parcho iniunctum, ut in separato loco servantur. Fons baptismalis ligneus, intus ahenum ex aurichalco, aqua vermibus scatet, sine clausura. Libros Missale tantum

habet. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Sacristia murata testudine cooperta sine clausura, campanile ligneum ruinam minatur, in illo campanae duae, una fracta. Ossorium malum. Tectum malum tota¹⁾ reparatione indiget, coemeterium frondibus septum.

Proventus ecclesia habet ex domuncula annuatim fl. 20 et ex eleemosyna. Antiquitus mansus spectabat ad ecclesiam, de quo ante bellum actio instituta fuit, sed non continuata et putatur per quendam Frunch rusticum possideri, siquidem ex libro scabinali constat tantum 5 mansos possidere debere, nunc autem 6 possidet.

Proventus parochus habet mansos 4, ex quibus tantum duo sunt fructiferi; percipit ex illis 200 fl.; duo ex illis per disruptionem aggeris fluvii Nagoth sunt arena cooperti et infructiferi redditu, et alias res iuxta contractum percipit. Missalia ex villa Wernersdorf 40 modios partim siliginis, partim hordei, ex villa Schonkowo 40 modios hordei, item ex eadem villa 24 marc. ratione duorum mansorum ad ecclesiam spectantium inter rusticos divisorum. Percipiebat quondam parochus marc. 12 a summa 200 marc. per V. olim Laurentium Brziński fundata pro absolvendis Missis apud Famatum Ambrosium Slichting civem Mariaeburgensem* pro fol. 39. festo s. Joannis solvi debitis, qui census ad praesens non solvitur. Iniunctum R. parocho, quatenus iure agat occasione dicti census. Domus parochialis lignea argilla intermixta, in illa duo hypocausta cum cameris, stabulum est, pomarium cum horto.

Schola est et rector in illa, ex qualibet domo singulis quartualibus 5 solidos habet, a parocho singulis quartualibus fl. 5 et frumenti 8 modios.

Ad parochiam spectant villae: *Wermersdorf* et *Schonowo*. Minister haereticus est in eadem villa, in privata domo exercitia sua absolvit et omnia sacramenta administrat. Scholam habet et ludirecto-

¹⁾ Legendum: totum.

rem haereticum, qui pueros instruit. Communicantes pro festo Paschatis 80.

Szonowo.

Capella in villa Szonowo media ex muro solido, media ex lignis lateribus intermixtis, tit. s. Mariae Magdalenae, filia ecclesiae in Pogorzała Wieś; in illa altaria 3 violata, unum adornatum, portatile non est. Ciborium est in muro retro altare cum clausura, sed non servatur in illo V. Sacramentum. Olea non sunt, fons baptismalis lapideus sine ahenis et aqua. Sacristia murata, testudine cooperta, humida. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Libri non sunt. Campanile ligneum, campanae duae in illo. Domus parochialis neque schola est, locus tamen pro domo parochiali.

Proventus ecclesiae non habet praeter funeralia et eleemosynam. Schola haeretica ibi est et tertio die dominico minister haereticus exercitia absolvit in domo privata. Tertio die dominico divina parochus absolvit.

Koźliczki.

Ecclesia parochialis ex muro lignis intermixto in villa Koźliczki, tit. s. Nicolai. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Matthaeus Seils. Altare unum violatum decenter adornatum, portatile non est et tamen celebratur. Fons baptismalis lapideus, sed aqua in illo non est. Ciborium est, sed V. Sacramentum in illo non est, olea sacra non sunt. Inventarium est et res iuxta illud repertae, metricae sunt. Missale parvum tantum est. Sacristia murata testudine cooperta, campanile ligneum, in illo campanae tres et horologium. Ossorium malum. Coemeterium asseribus septum.

Proventus ex funeralibus et eleemosyna ecclesiae habet. Parochus habet mansos 4, quos locat annuatim pro fl. 600 et prout alias in contractu. Missalia ex villa Koźliczki 60 modios siliginis et totidem avenae. Domus parochialis bona lignea,

duo hypocausta in illa, camerae non sunt, stabulum est, hortus pro oleribus.

Schola est et rector in illa. Ad parochiam sola villa *Koźliczki*. Communicantes pro Paschatis 4 (?). Minister haereticus Mariaeburgensis administrat villanis sacramenta.

* **Archipresbyteratus Neitychensis.**
Neitych.

fol. 39 v.

Ecclesia parochialis murata, tit. s. Jacobi, ut coniiicitur, in oppido Nytych, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Andreas Kezler I. U. D. Altaria in illa 5 violata, unum tantum adornatum, in maiori portatile. Ciborium super maiori altari nondum pictum clausuram habet bonam, in calice servatur V. Sacramentum. Olea sacra in armario penes maius altare servantur sub clausura, habent vasa stannea. Fons lapideus, operculum ligneum, habet intus ahenum, cancellis circumdatus, cum clausura. Libri sunt necessarii praeter Agendam, quam ex ecclesia Mariaeburgensi accomodavit, metricae sunt. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Sacristia testudine cooperta, humida, reparatione intus indiget. Organa sunt et organarius. Campanile muratum, campanae in illo 4, quinta parva in turricula supra ecclesiam. Chorus ecclesiae minor testudine coopertus, minor tabulatum habet ex asseribus, latera ecclesiae nullum habent tabulatum, coemeterium muro cinctum. Ossorium bonum.

Proventus ecclesia habet ex oppido census marcas 40, item a summa 200 marc. census 16 marc. annuatim. Ex domuncula, in qua 4 hypocausta, ex quibus hoc anno 40 marc., quorum incolae praeterea tenentur pulsare campanas. Ex horto Assveri von Logen gr. 10, item 100 marcae per Petrum Rogos inscriptae, item a singulo pulsu duarum campanarum gr. 20., ab omnibus campanis marc. 1, ex funere catholicorum in ecclesia sepultorum marc. 10. Pro reparanda eccle-

sia, domo parochiali ac domunculis ecclesiae contribunt parochiani. Pro organista contribunt oppidani 18 marcas singulis annis.

Proventus parochus habet 4 mansos intra limites et agros Nytychenses, quos arendavit, item ex pulsu duarum campanarum 20 gr., ex omnibus campanis gr. 30, a depositione funeris personae adultae gr. 24, nondum adultae gr. 12, ex concione funebri, quoties illam habet minister haereticus, fl. 1. Missalia ex oppido 60 modii siliginis totidem avenae. Ex villa Neiteichsdorf 37 modios et medium partim siliginis partim hordei. Ex Bresko 44 modios hordei. Ex Murhow 33 modios hordei. Ex Brotsak 20 modios hordei. Ex Tralau 20 modios hordei. Ex Eichwald 34½ modios partim hordei partim avenae. Ex Trampenau 29 modios siliginis, praeterea ex 6 mansis villa Tralau non solvit missalia, quos per emensurationem acquisivit. Domus parochialis commoda, duo hypocausta in illa, camerae duae, horreum, stabula, duo horti.

Schola non est neque rector scholae. Provisionem habet ex singulis domibus oppidi et villarum quolibet tremestri 1 gr., a parocho annuatim fl. 16, ex funeribus, quae cum processione et cantu per lutheranum deducuntur, conductu maiori, fl. 1. Item habet hortulum ad fluvium Swiętam dictum.*
fol. 40. Colendam percipit. Divina singulis diebus dominicis et festis solemniter absolvuntur ac concio esse solet. Parochus vicarium fovet.

Hospitale s. Spiritus est extra oppidum muratum, fenestrae destructae, tectum malum, altare unum in ecclesia non adornatum, fores ecclesiae non sunt, tabulatum non est, hypocaustum adiunctum capellae muratum, sed reparatione indiget, supra ecclesiam in turricula campana, coemeterii quarta pars septa. Domuncula pertinens ad hospitale ex lignis et argilla constructa reparatione indiget, horti duo. Provisores huius hospitalis sunt seniores et iurati Insulae Maioris, quorum, ut fertur, negligentia domus hospitalis ante bellum fuit

diruta. Ad hoc hospitale pertinebant certa pascua Einlang et Widaw, quae possidet D. Kochanski ex concessione S. R. Maiestatis iure advitalicio¹⁾. Ad idem hospitale asseritur annexam fuisse domum cum horto pro sacerdote.

Capella S. Georgii non extat. Ad hanc capellam dicunt domunculam cum horto pertinuisse antiquitus, ex qua marcae 6 pendebantur, sed dicunt venditam esse per R. olim Plemięcki, parochum. Minister haereticus est in eodem oppido, qui exercitia absolvit in praetorio, sacramenta administrat cum summo praeiudicio parochi. Ludirector haereticus est et schola, iuventus ab illo instituitur. Omnes praeterea villam ad parochiam spectantem solent esse in praetorio.²⁾

Lichnowy.

Ecclesia parochialis murata in villa Lichnowy, tit. s. Ursulae, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Lucas Pilczewski, qui etiam est Radzi-nensis parochus. Altaria in illa 3, decenter adornata, maius tantum non violatum. Ciborium penes maius altare in muro, tabernaculum argenteum, in sacculo V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra habent vasa argentea, servantur in sacristia. Fons baptismalis lapideus, intus ahenum cupreum, clausuram habet bonam. Libri: Missale, Agenda et Graduale sunt et metricae. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Organa sunt, aliquot fistulae in illis desunt. Organista non est. Campanile muratum, lamina plumbea tectum. Campanae 3 in illo, turricula super ecclesia, lamina plumbea tecta, reparatione indiget, in illa campana. Sacristia bona, tectum ecclesiae reparatione indiget. Ossorium bonum, coemeterium muro cinctum reparatione indiget.

¹⁾ Iure advitalicio = usufructuario et precario iure. Advitalitas = concessio ad vitam, ad usumfructum. Du Cange I, 100.

²⁾ Sententia mutilata.

Proventus. Ecclesia habet ex duobus hypocautis singulis annis marcas 20 ex quolibet hypocauto, in tertia rector scholae, in quarta qui sepelit mortuos habitat, et ex eleemosyna. Vicarius est V. Thomas Szczepinski. Parochus habet mansos 5, quos locavit pro 300 flor. annuatim. Missalia ex villis Lychnowy Magna 83 modios partim siliginis partim avenae, ex Pordenkow 25 modios partim siliginis partim avenae, ex Lichnowy Minori 71 modios hordei. Ex Dąmbrowa modios 40 partim siliginis partim avenae.* Ex Parszowo 30 modios hordei, ex Trapenfeldu 12 modios hordei, ex Altenhow 14 modios hordei; summa facit lastos 4 et medium ac modios 5. Domus parochialis lignea, tria hypocaustra in illa, reparatione indiget maxima, quia ruinam minatur. Fuit quondam taberna, sed tempore belli sublata. Fuerunt veluti floreni 100 per Illustrissimum et Reverendissimum D. D. Suffraganeum Culmensem pro apparamentis, ¹⁾ sed vitrici de hac pecunia nesciunt.

Rector scholae est, qui cum organista ex singulis domibus accipit per grossum unum singulis quartualibus, a parocho flor. 6 et modios 10 siliginis, a vitricis 18 marcas pro se et organista. Organista non est. Synagoga haereticorum est in eadem villa adhuc ante bellum erecta, in qua exercitia minister haereticus absolvit, pro quo domus aedificata bona, schola haeretica est ac ludirector pueros docet, hanc synagogam omnes parochiani frequentant.

Ad parochiam spectant villae: *Lichnowo Magna, Lichnowo Parva, Dąbrowka, Pordenkau, Parschau, Trafenfeld, Altenhow*. Communicantes pro festo Paschatis 60.

Koncendorf.

Ecclesia parochialis murata, tit. B. M. V., in

¹⁾ Omissum: donati.

villa Konkendorf, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Joannes Raba. Altaria in illa duo, maius adornatum habet portatile. Ciborium in muro penes maius altare, V. Sacramentum servatur in calice, clausuram habet malam, olea sacra in ciborio servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus, intus habet ahenum cupreum ex ecclesia Lissow sine clausura, cancellis circumdatus, qui clauduntur. Tabulatum ecclesiae malum, pavimentum bonum, sed humidum. Sacristia bona humida, organa destructa, cultus divinus per Religiosos Dominicanos conventus Dirschowiensis in absentia R. parochi absolvitur. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Libri: Missale et Agenda, metricae sunt. Campanile ligneum, in illo campanae 3. Coemeterium asseribus septum, ossorium est, reparatione indiget, tectum ecclesiae malum perfluit.

Proventus. Ecclesia habet ex Konkendorf annuatim pro festo s. Martini 40 marcas ex sepulturis, ut in aliis ecclesiis, et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4, ex quibus accipit flor. 150 et alia iuxta contractum, item extra aggerem, vulgo Bausentach dictum, habet parochus particulam agri duorum circiter iugerum. Missalia ex villa Konkendorf 58 modios partim siliginis partim hordei, ex Altweisel 47 modios partim siliginis partim hordei. Domus parochialis lignea, habet hypocausta duo, camerae 6, stabulum unum, hortus penes domum pro oleribus ac pomarium.

Schola ruinosa. Proventus habet ex qualibet domo singulis quartualibus 2 gr., item mediam perticam lignorum a parochianis, pecunia eorum emptam, et alia accidentia. Minister haereticus est in eadem villa, qui hucusque praedicabat in domo privata, modo autem synagogam coloni aedificant, in qua minister infra habitationem habebit, in superiori* parte praedicare debet, omnia sacramenta fol. 41. administrat, et ludirector haereticus est, qui iuventutem totius villae instruit.

Lyssowo.

Ecclesia in villa Lyssowo murata, incerti tit., filia ecclesiae Koncendorf, ruinoso. Altaria sunt in illa 3 violata, non adornata, unum portatile est. Fons non est. Campanile ruinosum, campanae in illo 3, tectum malum. Sacristia testudine cooperta. Schola est bona. Rector scholae non est; ex illa flor. 10 parochus annuatim percipit. Domus parochialis non est. Parochus habet mansos duos, ex quibus 80 flor. annuatim percipit. Missalia habet 30 modios partim siliginis partim hordei. Rector scholae ex qualibet domo singulis quartualibus percipit 2 gr. et collendam. Missam tertia die dominica seu festo parochus in illa absolvit. Est in eadem villa minister haereticus, synagoga et ludirector haereticus, qui pueros instruit, qui minister sacramenta administrat, quae synagoga ex opposito ecclesiae est exstructa, via tantum dislimitat, impeditur summo-pere parochus cantu illorum, dum divina absolvit.

Schadwald.

Ecclesia murata, titul. s. Catharinae, filia ecclesiae Lezwicensis. Altaria duo in illa, maius adornatum, portatile habet. Ciborium in maiori altari noviter exstructum, habet pyxidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in tumba altaris servantur sub clausura, habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus, habet ahenum cupreum cum clausura bona. Missale et Agenda est. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Sacristia fornice cooperta. Organa reparatione indigent.

Proventus. Ecclesia habet ex pulsu campanarum, funeralibus et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 2, ex quorum quolibet 105 flor. annuatim percipit. Missalia ex Schadwald 38 modios siliginis et totidem avenae, ex Blumsten 12 modios siliginis totidem avenae, ex Halbstath 18 modios hordei tantum. Domus parochialis est, reparatione

indiget, hypocaustum unum, quam locavit catholico, qui annuatim fl. 20 solvit.

Schola est, quae haeretico locata, ex illa fl. 20 percipit. Rector scholae ex quolibet manso percipit gr. 1, quorum sunt 70, facit marcas 14 et plaustra lignorum 7, item ex singulo manso $\frac{1}{4}$ ¹⁾ siliginis, facit modios $18\frac{1}{2}$ ²⁾, ex quolibet funere 10 gr., a parocho 16 marcas annuatim. Minister haereticus est in eadem villa, qui administrat sacramenta in domo privata bene extructa et exercitia absolvit. Ludimagister est haereticus in eadem villa, qui pueros instruit et Catholici per quatuor gr. tenenter pendere pro haeretico ministro singulis annis. Adm. R. D. Officialis Mariaeburgensis dixit, non fuisse ante bellum in dicta villa ministrum.

* Lezwice.

fol. 41 v.

Ecclesia parochialis in villa Lezwice conflata, muri tantum extant, tit. s. Andreae Apostoli, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Alexander Radoszkowski, concionator ecclesiae cath. Chelmensis, dispensationem habet, divina absoluntur in porticu alias kruchta instar capellae accomodatae. Sacristia remansit integra fornice cooperta, in qua aqua baptismalis in cista in aheno servatur. Olea sacra ibidem sunt, in porticu altare decenter adornatum habet portatile. V. Sacramentum in pariete ad cornu evangelii sub clausura servatur in armario, intus habet tabernaculum stanneum et pyxidem argenteam parvam, intus deauratam. Libros habet: Missale et Agendam, metricas. Inventarium est et res iuxta illud repositae. Positivum bonum. Coemeterium partim muro partim sepibus cinctum. Campanae duae appensae.

Proventus. Ecclesia habet ex domuncula censum annuatim fl. 30, item alium censum ex certis

¹⁾ Omissum: modium.

²⁾ Recte: $17\frac{1}{2}$.

domibus antiquitus fundatum fl. 11 gr. 1 sol. 2, item ex funeralibus et eleemosyna, item habet mansum unum iuro vindicatum, vicarialis vulgo nuncupatum, ex quo singulis annis fl. 100 penduntur ecclesiae. Parochus habet mansos 4, ex quorum quolibet percipit annuatim fl. 40 ac praeterea iuxta contractum certos proventus. Missalia ex villa Lezwice 91 modios partim siliginis partim hordei. Ex Tragheim modios 23 siliginis partim avenae. Ex Ergang 12 modios partim siliginis partim avenae. Domus parochialis lignea, in illa hypocausta duo, camerae duae, horreum et stabula bona.

Schola est et rector in illa. Ad parochiam spectant villae: *Lezwice, Tracheim, Ehrgang*. Communicantos pro festo Paschatis 160. Minister haereticus in dicta villa est, sed decretum per S. R. Maiestatem contra ipsum est latum, ne ibi foveatur, et per annos 10 ibi non fuit; decretum vero praedictum penes Illustrem et Adm. R. D. Smak dicitur esse. Administrat sacramenta in granario, exercitia absolvit, confirmationem arendae mansorum non habent. Vicarium fovet V. Martinum Kowalkowski, approbatum. Supplicat R. parochus cum parochianis, ut Illustrissimus et Reverendissimus D.D. Episcopus apud S. R. Maiestatem pro hac ecclesia possit consensum obtinere super 10 quercus ex silva Montovy et pro 60 pinis mediocribus pro tecto alias krochwy ex silvis Rewiciensibus excindendis, quia nullo modo haec ecclesia aedificari potest.

Berenty.

Ecclesia parochialis murata, tit. s. Catharinae. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Andreas Sontopski. Altaria in illa sunt duo decenter adornata, portatilia 2. Ciborium in muro penes altare maius in armario pyxidem habet cupream deauratam, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in sacristia servantur,

habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus, ahenum intus habet cupreum sine clausura. Libri: Missale et Agenda est.* Metricae sunt. Inventarium fol. 42. est et res iuxta illud repertae. Sacristia testudine cooperta. Campanile ab infra muratum, desuper ligneum, tectum reparatione indiget, campanae in illo duae ac horologium. Coemeterium medium muro cinctum. Ossorium malum reparatione indiget.

Proventus habet ecclesia unum iugerum agri, ex quo census solvitur annuatim fl. 4, item fuerunt duae domunculae, ex quarum una penditur census ecclesiae, alteram cantor inhabitat, sed una est collapsa, ex altera annuatim 24 marcae solvuntur parochi, item sunt duo hypocausta sub uno tecto cum hortulo, ex quibus singulis annis penduntur ecclesiae. Fuit quondam taberna aedificata in eadem villa super iugero agri ad ecclesiam spectantis, sed collapsa est, et penditur census ex illo marcae 13. Propinatur tamen cerevisia in alia domo ecclesiae, nunc autem quidam civis Dirschoviensis vult aedificare tabernam, sed impeditur per Illustrissimum D. Oeconomum Mariaeburgensem, qui nuper sabbato ante festa Pentecostes praedicto civi tonam cerevisiae ac pro 4 fl. panes, quos ad propinandum advexerat, adimi curavit. Est super hanc tabernam privilegium S. R. Maiestatis. Item fuerunt aliae duae domunculae penes parochiam, ex quibus pendebat census ecclesiae, sed per Suecos sunt diruti (sic!) ex fundo, tamen solvuntur fl. 2., et ex eleemosyna, pulsu campanarum et sepulturis per gr. 10.

Parochus habet mansos 4, quos locavit pro 400 fl. annuatim et pro aliis rebus iuxta contractum, ex funeribus gr. 10, missalia ex villa Borenty 40 modios partim siliginis partim avenae, ex Palaszewo 30 modios partim siliginis partim avenae. Domus parochialis ex muro lignis intermixto, duo hypocausta in illa, camerae duae, tectum ex tegulis, stabulum. Schola collapsa. Cantor est, cui parochus annuatim dat fl. 40. Ad ecclesiam spectant

villae *Borenty* et *Palszewo*. Communicantes pro festo Paschatis 50. Fovent rustici in hac villa praedicantem haereticum, qui in braxatorio habitat et in superiori parte concionatur illis et sacramenta administrat. Schola haeretica est et ludirector, qui iuventutem instruit.

Palszewo.

Ecclesia deserta sine foribus in Palszewo ex muro lignis intermixto, tit. B. M. V. Altare in illo violatum sine imaginibus, tectum malum reparatione indiget, nullae res sunt neque domus parochialis neque schola. Habebat mansum unum et solvebantur ex illo fl. 30., quorum mediam partem ecclesia et aliam parochus percipiebat, sed modo nescitur de situ illius et est filia haec ecclesiae in Borenty. Iniungitur parochus, ut iure agat cum villanis occasione dicti mansi ac reparationis capellae. Est in eadem villa minister haereticus, cui praeterito anno domus est extructa et schola ac ludirector haereticus, omnia sacramenta minister administrat et catholicos infantes baptizat, antea vero ad villam Neokirchensem pro concione ibant.

fol. 42 v.

*** Nowa Cerkiew alias Neikirch.**

Ecclesia parochialis murata, tit. s. Martini in villa Nowa Cerkiew. Iurispatronatus S. R. M. Parochus V. Florianus Rynkowski, qui commendarium agit in ecclesia Schembergensi et Schensensi. Altare in illa unum violatum idque nudum. Ciborium super altari sine V. Sacramento. Fons baptismalis sine ahenis et aqua benedicta. Olea sacra sunt et metricae, ac inventarium est. In sacristia una casula reperta et portatile, una alba et calix, fertur quondam apparamenta fuisse plura, sed tempore belli ad PP. Bernardinos Prasnisi deposita, quae inde nondum sunt repetita. Sacristia bona. Libri non sunt. Campanile ab infra muratum, media pars ex

lignis muro intermixtis. Tectum tam ecclesiae quam campanilis malum, ad quod reparandum tenentur villani, sed parochus eos non urget. Coemeterium asseribus septum. Ossorium bonum. Missa tertia die dominica seu festo absolvitur.

Proventus. Ecclesia habet ex uno iugero, dicto ager s. Martini, censum annuatim fl. 3, ex fundo braxatorii 5 gr., ex una domuncula gr. 6, sol. 2, ex fundo duarum domuncularum per Suecos devastatarum gr. 6. sol. 2, ex funere gr. 15. Proventus parochus habet mansos 4, quos locat cmetonibus annuatim pro summa fl. 350. Missalia ex Nova Cerkiew, ex manso quolibet medium modium siliginis totidem avenae, ex Pragowo 30 modios hordei, et ex funere quolibet fl. 1 gr. 15. Domus parochialis nova ex lignis argilla intermixtis, duo hypocausta in illa, camera una, horreum unum.

Schola est, sed rector non est, quolibet quartuali ex singulis domibus gr. 2, ex pago Pragow gr. 15 singulis quartualibus, a cmetonibus villae Nova Cerkiew habet marcas 4 pro lignis, ex Pragow 2 marcas et 10 gr.

Est in eadem villa Nova Cerkiew minister haereticus, qui antea ibi non residebat, sed modo post bellum domus extructa cum piscinis et aliis necessariis, qui non in una, sed in diversis domibus et villis exercet sua munia, omnia sacramenta administrat cum praeiudicio summo parochi. Rectorem scholae foveat haereticum, qui pueros docet et omnia accidentia ut ipse praedicans praecipit. ¹⁾ Communicantes pro festo Paschatis 15. In domo parochiali parochus fovet inquilinum haereticum cum uxore.

Pragow.

Ecclesia ex muro lignis intermixto, tit. s. Nicolai, in villa Pragow, filia ecclesiae in Nova Cerkiew. Tectum, tabulatum, parietes, fenestrae destru-

¹⁾ Legendum: percipit.

etae reparatione indigent. Campanile ruinosum, in illo tres campanae. Altaria duo violata, nullum ornatum habent. Sacristia murata testudine cooperta. Coemeterium non est septum. Inventarium non est. Nullos habet proventus. Domus parochialis non est, dicitur per Suecos esse sublata, in fundo fol. 43. scholae taberna extructa*. Missa ibi non celebratur. Ministrum haereticum fovent rustici, qui post bellum sueticum exercere sua munia coepit, sacramenta administrat, et ludirector haereticus est, quibus omnia necessaria a rusticis suppeditantur.

Archipresbyteratus Fyrstenwerderensis.

Fyrstenwerder.

Ecclesia parochialis murata in villa Fyrstenwerder, tituli Assumptionis B. M. V. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Paulus Horna. Altare in illa unum decenter adornatum, habet portatile super maiori. Ciborium in tumba altaris habet cratem ferream bene clausam, intus tabernaculum ex aurichalco ac pyxis argentea deaurata, in qua V. Sactamentum servatur. Olea sacra sunt in armario maioris altaris sine clausura, habent vasa stannea, fons baptismalis lapideus intus ahenum habet ex aurichalco sine clausura. Missale est ac Agenda. Inventarium et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Sacristia murata reparatione indiget. Campanile partim muratum, partim ligneum, in illo campanae tres, quarta destructa. Ossorium non habet tectum, coemeterium septum.

Proventus ecclesia habet ex domuncula una et instita¹⁾ marcas 8 annuatim, item ex funeralibus, ab adultis 40 gr., infantibus 25 gr. et ex eleemosyna. Domus parochialis bona, superius habet hypocau-

¹⁾ Instita = officina, locus, ubi merces venum exponuntur. Du Cange III, 854.

stum aestivale cum cubiculo, inferius duo hypocausta cum una fornace, aliud separatum et cameras duas, tertium hypocaustum in atrio, in area antiqua domuncula mala. Pomaria duo ampla, horreum et stabula bona reparata et omnem commoditatem habet in eadem domo, piscinas duas.

Schola est, sed nullus illam inhabitat. Organarius est, qui et rector scholae, antea percipiebat ex qualibet domo gr. 4 annuatim, sed modo nihil.

Parochus habet mansos 4. Unum parochus ipse colit, tres locat, ex quibus singulis annis percipit fl. 288 et alias res iuxta contractum, ex taberna 48 marcas. Missalia ex villis Fyrstenwerder 58¹⁾) partim siliginis partim hordei et ex funeralibus et alia accidentia. Ad parochiam spectant villae: *Fyrstenwerder, Jankiendorf, Brunowo*. Communicantes pro festo Paschatis 37. Minister haereticus antiquitus fovetur in hac villa etiam ante bellum, et synagogam habent, omnia sacramenta administrat. Scholam et rectorem habent haereticum, qui pueros instruit. Missae sacrificium alternis diebus dominicis seu festis parochus absolvit.

* Berwaldt.

fol. 43 v.

Ecclesia parochialis murata in villa Berwaldt, tit. s. Jacobi. Iurispotropatus S. R. Maiestatis. Pro adiuncta eam tenet parochus Fyrstenwerderensis. Altare unum in illa, in quo portatile est, sed non adornatur, nisi quando celebratur. V. Sacramentum non servatur ibi. Ciborium est in muro crate firmato. Fons baptismalis ruptus lapideus sine ahenis, olea non sunt. Sacristia bona humida, sine fenestris, testudine cooperta. Libri sunt Missale et Agenda. Inventarium non habet, sed in visitatione anteriori est descriptum et res iuxta illud repertae. Metricae non sunt. Ogana sunt, sed multae fistulae deside-

¹⁾ Omissum: modios.

rantur in illis. Campanile ligneum, campanae in illo 4.

Proventus ecclesiae. A possessoribus 14 iugorum 7 marcae singulis annis penduntur et a funeralibus, ab adultis 30 gr., a iunioribus 10 gr. et ex eleemosyna. Domus parochialis nova et stabulum. Manista eam inhabitat. Parochus habet mansos 4, ex quorum quolibet singulis annis percipit 80 fl. et alias res iuxta contractum, ex taberna marcas 4. Fuit antiquitus hortus, ex quo ecclesiae solvebantur gr. 10, sed pro curia est ademptus, a funere tot quot ecclesia accipit, et si minister praedicet ad funus, parochus accipit fl. 1. Missalia 100 modios partim siliginis partim hordei percipit annuatim.

Schola est, quam parochus locat pro fl. 35. Scholae rectori et pro necessitatibus ecclesiae contri-
bunt parochiani. Ex funeralibus ab adultis percipit rector scholae gr. 15, a iuvenibus gr. 10, Minister haereticus est in eadem illa et in curiae granario absolvit exercitia a 40 annis, quod granarium conducunt rustici ex aliquot villis a D. tenutario.

Capella in villa Menstenberg quondam fuit, sed ante annos 40 citra vel ultra collapsa, campanae duae a tenutario receptae, una restituta, altera adhuc penes D. tenutarium est. Calix a D. Kempen Gedanensi ante annos 40 acceptus et non restitutus. Censum antea percipiebat parochus marcas fl. 4. singulis annis et gr. 10, sed modo nihil accipit.

Ladekop.

Ecclesia parochialis murata, tit. s. Catharinae, in villa Ladekop. Iurispatronatus S. R. M. Parochus V. Gasparus Cimen. Altaria in illa 3, unum adornatum, unum portatile est. V. Sacramentum in armario penes maius altare servatur. Habet tabernaculum cupreum deauratum, crati ferrea clauditur. Olea sacra in tumba maioris altaris sub clausura servantur. Habent vasa stannea. Fons

baptismalis lapideus cancellis circumdatus, clausura est ac ahenum. Missale et Agenda est. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Sacristia* murata, tabulatum ex asseribus. Ecclesia fol. 44. tota picta intus. Campanilis media pars murata, media ex asseribus, campanae in illo 4, ac horologium. Ossorium bonum. Coemeterium muro cinctum, media pars septa. Organa sunt, sed multae fistulae desiderantur.

Proventus. Ecclesia habet ex uno manso annuatim marcas 80, item ex domuncula ratione fundi marcas 2. Fuit quondam iugerum unum, ex quo annis singulis pendebatur fl. 1., sed modo non solvitur. Rusticus tamen, qui illud tenet, submitit, ¹⁾ se solutorum censum ab annis 10, et in posterum singulis annis per fl. 1. Parochus habet mansos 4, ex quolibet manso annuatim 80 fl. accipit. Missalia ex Ladekop 56 mansis per medium coretum partim siliginis partim hordei. Ex villa Orłow 40 modios partim hordei partim avenae, item ex Orłowofeld 26 marcas. Ab Holando missalia fl. 3. Ex praedio Tigenhow marcae 8. Domus parochialis lignea bona, in illa hypocausta duo, camera una, hortus et pomarium cum piscina, horreum et stabula sunt.

Schola bona et rector in illa. Ab ecclesia rector habet singulis quartualibus marcas 10, a quolibet rustico annis singulis 8 gr., ab hortulano 4 gr., ab inquilino 2 gr., ex villa Ladekop 5 plaustra lignorum, ex Orłow unum, ab Hollandis 6 marcas, item hortulum habet. Minister haereticus est in eadem villa et synagoga, qui omnia administrat sacramenta. Schola est et ludirector in illa, ab annis 8 extructa modo prius post bellum, contra quam protestatus est Adm. R. D. Officialis modernus.

Orłow.

Capella in villa Orłow tit. s. Barbarae, murata, ad ecclesiam Ladekop spectat. Est ager, s. Barba-

¹⁾ Legendum: promisit.

rae dictus, ad capellam spectans iugerorum 14, quem D. D. Weiheri tenuerunt, nunc vero locatur per D. tenutarium Holandis. Iniunctum R. parocho, ut eum iure vindicet. Campana est in capella reposita. Coemeterium septum. Centum marcae debentur a rusticis, omnes rustici sunt Anabaptistae, sepe-
liuntur tamen in coemeterio etiam non baptizati.

Tigenhagen.

Ecclesia parochialis in villa Tigenhagen tit. s. Nicolai, cuius chorus minor ex muro solido, maior ex muro lignis intermixto. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus Adm. R. D. Felix Rzeszowski foveat vicarium V. Wilhelmum Suthof. Altare unum in illa, decenter adornatum habet portatile. Ciborium super maiori altari habet pyxidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in armario penes maius altare servantur sub clausura. Fons ligneus intus ahenum cupreum habet cum clausura, cancellis circumdatus. fol. 44 v. Metricae* sunt. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Missale et Agenda est. Sacristia testudine cooperta, sed propter humiditatem res in illa non servantur. Campanile ligneum infra muratum, campanae in illo 3. Coemeterium septum.

Proventus. Ecclesia habuit quondam domunculam in Petershagen, sed per Suecos sublata, ex fundo tamen illius solvitur census annuatim gr. 70 et ex eleemosyna. Pro fabrica templi et domus parochialis contribuitur a parochianis iuxta numerum mansorum, ratione funeralium a quolibet funere gr. 10. Parochus habet mansos 8, qui locantur Holandis pro 800 marcis annuatim, ex taberna in fundo parochi aedificata 40 marcas, a funere gr. 10. Silvula quondam fuit, in qua quercus aliquot magnae erant, sed excissae sunt, modo tantum spinae reperiuntur. In coemeterio etiam Anabaptistae sepeliuntur. Domus parochialis lignea, in illa duo

hypocausta et duae camerae, reparatione indiget, horreum et stabula bona, pomarium est.

Schola lignea reparatione indiget, rector scholae est, proventus habet a quolibet cmetone annuatim gr. 14 sol. 2 et ab ecclesia marcas 20, ex funerealibus gr. 10.

Ad parochiam spectant villae: *Tigenhagen, Tigerweid, Platenhof, Reimerswald, Fischerneidorf, Petershagen, Petershagenerfeld, Oldendorf, Stobendorf, Habershorst, Placendorf, Tigenorth*. Communicantes pro festo Paschatis 30.

In villa Tigenorth extructa est synagoga haeretica, quae ad civitatem Gedanensem spectat. Praedicans, schola et ludirector est, omnia sacramenta minister administrat a 6 vel 7 annis circiter. Fuit quondam mansus in Tigenorth ad ecclesiam spectans, sed eum quidam musicus S. R. M. iuxta privilegium tenet. In Petershagen capella desolata.

Szensa.

Ecclesia parochialis murata, tit. s. Georgii, in villa Szensa, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. V. Valerianus Radziński, qui non residet, sed parochus ex villa Nova Cerkiew administrat sacramenta. Altaria 3 in illa, unum tantum adornatum una mappa et simplici linteolo, portatile unum. V. Sacramentum in armario penes maius altare servatur in tabernaculo ex aurichalco, intus parva pyxis argentea, hostiae in sacculo sub clausura, olea sacra sunt sine clausura. Fons baptismalis lapideus sine aheno clausuram non habet. Missale et Agenda est, inventarium est et res iuxta illud repertae, metricae sunt. Sacristia testudine cooperta; campanile ab infra muratum, superior pars ex asseribus, in illo campanae 3, maior fracta. Ossorium bonum, coemeterium septum.

Proventus ecclesia habuit ex tribus domunculis, sed modo pro se parochus modernus ex iis censum tollit,* a funeribus et pulsu campanarum ac ex ta- fol. 45.

bula. Mulier quaedam haeretica legavit ecclesiae 39 fl., quos ad se parochus recepit et nondum de illis rationem reddidit. Parochus habet mansos 4, quos annuatim pro 430 fl. locat. Missalia 56 modios partim siliginis partim hordei. Domus parochialis lignea bona, duo hypocausta in illa, camera una, horreum, stabula bona.

Schola est, sed rector non est. Rustici eam inhabitant, census parochi solvunt fl. 17.

Ad parochiam spectat villa Schensa sola. Communicantes pro festo Paschatis 10. Minister haereticus fovetur in villa Schenbark, qui alternis diebus dominicis in Schensa exercitia absolvit, pro cuius sustentatione etiam Catholici contribuere coguntur per rusticos. Organa sunt destructa in ecclesia.

Szemberg.

Ecclesia parochialis in Szemberg murata, tit. s. Joannis Baptistae, murata, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. V. Valerianus Radziński, absens, de dispensatione ignoratur. Altaria in illa tria, unum tantum adornatum, portatile est unum, parochus de Nova Cerkiew administrat sacramenta, ciborium in muro, V. Sacramentum non est, fons lapideus sine ahenis et aqua. Olea non sunt. Campanile partim muratum, partim ligneum, campanae in illo 3. Missale antiquum tantum. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae non sunt. Sacristia cum clausura testudine cooperta. Organa destructa. Ossorium reparatione indiget.

Proventus ecclesia habet mansum medium, ex quo census fl. 20 solvitur ecclesiae. Fuit quondam domuncula, sed ad praesens non extat, ex qua census ecclesiae solvebatur, ex funere gr. 15. Domus parochialis diruta.

Suppelex ecclesiastica: una cassula cum alba et aliis attinentiis, calix et ampulae stanneae, pro quibus fl. 30 modernus parochus accepit, prout ex praeterita visitatione constat.

Schola est, sed reparatione indiget, rector non est, sed scholam locavit pro fl. 10 annuatim R. parochus, qui rector habet ex qualibet domo gr. 3 et 10 fl., quando pueros instruit.

Parochus habet mansos 4, quos pro 300 fl. locat annuatim. Missalia 56 modios hordei ex villa Szemberg, ex Szenhorst 45 modios hordei, a funere 15 gr. Missam semel in mense absolvit.

Ad parochiam spectant villae: *Szemberg* et *Szenhorst*. Minister haereticus est in eadem villa, qui omnia sacramenta administrat, modo prius post bellum inductus, et cantor est, qui pueros instruit. Ministri in Tygenhofensi tenuta D. Jacobsohn ante bellum nunquam fuerunt.

Schonhorst.

In villa Schonhorst capella ex muro lignis intermixto, filia ecclesiae Szembergensis desolata, ruinosa, nullum altare, neque fenestrae nec fores nec tabulatum est, murus ex parietibus in aliquibus locis excissus, coemeterium septum, tectum ex lateribus, sed perfluit, campanile ligneum, ruinosum, in illo campanae duae.

Medium habuit olim haec ecclesia mansum, qui a rusticis ministro haeretico concessus est, lis de illo non est finita.

Tiga.

Ecclesia parochialis murata in villa Tiga, tit. s. Jacobi Apostoli, filia ecclesiae Mariaeburgensis, iurispatronatus S. R. M. Parochus R. Matthaeus Bruns. Altare unum decenter adornatum, portatile habet. Ciborium in maiori altari, intus tabernaculum ex aurichalco deauratum, pyxis argentea, in qua V. Sacramentum servatur sub clausura. Olea sacra in armario penes maius altare servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus cum copula lignea, cancellis circumdatus, intus

ahenum cupreum, clausura bona. Libri sunt necessarii. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Sacristia bona testudine cooperta; campanile muratum, superior pars ex asseribus, habet campanas 3. Ossorium bonum. Coemeterium septum. Positivum destructum reparatione indiget.

Proventus ecclesia habet ex una domuncula, in qua sunt hypocausta 4, fl. 80, ex 19 iugeribus fl. 142 gr. 10. Census ex fundo, quem tenet Honor. Petrus Bekier 20 gr., item census a 550 fl. per 6 fl. a 100 solvi solitus, item ex eleemosyna. Parochus habet mansos duos, ex quibus censum 240 annuatim percipit et alias res iuxta contractum. Missalia a cmetonibus ex manso quolibet unum et medium modium partim siliginis, partim hordei, hortos habet 3. Obolum s. Petri fl. 20 singulis annis pro cathedra s. Petri. Domus parochialis bona, hypocausta in illa cum duabus cameris; horreum et stabula bona.

Schola est et rector in illa, reparatione indiget. Proventus habet rector ex ecclesia 28 fl. Rustici nihil dant neque ligna et ad medietatem tenentur convehere, etiam debent dua plaustra lignorum parochi. Ad ecclesiam spectat *Tiga* sola. Communicantes pro festo Paschatis 15.

Marynowy.

Ecclesia parochialis murata in villa Marynowy, fol. 46. tit. s. Bartholomaei et Annae. Iurispatronatus* S. R. M. Parochus R. Matthaeus Bruns. Altare unum decenter adornatum, portatile unum. Ciborium in armario penes maius altare habet tabernaculum ex ligno deauratum, pyxis intus argentea deaurata. Olea sacra ibidem servantur. Habent vasa stannea, clausuram bonam. Fons baptismalis lapideus, ahenum habet cupreum, operculum ligneum, novum. Organum indiget reparatione. Libri: Missale antiquum et Agenda. Inventarium et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Sacristiae bonae duae. Cam-

panilis media pars lignea reparatione indiget, in illo campanae 4, maior rupta. Ossorium est. Coemeterium ex tribus partibus muro cinctum, ex quarta apertum, horologium, cultus divinus duabus dominicis ibi, tertia in Tiga filia absolvitur.

Proventus. Ecclesia habet ex domuncula fl. 1 et census a summa capitali fl. 1787 gr. 8, a qua per triennium census 302 fl., et ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4, a quolibet annuatim percipit fl. 120 et alias res iuxta contractum. Missalia ex Marynowy 69 partim siliginis, partim hordei modios, ex Reichenau modios 29 partim hordei, partim siliginis, a funere gr. 30, a concione fl. 3., a matrimonio fl. 3. Domus parochialis murata ex lignis muro intermixtis, tegulis tecta, reparatione indiget, unum hypocaustum et camera, hortum habet satis amplum.

Schola est, reparatione indiget. Rector scholae non est, ex qua parochus annuatim 20 fl. accipit, ex funere gr. 10, si vero est concio, gr. 45., quolibet quartuali 5 fl. ab ecclesia et a villanis fl. 5. Plaustra lignorum 4 ex villa Marynowy, ex Reichenau plaustra duo.

Ad parochiam spectant villae: *Marynowy* et *Reichenau*. Est in eadem villa minister haereticus, qui sacramenta administrat colonis, tempore belli introductus est. Schola et ludirector haereticus, qui pueros instruit, pro quibus villani obtinuerunt privilegium sub sigillo privato S. R. Maiestatis.

Thamza.

Ecclesia parochialis murata in villa Thamza, tit. s. Annae. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R. Joannes Potrikowski fovet vicarium V. Nic. Wronowski, habet approbationem. Altaria in illa duo; maius tantum adornatum, portatile fractum, ciborium in pariete penes maius altare, tabernaculum habet cupreum, deauratum, in sacculo lineo V. Sacramentum servatur. Olea sacra in tumba

altaris sub clausura servantur. Fons baptismalis lapideus, ahenum non habet, clausura est. Libri: Missale et Agenda est. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Sacristia bona, campanile ligneum, in illo campanae 3, coemeterium partim muratum, partim septum. Ossorium bonum. Tectum ecclesiae ac turris reparatione indiget.

Proventus ecclesia habet ex domuncula fl. 26 annuatim, sed hoc anno tantum 15 fl. solvet, quia non integro anno inhabitatur. Pro reparandis aedificiis componunt parochiani ex tabula et funeralibus. Parochus habet mansos 4, quos locat annuatim pro fl. 420. Missalia a cmetonibus ex manso medium modium siliginis et totidem avenae, ex villa *Thamza* 50 modios, ex *Nietkow* 20 modios hordei. Domus parochialis lignea, unum hypocaustum cum cameris duabus.

Schola¹⁾ est, sed rector non est, locatur rustico pro 20 fl. annuatim. Sacrum tantum lectum absolvitur. Rector scholae singulis quartualibus ex qualibet domo habet 1¹/₂ gr., a R. parrocho 10 fl. Albam cum humerali in duobus mensibus iuxta praeteritam visitationem vicarius pro ecclesia compareret. Minister haereticus est in eadem villa, omnia sacramenta administrat. Schola²⁾ est et ludirector haereticus, qui docet pueros. Illmus Dnus Oeconomus Mariaeburgensis, quamvis querelas parochi ratione administrationis sacramentorum deponunt, non vult administrare iustitiam. In quadam causa ratione blasphemiarum cum rustico Alberto Willer de villa Nidkow tulit D. administrator oeconomiae Mariaeburgensis decretum, quatenus dictus rusticus ratione mulctae 50 ungaricos aureos daret, quod decretum per Illmum Dnum Oeconomum est retractatum. In festis Apostolorum ac aliis solemnioribus labores omnes rustici exercent.

¹⁾ Adde: catholica.

²⁾ Adde: haeretica.

Lignowy.

Ecclesia murata in villa Lignowy, tituli s. Barbarae, ad ecclesiam Thamzensem spectat, quae quondam habuit in villa Halbstadt capellam filiam, altare in illa unum, decenter ornatum, portatile non est, olea non sunt. Fons baptismalis cum ahenis sine aqua. Ciborium in muro, crate munitum, sed Venerabile Sacramentum non est. Libri nulli sunt. Metricae non sunt. Inventarium est, sacristia bona. Campanile ligneum, in illo campanae 3. Coemeterium septum, ossorium est.

Proventus ecclesia habet ex tabula, parochiani contribuunt pro fabrica ecclesiae, parochus habet missalia 54 modios partim siliginis, partim hordei et 50 fl. annuatim. Domus parochialis noviter exstructa, duo hypocausta in illa, camera una.

Schola est, sed rector non est. Ex domo parochiali percipit parochus annuatim fl. 40, ex schola fl. 20. Ludirector haereticus in schola manet. Minister haereticus est in eadem villa, qui administrat sacramenta omnia post bellum primo introductus, tempore belli minister de Thamza curavit praedicantem* Lignoviensem exturbari, eo quod ante bellum non fuit. Catholici tenentur pro ministro haeretico componere annuatim per gr. 12 et pro scholae magistro haeretico gr. 6. Dum haeretici sepe-
liuntur in coemeterio ecclesiae, minister cantat cum pueris super funus. Est in eadem villa synagoga exstructa, quam minister inhabitat, sed in illa non praedicat. fol. 47.

Archipresbyteratus Christburgensis.

Kiszburg.

Ecclesia parochialis murata in civitate Christburgensi, tituli s. Catharinae, hoc anno conflagrata est, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus R.

Martinus Makowski in capella sub minori choro divina absolvit. Fons baptismalis, altaria combusta, ciborium est in dicta capella, habet clausuram bonam, intus pyxis argentea deaurata, sine portatili altari, campanile combustum, duae campanae remanserunt, quae reparantur. Metricae combustae. Missale et Agenda est, reliqui libri combusti. Inventarium combustum. Iniunctum R. parochus, ut quam citius inventarium describat.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna. Parochus habet 400 fl. a civibus Christburgensibus. Missalia a cmetonibus percipit ex villa Byniąty 20 modios siliginis, avenae 15, ex Starawieś modios 5 ex 24 mansis, ex Sywaś mansis 41½ modios 20 siliginis et avenae. Ex Morainy mansis 16 modios 8 siliginis et avenae totidem. Ex Enkmytu mansis 8 modios 2 siliginis, totidem avenae, ex Poliscy 8 mansis modios 8 siliginis et avenae totidem, ex Blumaki 16 mansis nil dant, ex Stánowo 20 mansis nil percipit parochus, ex Starawieś 24 mansis modios 5 siliginis, totidem avenae, ex Kuzy 5 mansis et Nowydwor nihil dant, item ex domunculis 14 census fl. 1 annuatim percipit. Domus parochialis combusta, reparatur tamen modo, schola combusta, rectori scholae parochus salarium solvit, ex suburbio arcensi ex qualibet domo 6 gr., ab inquilino 4 gr. annuatim. Organa combusta sunt. Ad parochiam spectant *Kiszburg*, villae: *Byniąta*, *Starawieś*, *Tyweży*, *Stanowo*, *Blumaki*, *Morainy*, *Rychendryty*, *Poliscy*, *Kuzy*, *Enkmyty*, *Leitensy*, *Nowydwor*. Ex his omnibus confessionale percipit. Communicantes pro festo Paschatis 1000.

Fuit quondam ecclesia S. Annae, sed desolata, s. Christopheri in arce, s. Spiritus et s. Georgii, omnes desolatae. Reditus earum arx occupavit.

Minister haereticus est in illa civitate, qui antea in praetorio sua exercitia absolvebat, sed combustum est, modo autem in domo publica, Giolda dicta, absolvit, etiam sacramenta administrat. Ludirecto-

rem fovet, cantorem et organistam, sed adhuc ante bellum.

Königsdorf.

Ecclesia parochialis in villa Königsdorf tituli sancti Nicolai, partim lignea, partim murata, iuris-patronatus S. R. Maiestatis, parochus R. Sigismundus Forrecherus, altaria habet 4, decenter adornata, portatile est in maiori. Ciborium penes maius altare in muro, clausura bona cum crate ferrea, intus tabernaculum argenteum cum pyxide argentea. Olea sacra habent vasa stannea, in sacristiae armario servantur sine clausura. Fons baptismalis lapideus, ahenum intus cupreum cum tegumento cupreo, operculum ligneum, clausura bona, sacristiae duae humidae, murata altera, testudine cooperta, ubi thesaurus ecclesiae servatur. Inventarium rerum est et res iuxta illud repertae. Libri: Missale et Agenda est, metricae sunt. Organa sunt bona, campanile ligneum, in illo campanae 4, una fracta, et horologium. Coemeterium asseribus ex una parte, ex alia parte muro cinctum. Ossorium bonum.

Proventus ecclesiae habet ex eleemosyna et funerariis. Parochus habet mansos 4, quos locat pro fl. 460 annuatim. Missalia ex villis: *Königsdorf*, *Schönweza*, *Kacynos*, *Junsdorf* modium siliginis, totidem avenae ex quolibet manso, facit modios 104, avenae 116. Domus parochialis lignea bona, in illa hypocausta duo, stabulum et horreum reparatione indiget.

Schola est et rector in illa, idem et organarius. Flor. 20 a parocho 12 modios siliginis, totidem avenae habet, a parochianis fl. 10 gr. 20 singulis annis currus 4 lignorum, a pulsu mortuorum gr. 10. Minister haereticus est in villa Kacynos et synagoga ac ludirector in quolibet pago fovetur, qui pueros instruit. Est praeterea scholae magister in Kacynos, qui chorum regit in synagoga. Minister sacramenta omnia administrat. Supradictae villae ad parochiam spectant. Communicantes pro festo Paschatis 100.

Nocendorf.

Ecclesia parochialis murata in villa Nocendorf, tituli s. Barbarae, iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus Ven. Joannes Szymański in illa. Altaria 4, tria tantum adornata, unum portatile. Ciborium in muro ad cornu evangelii, habet clausuram bonam et cratem ferream, tabernaculum cupreum deauratum, pyxis intus argentea, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario in muro ad cornu epistolae servantur, habet vasa stannea, clausuram bonam. Fons baptismalis lapideus habet ahenum cupreum cum clausura et cancellis circumdatus. Sacristia bona testudine cooperta. Libri: Missale et Agenda, inventarium est et res iuxta illud repertae, metricae, organa sunt et organista. Campanile ligneum, campanae in illo 4. Coemeterium muro cinctum. Ossorium est, sed reparatione indiget.

fol. 48.

Proventus* ecclesiae ex eleemosyna, item ex 6 hortis census, quos pendunt Georgius Brant, qui solvit 30 gr., Benedictus Blok 25 gr., Fabianus Deitzendorf 15 gr., Angelka 15 gr., Henricus Butz 20 gr. Sextum dicitur Benedictus Stange possidere. A triplici pulsu campanarum priori, a quibus accipit parochus et a depositione funeris gr. 3., a reliquis vicibus ecclesia percipit per gr. 20. Proventus habet parochus unum mansum et medium. Misalia lastos 3 partim siliginis, partim avenae et medium lastum.

Schola est et rector in illa idem et organista, ex qualibet domo pro quartuali 4 gr. partim a colono, partim hortulano et inquilino, item a quolibet colono quartam partem modii siliginis annuatim ex tota parochia et quolibet quartuali a vitricis fl. 2, lignorum currus ex *Reichenfeld* 3, ex *Starepole* 3, ex *Nocendorf* 2, ex *Klekendorf* 2, ex *Propendorf* 2, *Parwurka* 1, *Leklaw* 1, item colendam et Witeltag. Calcanti singulis annis fl. 4, item a funere 15 gr. Domus parochialis ex muro lignis intermixto.

Ad parochiam spectant villae supradictae. Communicantes pro festo Paschatis 100.

Minister haereticus in villa Starepole est et a quinquennio modo tantum, antea nunquam fuit, synagoga est extructa ampla ex braxatorio, singulis annis ornant eam decentius, omnia sacramenta administrat. Organa habent et cantores, ludirector iuventutem instruit, domum decentissimam habet.¹⁾

Fiszewo.

Ecclesia parochialis in villa Fiszewo murata, tit. s. Joannis Evangelistae, iurispatronatus S. R. M. Parochus R. Gregorius Kortnicki et archipresbyter Brodnicensis dispensationem exhibuit super pluralitate beneficiorum ab Illmo olim Działyński, fovet vicarium V. Bernardum Josephum Połasiński. Altaria sunt in illa quinque, tria adornata, maius non violatum. Ciborium in muro penes maius altare clausuram habet bonam, intus tabernaculum cupreum deauratum, in quo V. Sacramentum in sacculo servatur. Olea sacra in armario maioris altaris servantur, habent cratem ferream, vasa stannea et clausuram. Fons baptismalis ligneus, intus ahenae cuprea, clausuram habet bonam. Sacristia bona testudine cooperta. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Libri: Missale, Graduale et Agenda est. Metricae sunt. Organa sunt, sed reparatione indigent, organista est, campanile muratum ab infra, superius ex asseribus, campanae 4 in illo. Coemeterium asseribus septum. Ossorium bonum. Templi paries unus ruinam minatur, fulebris suffultus.

Proventus ecclesia habet a duobus colonis, unus 5 gr. alter 10 gr. annuatim solvunt, ex ta-

¹⁾ Sequitur in codice visitatio ecclesiae in villa Sropa, sed cum haec ecclesia, ut vel ipsi visitatores notant, ad archipresbyteratum Stumensem pertineat, ibi visitationem eius inserendam esse censuimus.

berna gr. 5, item ex domuncula fl. 20, altera non extat domuncula, item iugerum unum in villa Schlagenhau, quod minister haereticus incolit et dicitur census pendere vitricis ecclesiae, item ex domuncula quadam fl. 6 et ex funeralibus, quae iuxta consuetudinem antiquam solvunt, et ex elemosyna. Parochus habet mansos 4, duos in villa Fiszowo et alios duos in villa Gronowo, quos locavit ad annos 9, quemlibet pro fl. 125. In Somerau dicuntur esse duo mansi, in quorum possessione non est parochus. Missalia ex villa *Fiszewo* 51 modios tritici, totidem avenae, ex *Preisch Königsdorf* 54 hordei, totidem avenae, ex *Gronau* 34 hordei totidem avenae, ex *Kikuch* siliginis 10 et avenae totidem. Ex *Schlagenhau* 11 siliginis et totidem avenae, ex *Somerau* 24 hordei, totidem avenae, ex *Klakendorf* 16 hordei, totidem avenae, ex *Neihof* 10 siliginis, totidem avenae, praeterea accidentia. Domus parochialis lignea, hypocausta in illa duo, camera una, horreum et stabula bona.

Schola est. Organista eam inhabitat ac proventus habet iugera 6, quae seminat et alias iuxta consuetudinem obventiones, item 12 currus lignorum a parochianis omnibus et 8 gr. singulis annis a quolibet colono.

Ad parochiam spectant villae supradictae. Communicantes pro festo Paschatis 50.

Minister est in eadem villa haereticus et synagoga in illa, publice administrat sacramenta, antea privatim absolvebat exercitia tantum. Schola est et ludirector haereticus, qui iuventutem instruit, item in Tiegenorth est etiam minister haereticus ante annos 4. Synagoga extructa est per Elbingenses, qui administrat omnia sacramenta. Schola est et rector, qui iuventutem instruit ac in aliis omnibus villis fovetur ludirectores.

Fuerunt quondam capellae in Somerau et Gronau, sed iam pridem sunt sublatae, coemeteria tantum extant et haeretici in illis sepeliuntur. In Gronowo alias Schonhorst penes agros parochiales

schola est haereticorum, in qua ludirector iuventutem intruit.

Tyrgarth.*

fol. 49.

Ecclesia parochialis ex muro lignis intermixto in villa Tyrgarth, tit. Annunciationis B. M. V., iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus Illustris et Admodum R. D. Joannes Szmak J. U. D., canonicus et plebanus Culmensis, dispensationem exhibuit, fovet vicarium V. Matthiam Babecki. Altare unum in hac ecclesia decenter adornatum, portatile in illo violatum, ciborium super maiori altari, intus pyxis argentea deaurata cum clausura, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario penes maius altare servantur, habent vasa stannea, clausuram bonam. Fons baptismalis ligneus, intus vas stanneum pro aqua, clausuram habet bonam. Sacristia lignea nova. Libri: Missale et Agenda est. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Campanile ex muro lignis intermixto, campanae in illo duae. Ossorium est bonum, coemeterium asscribus septum.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna et funeralibus. Parochus habet mansos 3, quos locat annuatim pro fl. 300, et iugera 6, quae seminat vicarius. Missalia ex villa *Tyrgarth* 56 modios siliginis, totidem avenae, totidem mansi sunt, *Rozen-garth* mansos habet 31, ex quibus 31 modii siliginis et totidem avenae. In *Alt-Rozengarth* 21 mansos, modios 21 hordei, totidem avenae. In villa *Markushof* mansi 60, ex quibus 120 modii avenae. In *Kempnau* 47 mansi, ex quibus 47 modii siliginis, totidem avenae. Domus parochialis lignea, hypocausta in illa duo, camera una, horreum et stabula.

Schola est et rector in illa. Rector percipit ex qualibet domo colonorum annuatim 8 gr., hortulanorum 4 gr., inquilinorum 2 gr. et 12 currus lignorum. Villae ad parochiam praedictae spectant, communicantes pro festo Paschatis 50.

Rozengarth.

Ecclesia in Rozengarth ex muro lignis intermixto, tituli s. Catharinae, filia ecclesiae Tirgarth. In villa altare unum, violatum, decenter adornatum, portatile non est, ciborium in tumba altaris, sed V. Sacramentum non servatur in illo, olea sacra et fons non est, ecclesia ruinosa reparatione indiget. Campanae super ecclesiam duae, coemeterium asseribus septum.

Proventus habet ecclesia. Habet ab Holandis fl. 8 annuatim et ex eleemosyna. Parochus habet 3 mansos, quos locat annis singulis pro fl. 300. Domus parochialis neque schola est. Minister haereticus ex villa Stala ad parochiam Postolinensem spectante administrat passim per totam parochiam sacramenta et alter minister ex Tinsdorf, ubi synagoga est extructa, quae villa nulli ecclesiae subiacet, in Markushof et Alt-Rozengarth passim administrat sacramenta, quae synagoga post bellum sueticum est extructa.

Baumgarth.

Ecclesia parochialis murata in villa Baumgarth, nescitur, cuius tituli, iurispatronatus S. R. Maiestatis, filia ecclesiae Kiszburgensis, nullus decor in illa. Sacristia non est. Altaria in illa tria, unum adornatum, portatile violatum. Ciborium ad latus sinistrum altaris. V. Sacramentum non servatur in illo. Fons est, sed aqua neque olea sacra sunt. Libri, inventarium neque metricae sunt. Campanile muratum ab infra, sursum ex asseribus, duae campanae in illo, una fracta. Ossorium non est. Festrae malae.

Proventus ecclesiae ex una domuncula 20 gr. annuatim, ex funeralibus et eleemosyna. Parochus habet mansos 4, quos ipse colit. Missalia 62 modios siliginis tantum. Ab Holandis 25 fl. ratione missalium. Domus parochialis lignea, hypocausta

duo in illa. Camera una, horrea et stabula bona, schola est et rector in illa. Pomarium habet parochus bonum. Confessionalia a qualibet persona 1 gr. Ad parochiam spectat villa *Bomgarth*, et Hollandi in Kiszburg sacramenta percipiunt.

Starytarg.

Ecclesia parochialis murata in villa Starytarg, tit. ss. Simonis et Judae Apostolorum. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Thomas Pokrzywnicki. In illa altare unum decenter adornatum, portatile est. Ciborium in altari cum clausura bona, intus pyxis argentea, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario penes maius altare servantur sub clausura. Fons ligneus, intus scutella stannea, clausuram habet. Sacristia bona humida, fornice cooperta. Campanilis media pars murata et altera media pars ex asseribus, campanae 3 in illo. Ossorium bonum, coemeterium non ubique septum. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Missalia et Agenda est. Organa sunt, tantum duae fistulae in illis.

Proventus. Ecclesia habet ex eleemosyna et funeralibus ab adulto fl. 1, a minori gr. 15 percipit, a pulsu campanarum quolibet, exceptis tribus vicibus primis, gr. 10. Parochus habet mansos 6, quos ipse seminat. Missalia ex villis *Starytarg* 62 modios siliginis. *Tropy* 29 modios partim siliginis, partim avenae. *Waplewo* 14 modios partim siliginis, partim avenae. *Ramulity* 22 partim siliginis, partim avenae modios. *Tilendorf* 10 modios partim siliginis, partim avenae. Hortum inter tabernatorem superiorem et Jacobum Fala, in quo domuncula est sita pro hortulanis.

Schola est et rector in illa. Salarium habet ex villis fl. 20, modios 8 siliginis, a funeralibus adultorum gr. 15 a tenuioribus gr. 6. Villae supradictae ad parochiam spectant. Communicantes pro testo Paschatis 100.

* **Possolia.**

Ecclesia parochialis in villa Possolia quondam murata, sed modo exusta cum parochia et schola. Minor chorus tantum restauratus, tabulatum habet ex asseribus, tectum ex lateribus, altare unum violatum, portatile est. Ciborium, olea, fons non sunt. Sacristia non est. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Missale est. Campanile novum ligneum, campana una in illo. Ossorium est, coemeterium muro cinctum.

Proventus. Ecclesia habet 14 iugera, ex quorum quolibet fl. 3 annuatim solvuntur ecclesiae, et ex eleemosyna ac funeralibus. Parochus habet mansos 6, quos locat annuatim pro fl. 245. Missalia ex villa *Posolia* 54 modios siliginis, totidem avenae. *Stala* 30 modios siliginis, totidem avenae. *Budzisz* nobilium 9 modios avenae tantum. Ex pagis 5: *Bruck*, *Choity*. *Coitki*, *Trąkwie* et *Labustinek* nobilium nihil parocho penditur post recuperationem ab haereticis ecclesiarum. Ex *Buchwalt* 6 modios siliginis. Ex *Jordanki* nihil ab eo tempore percipit, a quo minister haereticus est introductus.

Rector scholae non est. Salarium habet ex omnibus pagis fl. 16, item siliginis a colonis parochianis omnibus 8 modios, item a funeribus ditiorum 5 gr. Minister haereticus fovetur in villa *Stala*, et synagoga est adhuc ante bellum, qui omnia sacramenta administrat. Schola ac ludirector haereticus, qui iuventutem instruit. Item in villa *Buchwald* minister haereticus est, in curia exercitia absolvit, ad quem coloni ex parochiis villarum *Starytarg* et *Nowytarg* confluunt. Sacramenta omnia subministrat. Communicantes pro festo Paschatis 50.

Nowytarg.

Ecclesia parochialis murata in villa *Nowytarg*. Iurispatronatus S. R. M., tit. Omnium Sanctorum. Parochus V. Albertus Beduński. Altaria in illa

duo violata, maius adornatum, portatile habet. Ciborium super maiori cum clausura bona. Fons baptismalis ligneus intus ahenum habet ex aurichalco et clausuram. Olea sacra in armario penes maius altare servantur, habent vasa stannea cum clausura bona. Sacristia clausuram non habet, fornice cooperta, parva. Libros non habet, Missale accomodatum. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Campanile ligneum, reparatione indiget. Tectum ecclesiae malum, in campanili campanae duae, una fracta. Ossorium est, coemeterium non est septum.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna, item ex domuncula gr. 40 annuatim et debita apud D. Zakrzewski fl. 100, apud scultetum in Mikolaiki fl. 30. Parochus habet mansos 4 in Nowytarg, quos ipse colit, in Mikolaiki 4 mansos, quos locat pro 60 fl. annuatim. Missalia ex *Nowytarg* modios 112 partim siliginis, partim avenae, ex *Krastudy* 8 modios partim siliginis, partim avenae, ex *Mikolaiki* modios 38. Ex *Minięta* modios 23 partim siliginis, partim avenae, ex *Katki* nihil percipit. Domus parochialis lignea, ruinosa, reparatione indiget, duo hypocausta in illa ac camera, horreum, stabula mala.

Schola non est. Villae supradictae spectant ad parochiam. Communicantes pro festo Paschatis 200.

Mikolaiki.

In villa Mikolaiki fuit quondam ecclesia, sed tempore belli suetici sublata, parochus in Nowytarg administrat parochianis sacramenta.

Schönweza.

Ecclesia parochialis murata in villa Schönweza, iurispatronatus Magnifici D. Zawadzki, succamerarii Parnav., non habet parochum, unum altare violatum, in illo clausura bona. Coemeterium non est septum. Campanile non est. Mansi sunt 4.

Archipresbyteratus Stumensis.

Stum.

Ecclesia parochialis murata in oppido Stum, tituli incerti, iurispatronatus S. R. M. Parochus R. Sigismundus Forscherus. Altare unum in illa decenter adornatum, portatile habet unum, ciborium in maiori altari cum clausura bona, intus habet pyxidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur. Olea sacra in armario penes maius altare sub clausura servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis ligneus intus habet ahenum ex aurichalco et clausuram bonam. Sacristia murata fornice cooperta, ruinoso, tectum ecclesiae perfluidum. Tabulatum ex asseribus pictum, pavimentum latericium. Organa sunt, reparatione indigent. Missale et Agenda est. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Metricae sunt. Coemeterium non ubique septum. Ossorium non est. Campanile muratum, superior pars ex asseribus, campanae in illo 3. Campanula in medio templi sub tecto fracta.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna, ex funeralibus gr. 5 et ex quolibet pulsu campanarum gr. 5. Parochus habet mansos 4, quos ipse seminat. Missalia a civibus Stumensibus 48 modios siliginis et totidem avenae, a civibus 20 ratione iugerorum, fol. 51. quae* tenent annuatim a singulis gr. 10, ab 11 civibus pro lignis fl. 4, a domibus inquilinorum per gr. 10. Domus parochialis lignea, in illa duo hypocausta, camera una, quae omnia restaurata sunt per R. parochum, horreum et stabulum bonum.

Schola est et rector in illa. Minister haereticus est in eadem civitate, exercitia absolvit in praetorio, sacramenta omnia administrat omnibus ad parochiam spectantibus, habent coemeterium proprium, in quo sepeliuntur. Schola haeretica est et rector in illa, qui iuventutem instruit penes aream parochi, etiamsi catholici tenentur rectorem alere ac

ministro contribuere. Vicarium fovet parochus V. Martinum Kurszowicz.

Stumska wieś.

Ecclesia murata in villa Stumska wieś, filia ecclesiae Stumensis. Altare in illa unum antiquum, ornamenta afferuntur Stuma. Ciborium est in muro, sed non servatur V. Sacramentum. Fons non est. Olea non sunt. Campanile ligneum reparatione indiget, in illo pendet media pars campanae. Coemeterium non ubique septum. Ossorium ruinosum.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna. Tabernator tenetur solvere 15 gr. nomine census annui, quem sculteti eiusdem villae donarunt ecclesiae. Divina peraguntur ter in anno. Domus parochialis cum horreo indiget reparatione. Parochus habet mansum unum, quem colit. Missalia habebat a villanis 51 modios siliginis et totidem avenae, nunc 30. Schola antiqua, ruinoso, reparatione indiget.

Postolin.

Ecclesia parochialis in villa Postolin murata, tituli s. Michaelis Archangeli. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Parochus V. Adamus Duchnowski. Altaria in illa 3, adornata, super maiori portatile tantum. Ciborium in pariete ad cornu evangelii habet pyxidem argenteam, in qua V. Sacramentum servatur. Clausura bona, olea sacra in sacristia servantur, habent vasa stannea. Fons baptismalis lapideus intus pelvim habet ex aurichalco, clausura bona, asseribus circumdatus. Sacristia bona. Missale et Agenda est, inventarium est et res iuxta illud repertae, metricae sunt. Organa sunt, reparatione indigent, ossorium non est, coemeterium non est septum, campanile ligneum, in illo campanae 3, quarta supra templum, qua signatur.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna et ex apibus, quarum sunt alvearia 7, et ex funeralibus

20 gr. Parochus habet mansos 8. Missalia ex villis Pierschowice ex manso medium modium siliginis, totidem avenae, ex Wątkowice, Koloziąb, Pulkowice, Mirawy, Sadłuki, ex Postolin. Rector scholae a quolibet colono quartam partem modii siliginis et gr. 3. annuatim, ab hortulanis gr. 1½. Ad parochiam spectant villae: *Postolin, Muchorowo, Mirawy, Cigwusi, Koloziąb, Sadłuka, Dąbrowka, Wilczewo, Bongart, Pierschowice, Wątkowice wielkie et male, Pulkowice, Połaski.*

Sunt multi parochiani haeretici, qui tamen sepeliuntur in coemeterio ac infantes illorum baptizantur in ecclesia Postolinensi. Communicantes pro festo Paschatis 400. Schola est, sed rector non est.

Nowa wieś.

Ecclesia lignea in villa Nowa wieś, filia ecclesiae Postolinensis, tituli s. Bartholomaei, ruinosae, tectum perfluidum, altare unum parvum non adornatum, Missa in illa absolvitur tertia die dominica, olea sacra neque fons neque Venerabile Sacramentum servatur in illa; coemeterium non est septum, campanile est, campanae non sunt. Domus parochialis neque schola est.

Proventus ecclesiae nulli sunt. Parochus habet mansos 4, quos ipse seminat. Ad parochiam spectant: *Nowa wieś* et *Reiewo*. Missalia 11 modios siliginis, totidem avenae, antea habebat 50 modios siliginis, totidem avenae.

Kalwa.

Ecclesia parochialis in villa Kalwa murata, tituli s. Mariae Magdalenae, iurispatronatus S. R. M. Hanc per commendam tenet V. Adamus Duchnowski, altaria in illa 3, non adornata, ciborium in maiori altari est, sed non servatur Venerabile Sacramentum. Fons et olea non sunt. Campanile ligneum, in illo campanae duae. Coemeterium non est septum.

Proventus ecclesia habet 45 gr. ex horto. Sunt debita certa in registro ecclesiae specificata adhuc ante bellum contracta, quae non possunt recuperari, iniunctum Venerabili commendario, ut iure agat ac repetat. Parochus habet mansos 4, quos non colit, sed deserti iacent. Domus parochialis non est. Missalia ex Kalwa modios 11 siliginis, totidem avenae, deberet percipere 33 modios siliginis, totidem avenae; ex Jurkowice 18 modios siliginis, totidem avenae, reliquae villae desolatae. Rector scholae percipere debet a quolibet cmetone medium modium siliginis et totidem avenae.

Ad parochiam spectant villae: *Kalwa, Jurkowice, Jgły, Jordanki, Tolkwice, Dziewięć włoki, Mleczo, Kleczowo*. Communicantes pro festo Paschatis 40.

Peterswald.

Ecclesia murata in villa Peterswald, incorporata ecclesiae Kalwensi, in illa altaria 3 antiqua, tectum malum perfluit. Fons neque olea neque ciborium est. Campanile ligneum ruinosum, in illa campanae 3, clausura ecclesiae bona, alternis diebus dominicis Missa absolvitur, coemeterium non est septum.

Proventus ecclesia habet florenos 8 ex domuncula in fundo ecclesiae extracta. Parochus habet mansos 4 desertos. Missalia 30 modios siliginis, totidem avenae. Villa *Gorka* ad parochiam spectat.

Domus parochialis neque schola est. Rector scholae ex qualibet domo cmetonum quartam partem modii siliginis et fl. 1 annuatim habet. Communicantes 30.

* Tychnowy.

fol. 52.

Ecclesia parochialis murata fornice cooperta in villa Tychnowy, tituli s. Georgii, iurispatronatus SS. DD. Kretkowskich. Commendarius V. Jacobus Nicki dioecesis Plocensis, in illa altaria tria decenter adornata, portatile unum. Ciborium in maiori

altari habet pyxidem ex aurichalco deauratam, in qua V. Sacramentum servatur, clausuram bonam. Olea sacra in armario penes altare maius servantur; habent vasa stannea et clausuram. Fons baptismalis lapideus, intus ahenum ex aurichalco, cancellis circumdatus. Sacristia murata, fornice circumdata. Campanile ligneum reparatione indiget. Campanae in illo duae, tertia accomodata. Coemeterium muro cinctum. Ossorium bonum. Inventarium non ordinatum, res tamen iuxta antiquum repertae. Metricae tantum huius anni sunt. Missale et Agenda est.

Proventus ecclesia habet ex eleemosyna. Parochus habet mansos 4, quos ipse colit. Missalia ex villa *Tychnowy* antiquitus 54 modios siliginis, totidem avenae, modo autem 8 tantum siliginis et totidem avenae, ex *Dubiel* 16 modios siliginis, totidem avenae; ex *Matki* 5 modios siliginis, totidem avenae; ex *Kalczewo* 8 modios siliginis, totidem avenae; ex *Derszewo* 16 modios siliginis, totidem avenae. Domus parochialis lignea bona, in illa duo hypocausta, horreum et stabula bona.

Schola non est neque rector in illa. Villae supradictae ad parochiam spectant. Communicantes pro festo Paschatis 100.

Straszewo.

Ecclesia parochialis ex muro lignis intermixto in villa Straszewo, tituli s. Catharinae. Iurispatronatus S. R. Maiestatis. Commendarius in illa V. Jacobus Nicki. Altaria in illa 3 decenter adornata, unum portatile tantum. Ciborium in maiori altari, V. Sacramentum non servatur in illo. Olea non sunt. Fons baptismalis ligneus, in illo ahenum ex cupro. Sacristia mala reparatione indiget. Missale et Agenda est. Inventarium non bene ordinatum. Coemeterium non ubique septum. Ossorium bonum. Campanile reparatione indiget, in illo campanae duae.

Proventus ecclesiae ex eleemosyna. Domus parochialis lignea reparatione indiget. Horreum et stabula non sunt. Parochus habet mansos 4, ex quolibet iugero fl. 2. Missalia ex *Straszewo* 20 modios siliginis, totidem avenae; ex *Trzciano* 30 modios siliginis, totidem avenae. Villae supradictae ad parochiam spectant.

Communicantes pro festo Paschatis 300. Schola non est.

Iniungitur V. commendario, quatenus procuret pyxidem pro V. Sacramento intra mensem propriis sumptibus valoris fl. 15.

Brunswalt.

Nec villa nec templum extat. Suppellex ecclesiastica est in ecclesia Mariaeburgensi, prout in libro visitationis per R. Szmak.

Proventus parochi mansi sunt 4, quos Admodum R. D. Officialis Pomesaniae modernus locavit, quemlibet pro fl. 10, quam pecuniam convertere dicitur in reparationem ecclesiae in Koniecwalt. Missalia modios antehac 50 habebat.

Koniecwalt.

Villa non extat. Ecclesia murata tota devastata, altaria destructa, ex tabulato plurimi asseres sublati. Pavimentum destructum. Fenestrae et ianuae non sunt. Parochus habet mansos 4, quorum singuli pro fl. 10 locati, quam pecuniam Adm. R. D. Officialis ad se recipit et in reparationem eius ecclesiae convertere dicitur.

Dąbrowka.

Ecclesia murata a R. olim Węgierski restaurata, tectum bonum tegulis coopertum. Fenestrae bonae, ianuae clauduntur. Tabulatum non est. Coemeterium non est septum. Ossorium nullum. Supellex ecclesiastica in Mariaeburgensi ecclesia servatur, prout ex libro visitationis praeteritae per Illustrem et Adm.

R. D. Schmak factae constat. Parochus non est. Adm. R. Officialis curam ecclesiae habet et proventum parochialem pro reparatione ecclesiae percipit.

Proventus parochi sunt mansi 4, singuli arendati pro fl. 25 annuatim. Missalia ex villa *Dąbrowka* antehac habebat modios 29 siliginis et totidem avenae, nunc duo tantum sunt coloni. Ex villa *Losendorf* modios 12 siliginis et totidem avenae, nunc 4 tantum sunt coloni. Ex *Malewo* modios 13 siliginis et totidem avenae, nunc tres tantum sunt coloni.

Kezling.

Filia ecclesiae in *Dąbrowka*, diruta. Mansos habet parochus 4, ex quibus Adm. R. D. Officialis annuatim percipit fl. 40 pro reparatione ecclesiae *Dąbrowecensis*. Supradictus D. Officialis administrat sacramenta in dictis ecclesiis, Missam secunda vel tertia die dominica seu festo in illis absolvit ac concionatur. Illustrissimus et Redmus olim *Działinski* ordinavit, quatenus pecunia ex locatione praedictorum mansorum percepta pro reparatione ecclesiae *Dąbrowecensis* uti principalis convertatur.

Sropa.

Ecclesia parochialis in villa *Sropa* tit. s. Petri et Pauli Apostolorum, iurispatronatus S. R. M. Hanc tenet V. parochus *Nocendorfensis*, in illa altaria 3, unum adornatum, portatile unum. Ciborium non est. Olea non sunt. Fons baptismalis lapideus, intus ahenum cupreum sine clausura. Libri non sunt. Tabulatum per mediam partem ecclesiae non est. Sacristia bona sine clausura. Inventarium est et res iuxta illud repertae. Campanile est, sed nondum pefectum, in illo campana una.

Proventus ecclesia habet ex uno et medio iugero fl. 6 annuatim. Ossorium non est, coemeterium non ubique septum. Parochus habet mansos

4, quos arendavit pro 200 fl. annuatim. Missalia 35¹⁾ siliginis, totidem avenae habet. Domus parochialis lignea habet duo hypocausta et cameras duas. Tectum ecclesiae reparatione indiget.

Schola non est. Ad parochiam spectant villae: *Sropa* et *Laba*, quae est deserta. Communicantes pro festo Paschatis 50. Ludirector haereticus est in eadem villa, qui iuventutem instruit.

¹⁾ Supplendum: modios.

INDEX LOCORUM.¹⁾

A.

Altenau vide Altenowo.
Altendorf vide Starawieś.
Altenhow vide Altenowo.
Altenowo, Altenau (Altenhow) 114.
Altfelde vide Starepole.
Althausen vide Starogród.
Altmark vide Starytarg.
Altweisel 115.
Alt Rozengarth vide Rosengarten.
Alt Vorwerk vide Starydwór.
Ankamaty, Ankemitt (Enkmyty) 134.
Arnoldshof vide Jarantowice.

B.

Babalice, Babalitz (Babalice) 50.
Babalitz vide Babalice.
Babken vide Babki.
Babki, Babken (Babki) 68.
Bachottek vide Bochotek.
Bahrendorf vide Niedźwiedź.
Baierze vide Bajerze.
Bajerze, Beyersee (Baierze) 39.
Barendt vide Boręty.
Baumgarth vide Bagart.
Bagart, Baumgarth (Bomgarth) 140. 141.
Bedzewo 20.
Beisterfeld 108.
Belchau vide Białochowo.
Berenty vide Boręty.
Berwaldt 123.

¹⁾ Post nomina locorum, quae nostris temporibus in usu sunt, ea quae in libro inveniuntur, uncis signata posuimus. Ubi nomen germanicum cum polonico convenit, prius omissum est. Uno tantum nomine posito signatur tantum nomen, quod in libro invenitur.

- Beyersee vide Bajerze.
Gr. Bialablott vide Białobłoty.
Białobłotki vide Białobłotko.
Białobłoty, Gr. Bialablott (Białobłoty) 49.
Białobłotko, Kl. Bialablott (Białobłotki) 49.
Białochowko vide Białochówko.
Białochowo, Belchau (Białochowo) 44.
Białochówko, Schillingsdorf (Białochowko) 44.
Bielawo 103.
Bielciny, Bildschön (Bielezyny) 4.
Bielezyny vide Bielciny.
Bielice, Bielitz (Bielice) 77.
Bielitz vide Bielice.
Bienkowka vide Bieńkówka.
Bienkowko vide Bieńkówka.
Bieńkówka, Bienkowko (Bienkowka) 38.
Bierzgieł molendinum 26.
Bierzgłow vide Bierzgłów.
Bierzgłowo vide Bierzgłów.
Bierzgłów, Gr. Birglau (Bierzgłów, Bierzgłowo) 19.
Bierzgłowiense castrum vide Bierzgłowski zamek.
Bierzgłowski zamek, Schloss Birglau (Bierzgłowiense castrum) 19.
Bilewice vide Pilewice.
Bielsk (Bilsk) 74.
Bildschön vide Bielezyny.
Bilsk vide Bielsk.
Gr. Birglau vide Bierzgłów.
Schloss Birglau vide Bierzgłowski zamek.
Birkenau vide Brzezinko.
Biskupice, Biskupitz (Biskupice) 6.
Biskupitz vide Biskupice.
Bischwalde vide Byszwałd.
Byszwałd, Bischwalde (Byszwałd) 88.
Blandau vide Błędowo.
Bliesen vide Blizno.
Blizno, Bliesen (Blizno wielkie) 51.
Blizinken vide Blizinki.
Blizinki, Blizinken (Bliznienko małe) 51.
Bliznienko małe vide Blizinki.
Blumaki vide Blunaki.
Blunaki, Blonacken (Blumaki) 134.
Blunowo, Blumenau (Blumowo) 66. 68.
Błędowo, Blandau (Błędowo) 44.
Bobrowo (Bobrowo) 46. 56.
Bochod 54.
Bochotek, Bachottek (Bochotek) 56.
Bocięń, Botschin (Botnice) 30.
Bogdanik vide Bogdanki.
Bogdanken vide Bogdanki.
Bogdanki, Bogdanken (Bogdanik) 66.

- Boguschau vide Boguszewo.
Boguszewo, Boguschau (Boguszewo) 46.
Bolesino vide Boleszyn.
Boleszyn, Bolleszyn (Bolesino) 98.
Bolimin, Gr. Bollumin (Bolimino) 21.
Boliminek, Kl. Bollumin (Bolymino) 21.
Bolimino vide Bolimin.
Bolleszyn vide Boleszyn.
Gr. Bollumin vide Bolimin.
Kl. Bollumin vide Boliminek.
Bolymino vide Boliminek.
Bomgarth vide Bagart.
Bongart 146.
Borenty vide Boręty.
Boręty, Barendt (Berenty, Borenty) 118. 120.
Borken vide Borki.
Borki, Borken (Borki) 23.
Borówno (Borówno), paroch. Łąka Maior 26.
Borówno (Borówno), paroch. Starogrod. 38.
Botnice vide Bocień.
Botschin vide Bocień.
Bösendorf vide Zławieś.
Bratian vide Bratyan.
Brattian vide Bratyan.
Bratyan, Brattian (Bratian) 76.
Bratoszewo vide Bratuszewo.
Bratuszewo (Bratoszewo) 81.
Braunswald vide Brunswalt.
Brąchnówko, Bruchnowko (Brofnowko) 6.
Brąchnowo, Bruchnowo (Bruchnowo) 7.
Briesen vide Wąbrzeźno.
Brodnica, Strassburg (Brodnica) 53.
Brodno niskie 54.
Brodno wysokie 54.
Brofnowko vide Brąchnówko.
Brosowo vide Brzozowo.
Brotsak 112.
Browina (Browina), paroch. Grzywna 6.
Browina, Browinien (Browinia), paroch. Turowo 92.
Browinia vide Browina.
Bruchnowko vide Brąchnówko.
Bruchnowo vide Brąchnowo.
Bruck vide Bruk.
Gr. Brudzaw vide Brudzawy.
Brudzawy, Gr. Brudzaw (Brudzawy) 58.
Bruk, Bruck (Bruk) 142.
Brunau vide Brunowo.
Brunowo (Brunau) 123.
Brunswalt vide Brunswalt.
Brunswalt, Braunswald (Brunswalt) 149.

Brzesko 112.
 Brzezinka vide Brzezinko.
 Brzezinko, Birkenau (Brzezienka) 26.
 Brzeźno (Brzeźno) 26.
 Brzoze vide Brzozie.
 Brzozie, Dt. Brzozie (Brzoze) 80.
 Brzozowo, Brosowo (Brzozowo) 33.
 Buchwald vide Buchwałd.
 Buchwalt vide Buchwałd.
 Buchwałd, Buchwald (Buchwalt) 142.
 Buckowitz vide Bukowiec.
 Buczeck vide Buczek.
 Buczek, Buczeck (Buczek) 59.
 Budisch vide Budzisz.
 Budzisz, Budisch (Budzisz) 142.
 Bukowiec, Buckowitz (Bukowiec) 57.
 Burstynowo vide Bursztynowo.
 Bursztynowo vide Bursztynowo.
 Burstynowo, Burstynowo (Burstynowo) 49.
 Bynięta 134.
 Byschwałd vide Biszwałd.

C.

Cahoradz vide Cichoradz.
 Celenta vide Cielęta.
 Cepno (Cepno) 33.
 Chelst vide Chełsty.
 Chełmanie vide Chełmonie.
 Chełmaniec vide Chełmoniec.
 Chełmno, Culm (Culma) 30.
 Chełmonie (Chełmanie) 73.
 Chełmoniec (Chełmaniec) 25. 74.
 Chełmsa vide Chełmża.
 Chełmża, Culmsee (Chełmsa) 3.
 Chełsty, Chelst (Chełsty) 95.
 Choino vide Chojno.
 Choity vide Chojty.
 Chojno, Choyno (Choino) 54.
 Chojty, Choyten (Choity) 142.
 Choyno vide Chojno.
 Choyty vide Chojty.
 Christburg vide Kiszpork.
 Chrośle, Chrozle (Chrośle, Chruśle) 79.
 Chrozle vide Chrośle.
 Chruśle vide Chrośle.
 Czybors vide Cīborze.
 Cīborze al. Cībórz, Czybors (Ciborze) 95.
 Cībórz vide Cīborze.
 Cichoradz (Cahoradz) 21.
 Ciekanowo vide Czekanowo.

Cielenta vide Cieleća.
Cieleća, Celenta (Cielenta) 55.
Cieszyny, Czeszynny (Cieszyny) 59.
Cigwusi vide Cygusy.
Cimensdorf 105.
Coitki 142.
Culm vide Chełmno.
Culma vide Chełmno.
Culmsa vide Chełmża.
Culmsee vide Chełmża.
Culno vide Kolno.
Cygusy, Zygyss (Cygwusi) 146.
Czarne (Czarne) 68.
Czarnowo, Scharnau (Czarnowo) 20.
Czartowice vide Hartowiec.
Czarz vide Czarze.
Czarze, Scharnese (Czarz) 22.
Cząblewo, Czemelewo (Czemlewo) 23.
Czekanowo (Ciekano) in paroch. Bobrowo 56.
Czekanowo (Ciekano) in paroch. Lautenburg 95.
Czemlewo vide Cząblewo.
Czeszyny vide Cieszyny.
Czieplinken vide Szczuplinki.
Czyste (Czyste) 39.
Czystochleb (Czystochleb) 69.

D.

Damerau vide Dąbrówka.
Daszkowo (Dażkowo) 45.
Dażkowo vide Daszkowo.
Dąbrówka, (Dąbrowa, Dąbrowka) paroch. Liehnowy 114.
Dąbrówka, Damerau (Dąbrowka) paroch. Boliminek 21.
Dąbrówka, Dombrowken (Dąbrowka), paroch. Sarnowo 40.
Dąbrówka, Dombrowken (Dąbrowka), paroch. Radzyn 46.
Dąbrówka, Dombrowken (Dąbrowka), paroch. Nieżywiec 59.
Dąbrówka in archipresb. Łasinensi 68.
Dąbrówka, paroch. Postolin 146.
Dąbrówka, (Dąbrowka, Dąmbrowka) in arch. Stumensi 149. 150.
Dąmbrowka vide Dąbrówka.
Debenc vide Dębinię.
Derszewo 148.
Dębina, Eichwalde (Eichwald) 112.
Dębinię al. Dębinię, Debenz (Dębinię) 46.
Dębowa Łąka, Dembowalonka (Dębowałaka) 73.
Dietrichsdorf vide Fałcin.
Dombrowka vide Dąbrówka.
Dorposch vide Dorposz.
Dorposz, Dorposch (Dorposz) 39.

Dreilinden vide Dziemiany.
Druszyn vide Drużyny.
Drużyny, Druszyn, (Drużyny) 54.
Drzonowo (Drzonowo) 37.
Dubiel (Dubiel) 148.
Dusocin, Duszoczyn (Dusocin) 44.
Dusocin vide Dusocin.
Duszoczyn vide Dusocin.
Działowo (Działowo) 40.
Dziemiany, Dreilinden (Dziemiany) 4.
Dzierzgoń vide Kiszpork.
Dziwięcwałk al. Dziwięcwałki, Neunhuben (Dziwięcwałki) 147.
Dziwak (Dziwak) 20.
Dźwierzno, Schwirszen (Dzwierzno) 28.

E.

Ehrgang 118.
Eichwald vide Dębina.
Eichwalde vide Dębina.
Einlang pascuum 113.
Ellernitz vide Lniska.
Elsanowo vide Elzanowo.
Elzanow vide Elzanowo.
Elzanowo, Elsanowo (Elzanow) 26.
Engelsburg vide Pokrzywno.
Enkmyty vide Ankamaty.
Ernstrode vide Pigrza.

F.

Falencin vide Fałęcin.
Fałęcin, Dietrichsdorf (Falencin) 9.
Firlus, Firluz (Firlus) 37.
Firluz vide Firlus.
Fischau vide Fiszewo.
Fischerneidorf 127.
Fiszewo, Fischau (Fiszewo) 137.
Foldzag, Folsong (Folsank) 24.
Folsang vide Foldzag.
Folsong vide Foldzag.
Folwark 51.
Fredecum vide Wąbrzeźno.
Fürstenwerder (Fystenwerder) 122.
Fystenwerder vide Fürstenwerder.

G.

Gajewo (Gajewo) 61.
Georgensdorf vide Jurkowice.
Gerkowo vide Gierkowo.
Gewierek vide Wiewiórki.

- Gierkowo, Gerkowo (Gierkowo) 21.
 Gierlos vide Gierłoża.
 Gierłoża, Görlitz (Gierlos) 87.
 Giolda, domus publica 134.
 Glasau vide Głazejewo.
 Glauchau vide Głuchowo.
 Głazejewo, Glasau (Głazewo) 10.
 Głazewo vide Głazejewo.
 Głodowo (Głodowo) 10.
 Głuchowo, Glauchau (Głuchowo) 4.
 Gniasdowo vide Gniazdowo.
 Gniazdowo, Gniasdowo (Gniazdowo) 21.
 Gnoiowo vide Gnojowo.
 Gnojau vide Gnojowo.
 Gnojowo, Gnojau (Gnoiowo) 104.
 Goczalki, Gottschalk (Goczalki) 68.
 Godzieszka. Godzisen (Godziska) 57.
 Godziska vide Godzieszka.
 Godzisen vide Godzieszka.
 Gogolin (Gogolin) 34, 40.
 Gogoleniec 41.
 Golembiewken vide Gołębiewko.
 Golembiewo vide Gołębiewo.
 Golotten vide Gołoty.
 Golub, Gollub (Golub) 60.
 Gollub vide Golub.
 Gołębiewko, Golembiewken (Gołębiewko) 46.
 Gołębiewo, Golembiewo (Gołębiewo) 46.
 Gołoty, Golloten (Gołoty) 10.
 Goral vide Górale.
 Górale vide Górale.
 Gorka vide Górki.
 Gorinnen vide Goryń.
 Goryń, Gorinnen (Goryn) 45.
 Gorzuchówko al. Gorzechówko, Hochheim (Gorzuchowko) 52.
 Gorzuchowo, Gottersfeld (Gorzuchowo) 40.
 Gostkow vide Gostkowo.
 Gostkowo (Gostkowo, Gostkow) 15, 24.
 Gottersfeld vide Gorzuchowo.
 Gottschalk vide Goczalki.
 Górale, Goral (Górale) 57.
 Górki, Gurcken (Gorka) 147.
 Görlitz vide Gierłoża.
 Grabau vide Grabowo.
 Grabowec vide Grabowo.
 Grabowiec, Grabowitz (Grabowiec) 48.
 Grabowitz vide Grabowiec.
 Grabowo, Grabau (Grabowo, Grabowec) 85.
 Graudentum vide Grudziądz.
 Graudenz vide Grudziądz.

Gremboczin vide Grębocin.
 Gremenz Mühle vide Grzmiąca.
 Grewenhof vide Grzybno.
 Grębocin, Gremboczin (Grębocin) 30.
 Griebenau vide Grzybno.
 Grodno (Grodno) 28.
 Grodziecno (Grodziecno) 94.
 Gronau vide Grunowo.
 Gronowo (Gronowo) eccl. paroch. 26.
 Gronowo in paroch. Rumian 91.
 Grubno (Grubno) 33.
 Grudziądz, Graudenz (Graudentum) 41.
 Grunowo, Grunau (Gronau) 138.
 Grupka vide Krupka.
 Gruta (Gruta) 47.
 Gryżliny, Gryzlin (Gryzliny) 79.
 Grzybno, Griebenau (Grzybno) eccl. paroch. 11.
 Grzybno, Grewenhof (Grzybno) in paroch. Brodnicensi 54.
 Grzymieca vide Grzmiąca.
 Grzmiąca, Gremenz Mühle (Grzymieca) 56.
 Grzywna (Grzywna) 5.
 Gubin vide Gubiny.
 Gubiny, Gubin (Gubiny) 68.
 Gurcken vide Górki.
 Gutowo, Guttowo (Gutowo) in par. Rumian 91.
 Gutowo, Guttowo (Gutowo) in par. Radoszki 99.
 Guttowo vide Gutowo.
 Gwisdezin vide Gwizdziny.
 Gwizdziny, Gwisdezin (Gwizdziny.) 81.
 Gwizdziny vide Gwizdziny.
 Gziki, Rabenhorst (Gzyki) 46.
 Gzyki vide Gziki.
 Gzin, Kisin (Gzyn) 23.
 Gzyn vide Gzin.

H.

Habershorst 127.
 Hansdorf vide Ławice.
 Hartowiec, Hartowitz (Czartowice) 90.
 Heimsoot vide Przeczno.
 Gr. Herzogswald vide Ryewald.
 Hochheim vide Gorzuchówko.
 Hohenhausen vide Skłodzewo.
 Honigfeld vide Trzciano.

I. J.

Jablonowo vide Jabłonowo.
 Jabłonow vide Jabłonowo.
 Jabłonowo, Jablonowo (Jabłonow) 51.
 Jaguschewitz vide Jaguszewice.
 Jaguszewice, Jaguschewitz (Jakuszewice) 52.

Jaikowo vide Jajkowo.
Jajkowo, Jaykowo (Jaikowo) 56.
Jakobkau vide Jakubkowo.
Jakubkowo, Jakobkau (Jakubkowo) 66.
Jakuszewice vide Jaguszewice.
Jamielnik (Jemielnik) 79.
Jamza 43.
Jankendorf vide Jankowo.
Jankiendorf vide Jankowo.
Jankowice, Jankowitz (Jankowice) 67. 68.
Jankowiczki 52.
Jankowitz vide Jankowice.
Jankowo, Jankendorf (Jankiendorf) 123.
Jarantowice, Arnoldshof (Jarantowice) 69.
Jarzembiniec vide Jarzębiniec.
Jarzębiniec (Jarzembiniec) 23.
Jaworze (Jaworze) 72.
Jaykowo vide Jajkowo.
Jeglia (Jeglia) 91.
Jelenie vide Jeleń.
Jeleń, Jellen (Jelenie) 95.
Jellen vide Jeleń.
Jemielnik vide Jamielnik.
Iggeln vide Igły.
Igły, Iggeln (Igły) 147.
Jordanken vide Jordanki.
Jordanki, Jordanken (Jordanki) 142, 147.
Juda molendinum 26.
Junsdorf 135.
Jurkowice, Georgensdorf (Jurkowice) 147.
Iwanken vide Iwanki.
Iwanki, Iwanken (Iwanki) 72.
Izbica (Izbice) 22.
Izbice vide Izbica.

K.

Kacinos vide Kaczynos.
Kaczynos, Katznase (Kaczynos, Kacinos) 135.
Kalczewo 148.
Kaldus vide Kałdus.
Kalwa, Kalwe (Kalwa) 146.
Kalwe vide Kalwa.
Kałdus, Kaldus (Kałdusz) 38.
Kałdusz vide Kałdus.
Kamień, Kamin (Kamień) 52.
Kamin vide Kamień.
Kamionki małe 26.
Kamionki wielkie 24.
Kamlarken vide Kamlarki.

Kamlarki, Kamlarken (Kamlarki) 41.
Kantken vide Kałki.
Karczma 54.
Karitiła 56.
Karbowo (Karwowo) 54.
Karwowo vide Karbowo.
Katlewa vide Katlewo.
Katlewo, Kattlewo (Katlewa) 94.
Kattlewo vide Katlewo.
Katznase vide Kaczynos.
Kauernick vide Kurzętnik.
Kawken vide Kawki.
Kawki, Kawken (Kawki) 59.
Kazanice, Kazanitz (Kazanice) 87.
Kazanitz vide Kazanice.
Kałki, Kantken (Kałki) 143.
Kempa 22.
Kempenau 139.
Kezling vide Koślinka.
Kielbaszin vide Kielbasin.
Kielp vide Kielp.
Kielpin vide Kielpiny.
Kiełb vide Kielp.
Kielp, Kiełb (Kiełb) 38.
Kielpiny, Kielpin (Kielpiny) 96.
Kiełbasin, Kielbaszin (Kiełbasin) 27.
Kiesling vide Koślinka.
Kiewo vide Kijewo.
Kijewo, Kiewo (Kijewo, Kijowo) 38. 39.
Kijowo vide Kijewo.
Kikuch 138.
Kinost 26.
Kirschenau vide Wiśniewo.
Kisin vide Gzin.
Kiszburg vide Kiszpork.
Kiszpork, Christburg (Christburg, Kiszburg) 133.
Kitnowo, Kittnau (Kitnowo) 46.
Kitnówko, Kittnowko (Kitnowko) 49.
Kittnau vide Kitnowo.
Kittnowko vide Kitnówko.
Klakendorf 138.
Kleczewo (Kleczo) 147.
Kleczkowo vide Kłęczkowo.
Kleczo vide Kleczewo.
Klekendorf 136.
Kłęczkowo, Klinzkau (Kleczkowo) 40.
Klinzkau vide Kłęczkowo.
Klonowo (Klonowo) 96.
Klotka (Klotka) 44.
Kobyły, Stuthof (Kobyły) 41.

- Kolno, Köln (Culno) 33.
Kollosomp vide Kołożąb.
Kolodczyenken vide Kołodziejki.
Kołodziejki, Kolodczyenken (Kołodziejki) 86.
Kołożąb al. Kołożęby, Kollosomp (Kołożiąb) 146.
Kołożiąb vide Kołożąb.
Koncendorf, paroch. Graudent. 43.
Koncendorf, archipr. Mariaeb. vide Kończewice.
Koniecwałd, Konradswald (Koniecwałt) 149.
Koniecwałt vide Koniecwałd.
Gr. Konojad vide Konojady.
Kl. Konojad vide Konojadki.
Konojady, Gr. Konojad (Konojady wielkie) 57.
Konojadki, Kl. Konojad (Konojady małe) 57.
Konojady wielkie vide Konojady.
Konojady małe vide Konojadki.
Konradswald vide Koniecwałd.
Konratowo vide Kornatowo.
Kończewice, Kunzendorf (Koncendorf) 114.
Kornatowo (Konratowo) 37.
Korryt vide Koryta.
Koryta, Korryt (Koryta) 19.
Kosówka, Kossowko (Kossowka) 71.
Kossowka vide Kosówka.
Kossowko vide Kosówka.
Kościeleccki al. Koźliczki, Kozeletzke (Koźliczki) 110.
Koślinka, Kiesling (Kezling) 150.
Kowalewo, Schönsee (Kowalewo) 74.
Kowalik, Kowallik (Kowaliki) in par. Mroczo 98.
Kowaliki in paroch. Mroczo vide Kowalik.
Kowaliki in par. Lisnowo vide Kowalki.
Kowalki, Kowallek (Kowaliki) 68.
Kowros (Kowros) 18.
Kozoletzke vide Kościeleccki.
Koźliczki vide Kościeleccki.
Köln vide Kolno.
Königsdorf 135.
Krastuden vide Krastudy.
Krastudy, Krastuden (Krastudy) 143.
Krotoschin vide Krotoszyn.
Krotoszyn al. Krotoszyn, Krotoschin (Krotoszyn) 78.
Krupka, Grupka (Krupka) 26.
Kruschin vide Krusin.
Krusczyński vide Kruszyński.
Krusin, Kruschin (Krusin) 37.
Gr. Kruszyń vide Kruszyń.
Kruszyń, Gr. Kruszyń (Kruszyń) eccl. paroch. 57.
Kruszyński, Kruszyński (Hruszyński) 54.
Kruszyny wielkie, paroch. Żmijewo 54.
Krzemieniewo, Krzyminiewo (Krzemieniowo) 83.

Krzemieniowo vide Krzemieniewo.
Krzosek 54.
Krzyminiowo vide Krzemieniewo.
Kuczfały vide Kuczwały.
Kuczwały vide Kuczwały.
Kuczwały, Kuczwały (Kuczfały) 6.
Kujawa molendinum 64.
Kuligi, Kulligi (Kuligi) 82.
Kulligi vide Kuligi.
Kumlaski 23.
Kurchocin vide Kurkocin.
Kurkocin, Wimsdorf (Kurchocin) 63. 73.
Kurzetnik vide Kurżetnik.
Kurzetniki vide Kurżetnik.
Kurżetnik, Kauernick (Kurzetnik, Kurzetniki) 82. 83.
Kuzy 134.

L.

Laba 151.
Labustinek 142.
Ladekop 124.
Pr. Lanke vide Pruska Łąka.
Kl. Lansen vide Łązynek.
Lasowice al. Leżwice, Lesewitz (Lezwice) 5. 117.
Lautenberga vide Lidzbark.
Łąkarz vide Łąkorz.
Łąkorz, Lonkorsch (Łąkarz) 67.
Łązek vide Łązek.
Łązek, Lonzek (Łązek) 89.
Lecklau vide Lekłowy.
Leibitsch vide Lubicz.
Gr. Leistenau vide Lisnowo.
Leitensy 134.
Lekart vide Lekarty.
Lekarty (Lekart) 77.
Leklaw vide Lekłowy.
Lekłowy, Leklau (Leklaw) 136.
Lembarg vide Lembark.
Lembark, Lemberg (Lembarg) 56.
Lemberg vide Lembark.
W. Leńck, recte Łęck W., Gr. Lenck (Łęcko maior) 93.
M. Leńck, recte Łęck M., Kl. Lenck (Łęcko minor) 93.
Lesewitz vide Lasowice.
Gr. Lesno vide Leżno.
Kl. Lesno vide Leżenko.
Lescz vide Leszcze.
Lessen vide Łasin.
Leszcz vide Leszcze.
Leszcze al. Leszcz, Lescz (Leszcze) 18.
Lewałd vide Rywałd.

- Lezno vide Leżno.
Lezno małe vide Leżenko.
Leżenko, Kl. Lesno (Lezno małe) 99.
Leżno, Gr. Lesno (Lezno) 98.
Leżwice vide Lasowice.
Łęcko maior vide W. Leńck.
Łęcko minor vide M. Leńck.
Lichnowo Magna vide Lichnowy.
Lichnowo Parva vide Lichnówki.
Lichnowy, Gr. Lichtenau (Lichnowy, Lichnowo Magna) 114.
Lichnówki, Kl. Lichtenau (Lichnowo Parva) 114.
Gr. Lichtenau vide Lichnowy.
Kl. Lichtenau vide Lichnówki.
Lichotki (Lichtotki) 87.
Lidzbarg, Lautenburg (Lautenberga) 94.
Lignowy, Liebenau (Lignowy) 133.
Linda (Linda) 38.
Lindhof vide Lipnica.
Linowiec, Linowitz (Linowiec), paroch. Wabecz 41.
Linowiec, Gr. Linowiec (Linowiec), paroch. Grodziczno 94.
Gr. Linowiec vide Linowiec.
Linowitz vide Linowiec.
Linowo (Linowo) 48.
Lipienki, Lippinken (Lipinek) 37.
Lipinek vide Lipienki.
Lipnica, Lindhof (Lipnica) 61.
Lippinken vide Lipienki.
Lisewo, Lissewo (Lissowo) 36.
Lisnowo, Gr. Leistenau (Lisnowo) 67.
Lissakowo vide Łysakowo.
Lissewo vide Lisewo.
Lissomitz vide Łysomice.
Lissow 115.
Lissowo vide Lisewo.
Lniska, Ellernitz (Lniska) 43.
Łobdowo vide Łobdowo.
Łoktowo vide Łoktowo.
Łonkorreck vide Łąkorek.
Łonkorsch vide Łąkorz.
Łonszynek vide Łążynek.
Łonzek vide Łążek.
Łonzin vide Łążyn.
Łopatken vide Łopatki.
Łosendorf 150.
Łöbau vide Lubawa.
Lubawa, Löbau (Lubawia) 83.
Lubawia vide Lubawa.
Lubianka, Lubianken (Lubianka) 19.
Lubianken vide Lubianka.
Lubiez, Leibitsch (Lubiez) 30.

Lulkau vide Lulkowo.
Lulkowa vide Lulkowo.
Lulkowo, Lulkau, (Lulkowa) 18.
Lunau vide Łunawy.
Lyssakowo vide Łysakowo.
Lyssowo 116.

L.

Łapnicki 24.
Łasin, Lessen (Łasin) 65.
Ławice, Hansdorf (Ławice) 88.
Łąka Maior vide Wielkołaka.
Pruska Łąka, Pr. Lanke (Łąka Pruska) 26.
Łąkarsz vide Łąkorz.
Łąkorz, Lonkorsch (Łąkarsz, Łąkorsz, Łąkorz) 80.
Łąkorek, Lonkorreck (Łąkorek) 80.
Łążyn, Lonzyn (Łążyn) in paroch. Zwiniarz 90.
Łążyn, Lonzin (Łążyn) eccles. paroch. 18.
Łążynek, Kl. Lansen al. Lonszynek (Łążynek) 19.
Łobdowo, Lobdowo (Łobdowo) 63. 73.
Łoktowo (Łoktowo) 10.
Łopatki, Lopatken (Łopatki) 69.
Łunawy, Lunau (Łunawy) 41.
Łysakowo, Lissakowo (Lyssakowo) 42.
Łysomice, Lissomitz (Łysomyce) 16.
Łysomyce vide Łysomice.

M.

Mahlau vide Malewo.
Melewo, Mahlau (Malewo) 150.
Malankowo, Mallankowo (Malinkowo) 37.
Malinkowo vide Malankowo.
Malken vide Małki.
Mallankowo vide Malankowo.
Małchy vide Małki.
Małki, Malken (Małchy) 59.
Malborg, Marienburg (Mariaeburgum) 99.
Mariaeburgum vide Malborg.
Marienau vide Marynowy.
Marienburg vide Malborg.
Markushof 139.
Marynowy, Marienau (Marynowy) 130.
Marzencitz vide Marzęcice.
Marzenice vide Marzęcice.
Marzęcice, Marzencitz (Marzenice) 76.
Massanken vide Mazanki.
Matki 148.
Mazanki, Massanken (Mazanki) 46.
Małwy al. Muntowy, Gr. Montau (Montowy maior) 107.
M. Małwy al. Muntówki, Kl. Montau (Montowy minor) 108.

- Medce 66.
Melbark vide Nielbark.
Melno, Mellno (Melno) 46.
Mellno vide Melno.
Menstenberg 124.
Mgowo (Mgowo) 71.
Michałow, Michelau (Michałow) 54.
Michelau vide Michałow.
Mienten vide Minięta.
Mierzynek, Petersdorf (Mierzynek) 50.
Mikołajki vide Mikołajki.
Mikołajki vide Mikołajki.
Mikołajki, Nikolayken (Mikołajki) in archipr. Neofor. 77.
Mikołajki, Nikolaiken (Mikołajki) in archipr. Christburg 143.
Milenc 105.
Mileszewy, Miliszew (Mileszewy) 57.
Milec 106.
Miliszew vide Mileszewy.
Minięta, Mienten (Minięta) 143.
Minstenberk 106.
Mirakowo (Mirakowo) 28.
Mirahnen vide Mirany.
Mirany al. Mirowice, Mirahnen (Mirany) 146.
Miroślawice al. Morany, Morainen (Morainy) 134.
Mirowice vide Mirany.
Miszlewitz vide Myśliwiec.
Mlecowo vide Mleczewo.
Mleczewo, Mlecowo (Mleczewo) 147.
Mlewiec, Hofleben (Mlewiec) 28.
Mlewo (Mlewo) 28.
Mliwiec 28.
Mlinietz vide Młyniec.
Młyn 54.
Młyńc 41.
Młyniec, Mlinietz (Młyniec) 26.
Mokrau vide Mokre.
Mokre, Mokrau (Mokre) 43.
Gr. Montau vide Małty.
Kl. Montau vide M. Małty.
Montowo (Montowo) 94.
Montowy maior vide Małty.
Montowy minor vide M. Małty.
Morainen vide Mirosławice.
Morainy vide Mirosławice.
Morany vide Mirosławice.
Morezyn vide Morezyny.
Morezyny, Morezyn (Morezyny) 28.
Mosgau vide Mózgowo.
Mosgowo vide Mózgowo.
Motyka molendinum 64.

Mózgowo, Mosgau (Mosgowo) 78.
Mroczenko (Mroczenko) 98.
Mroczo (Mroczo) 97.
Mszano, Schöngrund al. Mszanno (Mszano) 55.
Mszanno vide Mszano.
Muchorowo 146.
Muntowy vide Małwy.
Muntówki vide M. Małwy.
Murhów 112.
Myśliwiec, Miszlewitz (Myśliwiec) 69.

N.

Nagoszewo vide Naguszewo.
Nagoth vide Nogat.
Nogat, Nogath (Nagoth) 67.
Naguszewo (Nagoszewo) 91.
Naimowo vide Najmowo.
Najmowo (Naimowo) 56.
Napole, Napolle (Napole), par. Kijewo 39.
Napole, par. Pluskowęsy 65.
Nawra (Nawra), eccl. paroch. 12.
Nawra, in paroch. Neoforensi 76.
Neihof vide Neuhof.
Neikirch vide Nowa Cerkiew.
Neiteichsdorf vide Neuteichsdorf.
Neitych vide Neuteich.
Nelberg vide Nielbark.
Neudorf vide Nowawieś.
Neuhof (Neihof) 138.
Neuhoff vide Nowydwór.
Neukirch vide Nowa Cerkiew.
Neumark vide Nowe Miasto vel Nowytarg.
Neumühl vide Nowymłyn.
Neuteich (Neitych) 111.
Neuteichsdorf (Neiteichsdorf) 112.
Neunhuben vide Dziewięćwłók.
Neoforum vide Nowe Miasto.
Nidkow 132.
Niedźwiedz, Bahrendorf (Niedźwiedz, Niezwiez) 72, 73.
Nielbark, Nelberg (Melbark) 81.
Nielub (Nielub) 69.
Niemezyg vide Niemezyk.
Niemezyk, Niemezyg (Niemezyk) 9.
Nietkow 132.
Niewierz (Niewierz) 54.
Niezywienc vide Nieżywieć.
Nieźwieć vide Nieżywieć.
Nieżywieć, Nieżywienz (Nieżywieć, Nieźwieć) 58. 59.
Nikolaiken vide Mikołajki.

Nikolayken vide Mikołajki.
Nowa Cerkiew, Neukirch (Nowa Cerkiew, Neikirch) 120. 128.
Nowa Karczma 41.
Nowa wieś, Neudorf (Nowa wieś) in par. Culmensi 33.
Nowa wieś, Neudorf (Nowa wieś) in par. Graudent. 43.
Nowa wieś, Neudorf (Nowa wieś) in par. Płowęż 50.
Nowa wieś, Neudorf (Nowa wieś), eccl. paroch. 71.
Nowa wieś, Neudorf (Nowa wieś), filia eccl. Postolin. 146.
Nowe Łąki 33.
Nowe Miasto, Neumark (Neoforum) 75.
Nowybór 40.
Nowydwór, Neuhoff (Nowydwór) in par. Kielbasin 28.
Nowydwór, Neuhoř (Nowydwór) in par. Radzyn 46.
Nowydwór, in par. Brodnicensi 54.
Nowydwór, Neuhoř, (Nowydwór) in par. Chrośle 80.
Nowydwór, Neuhoř (Nowydwór) in par. Lautenburg 95.
Nowydwór, in par. Kiszburg 134.
Nowydwór, Tiegenhof (Tiegenhow), in par. Ladekop 125.
Nowymłyn, Neumühl (Nowymłyn) 49.
Nowytarg, Neumark (Nowytarg) 142.

O.

Obory, Oborry (Obory) 41.
Oborry vide Obory.
Obrąb, Obromb Obrąmb) 4.
Obrąmb vide Obrąb.
Obromb vide Obrąb.
Ochnowo vide Osnowo.
Okonin (Okunin) 47.
Okunin vide Okonin.
Oldendorf 127.
Omol vide Omule.
Omule, Omulle (Omol) 90.
Omulle vide Omule.
Orłow 125.
Orłowofeld 125.
Orsichau vide Orzechowo.
Orzechowo, Orsichau (Orzechowo, Orzechow) 75.
Osieczek, Seeheim (Osieczko) 70.
Osieczko vide Osieczek.
Osnowo (Ochnowo) 33.
Osetno, Osetno (Ossetno) 53.
Osetno vide Osetno.
Ossetno vide Osetno.
Ostaszewo (Ostaszewo) in par. Grzywna 6.
Ostaszewo (Ostaszewo) in par. Grodziezno 94.
Ostaszewko 6.
Ostromecko, Ostrometzko (Ostromeček) 21.
Ostrometzko vide Ostromecko.

Ostromęczek vide Ostromecko.
Ostrowite, (Ostrowite) in archipresb. Radzyniensi 52.
Ostrowite, (Ostrowite) in archipresb. Gólabiensi 61.
Owezarka, Wossarken (Owezarka) 43.

P.

Pachur, Pachurrer Mühle (Pachura) 26.
Pachura vide Pachur.
Pachurrer Mühle vide Pachur.
Gr. Pacoltowo vide Pacułtowo.
Pacułtów vide Pacułtowo.
Pacułtowo, Gr. Pacoltowo (Pacułtów) 86.
Palczewo, Palschau (Palszewo) 120.
Palschau vide Palczewo.
Palszewo vide Palczewo.
Paparzyn, Paparszin (Patarzyn) 41.
Paparszin vide Paparzyn.
Papiernia (Papiernia) 26.
Papowo, Bischöfl. Papau (Papowo) 9.
Papowo Toruńskie, Thorn. Papau (Papowo) 15.
Parchowo al. Parzchowò, Parschau (Parschau, Parszowo) 114.
Parschau vide Parchowo.
Parszowo vide Parchowo.
Parzchowò vide Parchowo.
Partenczyn vide Partęciny.
Partenschin vide Partęciny.
Partęciny, Partenschin (Partenczyn) 68.
Parwuka 136.
Patarzyn vide Paparzyn.
Petersdorf vide Mierzynek.
Petershagen 127.
Petershagenerfeld 127.
Peterswald vide Pietrzwald.
Piątkowo, Piontkowo (Piątkowo) in paroch. Wabcz. 41.
Piątkowo, Piontkowo (Piątkowo) in paroch. Pluskowęsy 65.
Piecewo, Pieczewo (Pieczewo) 52.
Pieczewo vide Piecewo.
Pień (Pień) 22.
Pierzchowice, Portschweiten (Pierschowice) 146.
Pietrzwald, Peterswalde (Peterswald) 147.
Pigrza, Ernstrode (Pigża) 18.
Pigża vide Pigrza.
Pilewice, Pielewitz (Bilewice) 40.
Pielewitz vide Pilewice.
Piontkowo vide Piątkowo.
Piwnice, Piwnitz (Piwnice) 18.
Piwnitz vide Piwnice.
Platendorf 127.

- Plachawy, Plonchow (Płochawy) 40.
Plachoty, Plonchott (Płachoty) 59.
Plement vide Plemięta.
Plemięta, Plement (Plemięty) 46.
Plemięty vide Plemięta.
Plonchott vide Plachoty.
Plonchow vide Plachawy.
Gr. Plowens vide Płowęż.
Kl. Plowens vide Płowężek.
Pluskolasy vide Pluskowęsy in par. Chełmża.
Pluskowens vide Pluskowęsy.
Pluskowęsy, Pluskowens (Pluskolasy), in par. Chełmża 4.
Pluskowęsy, Pluskowens (Pluskowęzy), eccl. paroch. 64.
Pluskowęzy vide Pluskowęsy.
Plusnitz vide Płużnica.
Plutau vide Płutowo.
Płachoty vide Płachoty.
Płochawy vide Płachawy.
Płotowo vide Płutowo.
Płowas vide Płowęż.
Płowasz vide Płowęż.
Płowązek vide Płowężek.
Płowęż, Gr. Plowens (Płowas, Płowasz) 50.
Płowężek, Kl. Plowens (Płowązek) 50.
Płutowo, Plutau (Płotowo) 39.
Płużnica, Plusnitz (Płużnica) 71.
Pływaczewo (Pływaczewo) 74.
Pniewite, Pniewitten (Pniewite) 37.
Podwiesk, Podwitz (Podwiesk) 33.
Podwitz vide Podwiesk.
Pogorzała wieś, Wernersdorf (Pogorzała wieś) 108, 109.
Pokrzydowo (Pokrzydowo) 55.
Pokrzywno, Engelsburg (Pokrzywno) 48.
Polisey vide Polixy.
Polixy, Pollixen (Polisey) 134.
Pollixen vide Polixy.
Połaski 146.
Pomierken vide Pomierki.
Pomierki, Pomierken (Pomierki) 87.
Popowo vide Papowo.
Pordenau vide Pordenowo.
Pordenkau vide Pordenowo.
Pordenowo, Pordenau (Pordenkau) 114.
Portschweiten vide Pierzechowice.
Pestlien vide Postolin.
Posilge vide Pozylia.
Posolia vide Pozylia.
Possolia vide Pozylia.
Pozylia, al. Żuławka, al. Pozolia, Posilge (Posolia, Possolia) 142.
Postolin, Pestlien (Postolin) 145.

Pragenau vide Pręgnowo.
Pratum na sześci morgach 33.
Pragow vide Pręgnowo.
Pragowo vide Pręgnowo.
Prątkowice vide Prędkowice.
Prątnica, Pronikau (Prątnica) 89.
Preisch-Kónigsdorf 138.
Prentkowitz vide Prędkowice.
Prędkowice, Prentkowitz (Prątkowice) 34.
Pręgnowo, Prangenau (Pragowo, Pragów) 121.
Pronikau vide Prątnica.
Propendorf 136.
Prusy, Prussy (Prusy) 69.
Prussy vide Prusy.
Przeczo, Heimsoot (Przeczo) 7.
Przelenk vide Przełęk.
Przełęk, Przelenk (Przyłęk) 92.
Przydworze vide Przydwórz.
Przydwórz, Schönfliess (Przydworze) 70.
Przyłęk vide Przełęk.
Pukowice vide Pułkowice.
Pulkowitz vide Pułkowice.
Gr. Pulkowo vide Pułkowo.
Pułkowice, Pulkowitz (Pukowice, Pułkowice) 146.
Pułkowo, Gr. Pulkowo (Pułkowo) 64.
Pułwieszk 69.

R.

Rabenhorst vide Gziki.
Raciniewo, Radziniewo (Raczyniewo) 10.
Raczyniewo vide Raciniewo.
Radmannsdorf vido Trzebieluch.
Radomno (Radomno) 79.
Radosk vide Radoszki.
Radoszki, Radosk (Radoszki) 98.
Gr. Radowisk vide Radowiska wielkie.
Kl. Radowisk vide Radowiska małe.
Radowiska wielkie, Gr. Radowisk (Radowiska wielkie) 63.
Radowiska małe, Kl. Radowisk (Radowiska małe) 63.
Radziniewo vide Raciniewo.
Radzyn, Rehden (Radzyn) 45.
Rakowice, Rakowitz (Rakowice) 76. 89.
Rakowitz vide Rakowice.
Ramuły 141.
Reczkowo vide Rzęczkowo.
Rehden vide Radzyn.
Rehhof vide Ryjewo.
Rehwalde vide Rywałd.
Reichanders vide Rychendrysy.
Reichenau 131.

Reichenfeld 131.
Reiewo vide Ryjewo.
Reimerswald 127.
Rentschkau vide Rzęczkowo.
Reptowo (Reptowo) 22.
Richnau vide Rychnowo.
Richnowo vide Rychnowo.
Rińsk vide Ryńsk.
Rińsko vide Ryńsk.
Robakowo (Robakowo) 40.
Rodzone, Rosen al. Rodzonne (Rodzone) 89.
Rodzonne vide Rodzone.
Roggenhausen vide Rogóžno.
Rogowo (Rogowo) 30.
Rogówko (Rogowko) 26.
Rogóžno, Roggenhausen (Rogóžno) 68.
Rommen vide Rumienica.
Rosen vide Rodzone.
Rosengarten vide Rozengart.
Rosenthal vide Rožental.
Rozengart, Rosengarten (Rosengarth) 139. 140.
Rožental vide Rožental.
Rožental, Rosenthal (Rožental) 86.
Ruda (Ruda) 40.
Rumian (Rumian) 91.
Rumienica, Rommen al. Rumienitza (Rumienica) 91.
Rumienitza vide Rumienica.
Ribenz vide Rybienieć.
Rybienieć, Ribenz (Rybinieć) 41.
Rybinieć vide Rybienieć.
Rybnó (Rybnó) 91.
Rychendrysy, Reichanders (Rychendryty) 134.
Rychendryty vide Rychendrysy.
Rychnowo, Richnau (Rychnowo), in par. Wielka Łąka 26. 27.
Rychnowo, Richnowo (Rychnowo) in par. Linowo 49.
Ryewald vide Ryewald.
Ryewald, Gr. Herzogswald (Ryewald) 78.
Ryjewo, Rehnhof (Reiewo) 146.
Rynek, Rynnek (Rynek) 97.
Rynnek vide Rynek.
Ryńsk, Rinsk (Rinsk, Rińsko) 70.
Rywałd, Rehwalde (Rywałd, Lewałd) 50. 51.
Rzęczkowo, Rentschkau (Ręczkowo) 19.

S.

Sadlin 52.
Sadlinken vide Sadlinki.
Sadlinki, Sadlinken (Sadlinko) 52.
Sadlinko vide Sadlinki.

Sadluken vide Sadłuki.
Sadłuka vide Sadłuki.
Sadłuki, Sadluken (Sadłuka) 146.
Sadowo, Schadau (Sadowo) 42.
Sapoty, Zappot (Sapoty) 44.
Sarnowo (Sarnowo) 39.
Samplawa, Somplawa (Saplawa) 88.
Sawdin vide Zawda.
Saplawa vide Samplawa.
Schadau vide Sadowo.
Schadwald 116.
Schalwald 5.
Scharnau vide Czarnowo.
Scharnese vide Czarze.
Schenensdorf 102.
Schensa 127.
Schenwald vide Szenwald.
Schillingsdorf vide Białochówko.
Schlagenhau 138.
Schloncz vide Słończ.
Schonhorst 129.
Schonowo vide Szonowo.
Schonkowo vide Szonowo.
Schönau vide Szonowo.
Schönborn vide Szymbrorno.
Schönbrück vtde Szembruk.
Schöneich vide Szynych.
Schönfliess vide Przydwórz.
Schöngrund vide Mszano.
Schönsee vide Kowalewo.
Schönwalde vide Szenwald.
Schönweza vide Szenweza.
Sshönwiese vide Szenweza.
Schramowo vide Szramowo.
Schropp vide Szropy.
Schwarzenau vide Szwarcenowo.
Schwetz vide Świecie.
Schwiecze vide Świecie.
Schwirsén vide Dźwierzno.
Szczepanki vide Szczepanki.
Szczepankowo vide Szczepankowo.
Szezyplinki vide Szezuplinki.
Seehausen vide Szumiłowo.
Seeheim vide Osieczek.
Sellnow vide Zelnowo.
Sendzice vide Sędzice.
Sendzitz vide Sędzice.
Sędzice, Sendzitz (Sendzice) 50.
Siegfriedsdorf vide Sierakowo.
Siemon vide Siemoń.

- Siemoń (Siemon) 10.
Sierakow vide Sierakowo.
Sierakowo, Siegfriedsdorf (Sierakow) 74.
Silbersdorf vide Srebrniki.
Sitno, Szittno (Sitno) 69.
Skarlin (Skarlin) 77.
Skarszewo (Skaszewo) 48.
Skaszewo vide Skarszewo.
Skempsk vide Skępsk.
Skemsk vide Skępsk.
Skępsk, Skemsk (Skempsk) 61.
Skłodzewo, Hohenhausen (Skłorzewo) 19.
Skłorzewo vide Skłodzewo.
Skrobacz molendinum 26. 45.
Sławkowo (Sławkowo) 6.
Słomowo 19.
Słończ, Schlonecz (Słończ) 23.
Słozewo (Słoszewy) 59.
Słoszewy vide Słoszewo.
Słup (Słup) 98.
Słupia 47.
Somerau vide Ząbrowo.
Sommerau vide Ząbrowo.
Somplau vide Samplawa.
Sortyka molendinum 64.
Sosne, Sosno (Sosne) 56.
Sosno vide Sosne.
Spittelwiese vide Spytalwiza.
Spomle 4.
Spytalwiza, Spittelwiese (Spytalwiza) 34. 34.
Sramowo vide Szramowo.
Srebrniki, Silbersdorf (Srebrniki) 28.
Sropa vide Szropy.
Stablewice, Stablewitz (Stablewice) 10.
Stablewitz vide Stablewice.
Stala vide Stalewo.
Stalewo, Stalle (Stala) 140. 142.
Stalle vide Stalewo.
Stanisławken vide Stanisławki.
Stanisławka vide Stanisławki.
Stanisławki, Stanisławken (Stanisławka) 20.
Gr. Stanau vide Stanowo.
Stanowo, Stonowo, Stanau (Stanowo) 134.
Starawies, Altendorf (Starawieś) 134.
Starepole, Altfelde (Starepole) 136.
Starogród, Althausen (Starogród) 37.
Stary dwór, Altvorwerk (Starydwór) 46.
Stary targ, Altmark (Starytarg) 141.
Steuiwaage (Stynwak) 34.
Stephansdorf vide Szczepankowo.

- Stobendorf 127.
 Stollno vide Stolno.
 Stolno, Stollno (Stolno) 41.
 Stonowo vide Stanowo.
 Strassburg vide Brodnica.
 Straszewo (Straszewo) in archipresb. Stumensi 148.
 Straszewo (Straszewy) in paroch. Mroczno 98.
 Straszewy vide Straszewo.
 Gr. Striesau vide Strzyżawa.
 Strucfon, Strutzfon (Sturcfon) 37.
 Strusz 26.
 Strutzfon vide Strucfon.
 Strzyżawa, Gr. Striesau (Strzyżawa) 22.
 Studa (Studa) 79.
 Stuhm vide Sztum.
 Stuhmsdorf vide Sztumska wieś.
 Sztum, Stuhm (Stum) 144.
 Sztumska wieś, Stuhmsdorf (Stumska wieś) 145.
 Sturefon vide Strucfon.
 Stuthof vide Kobyły.
 Stynwak vide Steinwaage.
 Sugaino vide Sugajno.
 Sugajno (Sugaino) 98.
 Sumiłowo vide Szumiłowo.
 Sumin (Sumin) 99.
 Szumiłowo, Seehausen (Sumiłowo) 46.
 Sumowo (Sumowo) 56.
 Sumówko (Sumowko) 56.
 Swarczynowo vide Szwarcenowo.
 Swierczyny vide Świerczynki.
 Swierzynko vide Świerczynki.
 Swyniarz vide Żwiniarz.
 Szabda (Szawda) 54.
 Szawda vide Szabda.
 Szczepanken vide Szczepanki.
 Szczepanki, Szczepanken (Szczepanki) in par. Jabłonowo 51.
 Szczepanki, Szczepanken (Szczepanki) eccl. filialis 66.
 Szczepankowo, Stephansdorf (Szczepankowo) 90.
 Szczuplinki, Czieplinken (Szczyplinki) 46.
 Szemberg 128.
 Szembruk, Schönbrück (Szembruk) 68.
 Szensa 127.
 Szenwałd, Schönwalde (Schenwałd) 66.
 Szenweza, Schönwiese Schönweza) 135. 143.
 Szerokopas, Szerokopass (Szerokopas) 29.
 Szerokopass vide Szerokopas.
 Szerokostaw 26.
 Szewa 74.
 Szittno vide Sitno.
 Szmowy 66.

Szonowo, Schönau (Schonowo, Schonkowo) 109.
Szramowo, Schramowo (Sramowo) 56.
Szropy, Schropp (Sropa) 150.
Szymborno, Schönborn (Szymborno) 39.
Szynych, Schöneich (Szynych) 35.
Szwarcenowo, Schwarzenau (Swarczynowo) 78.
Świecie, Schwetz (Świecie), par. Linowo 49.
Świecie, Schwieze (Świecie), par. Pokrzydowo 56.
Świerczynki, Swierzynko (Swierczyny) 16.
Świerkocin, Tannenrode (Swierkocin) 43.

T.

Tannenrode vide Świerkocin.
Tarczyn (Tarczyn) 90.
Targowisko (Targowisko) 89.
Tarpn vide Tarpno.
Tarpno, Tarpn (Tarpno) 43.
Tauer vide Turzno.
Teschmensdorf 104.
Thamza 131.
Thiemau vide Tymawa.
Thorunium vide Toruń.
Thorn vide Toruń.
Thurau vide Turowo.
Tieffenau vide Tychnowy.
Tieffensee vide Tywęzy.
Tiegenhof vide Nowydwór.
Tighof vide Nowydwór.
Tigenorth 127.
Tigerweid 127.
Tilendorf 141.
Tilice vide Tylice.
Tillitz vide Tylice.
Tilicki vide Tyliczki.
Tinsdorf 140.
Titlewo vide Tytlewo.
Tittlewo vide Tytlewo.
Tolkwie 147.
Tomken vide Tomki.
Tomki, Tomken (Tomki) 57.
Toruń, Thorn (Thorunium) 13.
Tracheim 118.
Trafenfeld 114.
Tralau vide Tralewo.
Tralewo, Tralau (Tralau) 112.
Trampenau vide Trępnowo.
Trapenfeld 114.
Trąkwie 142.

Trępnowo, Trampenau (Trampenau) 112.
Tighenagen 126.
Gr. Tromnau vide Trumieje.
Troop vide Tropy.
Tropy al. Trupy, Troop (Tropy) 141.
Trumiej vide Trumieje.
Trumieje, Gr. Tromnau (Trumiej) 68.
Truszczyń vide Truszczyń.
Truszczyń vide Truszczyń.
Truszczyń, Truszczyń (Truszczyń) 90.
Trzanno vide Trzciano.
Trzcianek. Landen (Trzcianko) 69.
Trzcianko vide Trzcianek.
Trzciano, Trzianno (Trzanno) in par. Wąbrzeźno 70.
Trzciano, Honigfeld (Trzciano) in par. Straszewo 149.
Trzein, Trzeń (Trzeinow) 98.
Trzeinow vide Trzein.
Trzeń vide Trzein.
Trzebiez (Trzebez) 12.
Trzebieluch, Radmannsdorf (Trzebieluch 40.
Trzebieluch vide Trzebieluch.
Trzianno vide Trzciano.
Tuga, Tiede (Tiga) 129.
Turowo, Thurau (Turowo 91.
Tursnitz vide Turznice.
Turznice, Tursnitz (Turznice) 43.
Turzno, Tauer (Turzno) 24.
Turzno vide Turzno.
Tuschau vide Tuszewo.
Tuszewo (Tuszewo), paroch. Prątnica 90.
Tuszewo, Tuschau (Tuszewy), paroch. Graudent. 43.
Tuszewy vide Tuszewo.
Tychnowy, Tieffenau (Tychnowy) 147.
Tylice, Tyllitz (Tylice) in paroch. Gostkow 24.
Tylice, Tillitz (Tylice) in paroch. Nieżywiec 59.
Tylice, Tillitz (Tylice), eccl. paroch. 81.
Tyllitz vide Tylice.
Tyllitzken vide Tyliczki.
Tyliczki, Tyllitzken (Tilicki) 82.
Tymawa, Thiemau (Tymawa) 68.
Tyrgarth 139.
Tytłewo, Tittlewo (Titlewo) 41.
Tywęży, Tieffensee (Tywęży) 134.
Tywęży vide Tywęży.

U.

Unisław vide Unisław.
Unisław, Unisław (Unisław) 9.
Uście vide Uśc.

Uszcz vide Uść.
Uść, Uszcz (Uscie) 33.

V.

Villisas vide Wieldziądz.

W.

Wabecz (Wapecz) 40.
Waldau vide Wałdowo.
Waldeck vide Wałdycki.
Wallitz vide Wałycz.
Wałdowo, Waldau (Wałdowo) in paroch. Ostromecko 21, 22.
Wałdowo, Waldau (Wałdowo) in paroch. Sarnowo 40.
Wałdiki vide Wałdyki.
Wałdyki, Waldeck (Wałdiki) 86.
Wałycz, Wallitz (Wałycz) 69.
Wangerin vide Węgorzyn.
Wapecz vide Wabecz.
Waplewo, Waplitz (Waplewo) 141.
Waplitz vide Waplewo.
Wardengowo vide Wardegowo.
Wardegowo, Wardengowo, (Wardegowo) 53.
Warschewitz vide Warszewice.
Warszewice, Warschewitz (Warszewice) 7.
Watkowice, Watkowitz (Watkowice wielkie et małe.) 146.
Watorowo, Watterowo (Wontorowo) 38.
Watterowo vide Watorowo.
Watkowitz vide Watkowice.
Wawerwitz vide Wawrowice.
Wawrowice, Wawerwitz (Wawrowice) 77.
Wąbrzeźno, Briesen (Fredecum) 68.
Wądzyn, Wondzin (Wądzyn) 56.
Wapiersk, Wompiersk (Wapiersk, Wapiersko) 95.
Wapiersko vide Wapiersk.
Watkowice wielkie vide Watkowice.
Watkowice małe vide Watkowice.
Weidendorf vide Wierzbowo.
Wełcz maior vide Wołczyce.
Wełcz minor vide Wołczyce.
Wengerau vide Węgrowo.
Wermersdorf vide Pogorzała wieś.
Wernersdorf vide Pogorzała wieś.
Węgorzyn, Wangerin (Węgorzyn) 75.
Węgrowo, Wengerau (Węgrowo) 48.
Widaw pascuum 113.
Widlice, Widlitz (Widlice) 66.
Widlitz vide Widlice.
Widrzno, Wiedersee (Widrzno) 67.
Wichulec, Wichuletz (Wiecholec) 56.

Wichuletz vide Wichulec.
Wiecholec vide Wichulec.
Wiedersee vide Widrzno.
Wielbark, Willenberg (Willenbergk, Willenberg) 101. 104.
Wioldziądż, Villisas (Wioldziądż) 71.
Wielkalonka vide Wielkałaka.
Wielkałaka, Wielkalonka (Łaka Maior) 25.
Wierzbowo, Weidenhof (Wierzbowo) 41.
Wiewiórka, Gewierck al. Wiewiorken (Wiewiorki) 45.
Wiewiorken vide Wiewiórka.
Wiewiorki vide Wiewiórka.
Wilczewo 146.
Willenberg vide Wielbark.
Willenbergk vide Wielbark.
Willenberk vide Wielbark.
Wimsdorf vide Kurkocin.
Windack vide Windak.
Windak, Windack (Windak) 4.
Wiśniewo, Kirschenau (Wiśniowo) 86.
Wiśniowo vide Wiśniewo.
Witkowo, Wittkowo (Witkowo) 4.
Wittkowo vide Witkowo.
Wlewsk (Wlewsko) 96.
Wlewsko vide Wlewsk.
Wolz vide Wołczyce.
Wołczyce, Wolz (Wełcz maior et minor) 44. 45.
Wompiersk vide Wapiersk.
Wondzin vide Wądzyn.
Wonna vide Wonno.
Wonno (Wonna) 78.
Wontorowo Vide Watorowo.
Wossarken vide Owczarka.
Wrocki, Wrotzken (Wroczeni) 59.
Wroczeni vide Wrocki.
Wronie (Wronie) 69.
Wrotzken vide Wrocki.
Wypez (Wypez) 12.
Wytrębowice, Wytrembowitz (Wytromowice) 6.
Wytromowice vide Wytrębowice.
Wytrembowitz vide Wytromowice.

Z.

Zaionczkowo vide Zajączkowo.
Zajączkowo, Zaionczkowo (Zajączkowo) in par. Dźwierzno 29.
Zajączkowo, Zajonskowo (Zająćkowo) in par. Tylice 82.
Zająćkowo vide Zajączkowo.
Zajonskowo vide Zajączkowo.
Zacki Mühle vide Żaki.
Zaki vide Żaki.

Zakrau vide Zakurzewo.
Zakrozewo 46.
Zakrzewko (Zakrzewko) 16.
Zakurzewo, Zakrau (Zakurzewo) 44.
Zalesie (Zalesie) in par. Kiełbasin 28.
Zalesie, Zalesze (Zalesie) in paroch. Lembarg 57.
Zalesie (Zalesie) in paroch. Boleszyn 98.
Zalesze vide Zalesie.
Zappot vide Sapoty.
Zaskocz (Zaskocz) 69.
Zawda (Sawdin) 67.
Ząbrowo al. Zomerowo, Sommerau (Somerau) 138.
Zbiczno vide Zbyczno.
Zbyczno, Zbiczno (Zbyzno) 54.
Zbyzno vide Zbyczno.
Zegartowice, Zegartowitz (Zegartowice) 9.
Zegartowitz vide Zegartowice.
Zelen vide Zielen.
Zielen vide Zielen.
Zelgno vide Żeglno.
Zelnowo, Sellnow (Zelnowo) 46.
Zembrze (Zembrze) 99.
Zengwirth vide Żęgwirt.
Żęgwirt, Zengwirth (Zengwirt) 6.
Zgnileblotto vide Zgniębloto.
Zgnięblota vide Zgniębloto.
Zgniębloto, Zgnilleblotto (Zgnięblota, Zgniębloty) 9. 56.
Zgniębtoty vide Zgniębloto.
Zielen, Zielen (Zelen) 62.
Zielkau vide Zielkowo.
Zielkowa vide Zielkowo.
Zielkowo, Zielkau (Zielkowa) 88.
Zilkow molendinum 85.
Złottowo vide Złotowo.
Zławieś, Bösendorf (Zławieś) 20.
Złotowo, Złottowo (Złotowo) 85.
Zmiewko vide Żmijewko.
Zmiewo vide Żmijewo.
Zomerowo vide Ząbrowo.
Zyguss vide Cygusy.
Żaki molendinium, Zaeki Mühle (Zaki) 34.
Żeglno, Żeglno (Żeglno) 29.
Żmijewko, Zmiewko (Żmijowko) 54.
Żmijewo, Zmiewo (Żmijewo) 55.
Żmijowko vide Żmijewko.
Żuławka vide Pozylia.
Żwiniarz (Swyniarz) 90.

INDEX NOMINUM.¹⁾

A.

Angelka 136.

Anna, regina Sueciae 62.

B.

Babecki Albertus, p. Tilicensis 82.

Babecki Matthias, v. in Tyrgarth 139.

Batlewski Albertus, c. Ostrowitensis 52.

Bekier Petrus 130.

Bialecki n. 50.

Binner Simon, provisor 54.

Blok Benedictus 136.

Brant Georgius 136.

Bruns Matthaeus, p. in Tiga et Marynowy 129. 130.

Brzeziński Laurent. 109.

Butz Henricus 136.

C.

Chelchowski Henr., altaris Lubaw. et p. in Rosenthal 84. 85.

Chmielowicz Augustinus, p. Wąbrzeźn. 68.

Christophorus, p. Lautenburg. et c. Wlewsk. 94.

Cieszewski Andr., p. in Radoszki 98.

Cimen Gasparus, p. Ladekop. 124.

Corancius Christoph., p. Lissow. 36.

Czywińska, civis Culmensis 33.

Czyż Andr. 34.

D.

Deitzendorf Fabianus 136.

Dembiński Joannes, c. Prątnicensis 89.

Długi Jacob., p. Łążyński 18.

Dorpowski Jacob. n. 22.

Drobnensis Andr., p. in Nieżywieć 58.

Duchnowski Adam., p. in Postolin et c. in Kalwa 145. 146.

¹⁾ Litera p. post nomen parochus, v. vicarius, c. commendarius, n. nobilis, nn. nobiles significantur.

Durzye Petr., p. in Łęcko 93.
Działyński nn. 76.
Działyński Ep. 4. 5. 21. 54. 84. 92. 107. 137. 150.
Działyński, Palat. Culmensis 42. 70. 73.
Działyńska Palatina Pomeraniae 22.
Działzio, civ. Culmensis 33.

E.

Ecken Lodes von Cathar. succameraria Derpatens. 60.
Elzanowski Job n. 9.
Engelmann, civ. Culmensis 31.

F.

Fikt Jacobus 106.
Forcherrus Sigism., p. in Königsdorf 135.
Forscherus Sigism., p. Stumensis 144.

G.

Gembicki, Ep. 102.
Gientkowski Petr., c. in Ryńsk et Dzwierzno 70.
Giertowski Petr., c. in Srebrniki 28.
Gizinski Albert., p. Kowalewensis 74.
Glaznowiecki Matthaeus, p. in Nowawieś 71.
Glinkowski n. 39.
Goska Gaspar., c. Grzybnensis 11. 12.
Grabkovius Hieron., c. Swierczynensis 17.
Grocinensis Joan., p. in Błędowo 44.
Gruba Mich., procons. Mariaeburg. 106.
Guiter Georg., civ. Torun. 20.
Gutowski Jacob. 76.

H.

Hertzog Joan., v. Mariaeburg. 102.
Hestka, procons. Torun. 29.
Horna Paulus, p. Fyrstenwerderensis 122.

J.

Jacobsohn 129.
Janczewski Stanisl., p. Swarczynensis 78.
Janecki Adam., p. in Pluskowęsy 64.
Janowski Andr., p. Turowiensis 91.
Januszewski Paul., p. Okuninensis 47.
Jaźwiecki Joan., civ. Golub. 64.
Jędrzny Andr., p. Lisnowiensis 67.

K.

Karigowski Matthaeus, p. Linowiensis 48.

- Karska n. 9.
Katlewski Simon, c. in Czarnewo et Boliminek 20. 21.
Katlewski Valentin., p. Unisław. 10.
Kempen Gedan. 124.
Keszler Andr., p. Neitych. 111.
Kisielacki Andr. Wojnak, p. in Milenc 105.
Kisielewski Matthaeus, p. in Lembarg 57.
Klecki Andr., c. in Bobrowo 56.
Kluga Petrus, p. in Kazanice et c. Ławicensis 87. 88.
Kłodziński Joannes, c. Papowiensis 8.
Kobierzicki n. 56.
Kochański 113.
Koczorowski Lucas, v. in Montowo 107.
Kolbrzyński n. 6.
Koller Fulgent., c. Kijowiensis 38.
Konoiadzki n. 57.
Konopacey nn. 6.
Kortnicki Gregor., p. in Brodnica et Fiszewo 53. 137.
Kostka Stanisł., capit. Mariaeburg. 34.
Kowalkowski Jacob., p. Mroczn., c. Bolesinensis 97. 98.
Kowalkowski Martinus, v. in Lezwice 118.
Kowalkowski Michael, capell. 14.
Kowalski Matthias, p. Kurzętnicens. 82.
Kreic 78.
Kreitz 88.
Kretkowscy nn. 147.
Krolikowska n. 64.
Król cmeto 19.
Krusiński n. 12.
Krzeciewski, can. Culmensis, p. Grabowiensis, praep. eccl. s.
[Georgii Lubaviae 85.
Krzywkowski oconom. 50.
Krzyżanowski, p. in Kijewo et Czyste 39.
Kuczborski Episc. 35. 83.
Kulwicki 50.
Kurszowiec Martin., v. Sztumensis 145.

L. Ł.

- Leski n. 12.
Lewicki n. 33.
Linowski Benedictus, p. Rywałdensis 51.
Logen von Assverus 111.
Łochyński Nicol., p. Mariaeburg. 101.
Łuski Albertus 24.

M.

- Makowski Martinus, p. Kiszburgensis 133.
Markocki Petrus, p. Swyniarzensis 90.
Matski Barthol., scabin. Culmens. 31.

Medunowa n. 67.
Miecznikowski Albertus, p. in Rumian 91.
Miecznikowski Thomas, p. in Grodziecno 94.
Miliński Andr., p. Sapławiensis 89.
Mortęska Magdal. abbatissa Culmensis 23.
Müntzer Jacob., diac. c. Lubawiensis 83.
Mysłkowski Stan., p. Grutensis 47.

N.

Nagoth, praep. eccl. s. Spiritus Brodn. 54.
Nicki Jacob., c. Tychnow. et Straszewiensis 147. 148.
Niemojewski, castell. Culmensis 32.

O.

Odrowski Matthias n. 23.
Offiara Andr., p. Gronoviensis 26.
Olszewski Albertus, c. in Ostromecko 22.
Ostrowski Martinus, p. in Golub. 60

P.

Pach 104.
Panecius, p. Culmensis 33.
Parzniewski n. 54.
Peplowski n. 52.
Pilezewski Luc., p. Radzynensis et Liehnowiensis 45. 113.
Piliński n. 9.
Piotrowicz Stanisl., p. in Łąka Maior 25.
Piwnicki Jacobus n. 19.
Plemięcki p. 113.
Pniewski Luc., consul Culmensis 32.
Pniewski Michael 32.
Pagorska n. 104.
Pokrzywnicki Thomas, p. in Starytarg 141.
Połasiński Bernard. Jos., vic. in Fiszewo 137.
Poniatowaki Thom. p. in Mokre 43.
Poniatowski Valentin., p. Łasinensis 65.
Potrykowski Joannes, p. Thamzensis 131.
Potrykowski Joann., p. Graudentin. 41.
Przebojewski Martin., p. Neoforensis 75.

R.

Raba Joann. p. in Koncendorf. et c. in Gnojowo 104. 115.
Radomski Georg., p. in Radowiska 63.
Radoszkowski Alex., p. Culmensis 3.
Radoszkowski Alex., p. Lezwicensis 117.
Radzik Martinus, p. in Papowo 15.

Radziński Valerian., p. Szensensis et Szemberg. 127.
Radzinus Thom., p. in Szynych 36.
Rochowicz Simon., p. in Radomno et c. in Chrośle 79.
Rogos Petrus 111.
Rosciszewsey nn. 92.
Roth Andr., p. in Płowąż 50.
Rynkowski Florian., p. in Nowa Cerkiew, et c. in Schemberg
[et Schense 120.
Rynkowski Matthias, p. Grzywn. 5.
Rywocey nn. 93.
Rzeszowski Felix, p. in Tighnagen 126.

S.

Sasin Bern., p. Montoviensis 107.
Sawicki Paulus p. Niedźwiedziens. 72.
Sawłowski Jacob. possess. eccl. B. M. V. in Lautenberga 95.
Sapławsey nn. 89.
Scheeer Joan., civis Culmensis 32.
Szepiński Thom., v. in Lichnowy 114.
Seils Matthaeus, p. in Kozliczki 110.
Sielski Albertus c. in Gwizdzyń 81.
Skotowski Joannes n. 92.
Slichting Ambr. civis Mariaeburg. 109.
Sokołowski Petrus, Suffr. Culmensis, p. in Czarnowo 13. 20.
Somplawski n. 24.
Sontopski Andr., p. in Berenty 118.
Srenensis Martin., p. in Skarlin et c. in Mikołajki 77.
Staller p. 108.
Stange Benedictus 136.
Stański Hiacynthus, v. Sarnoviensis 40.
Stawski Matthaeus, p. Wapczensis 40.
Suthof Wilhelm., v. in Tighnagen 126.
Szelązek Andr., civ. Graudentin. 42.
Szmak Joannes, can. et par. Culmensis 30. 118. 139. 149. 150.
Szule Joannes, procons. Culmensis 31.
Szydłowski 29.
Szymański Joannes, p. in Nocendorf 136.

T.

Tilicki Martinus, p. in Brzozie et c. in Pokrzydowo 55. 80.
Trzeński Jacob., p. in Pogorzała wieś 108.
Trzebnie n. 8.

W.

Wal^l Melchior, civ. Culmens. 32.
Walter Georgius, cons. Culmens. 31.
Walter Joannes, civ. Culmens. 31.

Wapczyński Sigism., c. Starogrodens. 37.
Wardecka Martinus scultet. in Unisław 10.
Warza Martinus 103.
Weiheri 126.
Węgierski 149.
Wierchowski Georgius n. 42.
Wilczkowna Anna 32.
Willer Albertus. rusticus 132.
Winkler Petr., p. Mariaeburg. 99.
Wlewski Roslaus, c. in Szenwałd 66.
Wroczkowiś Sebast., p, in Wroczki 59.
Wronowski Nicolaus 131.
Wypczyńscy nn. 72.

Z.

Zadzik Episc. 84. 85.
Zakrzewski 143.
Zaleski Stanisl., c. Czarzensis 22.
Zawadzki n., succam. Parnaviensis 143.
Zółtowski, p. Neoforensis 76.
Zuchnowic Joan.. c. Biskupicens. 7.
Żółtowski Matthias, p. in Kurkocin et Łobdowo 62. 63.

INDEX RERUM.

A.

Achtel vide Mensurae variae.

Agenda antiqua 7 et saepe.

Powodowii 5. 66.

Agri plebanales sub unaquaque parochia.

in praedium conversi 27 et passim.

ab haerede conseminati, ex quibus nihil dat 8 et alibi.

locati ex sexagena quarta 4. 41. et passim.

Ahenum in fonte sub unaquaque fere ecclesia.

ex aurichaleo 7 et passim.

ex cupro 3 et passim.

Altare sub unaquaque ecclesia.

decenter adornatum 16 et saepissime.

non consecratum 3 et saepe.

fractum 131.

incurvatum 8.

violatum 140.

portatile sub unaquaque fere ecclesia.

Altarium tituli:

s. Annae 60.

s. Catharinae 60.

ss. Corporis 76. 84.

s. Georgii 61.

s. Jacobi 76.

s. Joannis Baptistae 32.

B. Mariae Virginis 76.

B. M. V. Assumptionis 84.

s. Michaelis Arch. 31.

s. Nicolai 32. 61.

s. Sebastiani 84.

s. Stanislai 17. 95.

s. Stephani 32.

s. Trium Regum 31.

Passionis 75.

Resurrectionis 3.

ss. Trinitatis 76.

Altarista 52 et passim.

Alvearia apum 13. 80.

ex quibus ceram ecclesia percipit 37. 77 et passim.

Antiphonale 5 et saepissime.

Archivum ecclesiae cathedralis 17.

Arendator 21.

Atrium in domo parochiali 6 et saepe.

Aureus ungaricus vide Pecunia vigens.

Avena vide Missalia.

B.

Balneator 163.

Balneum 103.

Baptisterium vide Fons baptismalis.

Bernardini Patres Prasnisi 120.

Bibliotheca antiqua 100.

Bibliotheca in armariis penes maius altare 13.

Bona parochalia locata ad annos quindecim 21.

Braxatorium et braseatorium 71. 101.

C.

Calvinistae 25. 103.

calvinistici ministri 104.

Camera penes hypocaustum in domo parochiali 6 et saepe.

Campanae sub unaquaque ecclesia.

appensae super lignis 67. 92. 93.

cuius media pars tantum pendet 145.

parva alia sygnarek 9 et passim.

Campanator 34. 101. et passim.

Campanile sub unaquaque ecclesia.

fulcitum 7.

lamina plumbea tectum 113.

lateribus tectum 3 et passim.

muratum 3 et passim.

ex muro lignis intermixto 7.

ab infra muratum, sursum murus lignis intermixtus 17.
[23 et passim.]

Cancelli seu ganki ex curia ad chorum 66.

Cantor 14. 66. 101 et passim.

Capella s. Agnetis Culmae 35.

s. Angeli Custodis 84.

s. Annae 102.

s. Barbarae 84. 102.

s. Bartholomaei et s. Alberti 102.

s. Crucis in Radzyn 46.

s. Crucis in Tarpno 43.

s. Georgii 113.

s. Huberti 9.

s. Martini Culmae 36.

B. Mariae V. 102.

- s. Michaelis 41.
- s. Ursulae 102.
- DD. Działyńskich Graudenti 42.
- DD. Dąbrowskich Radzyni 46.
- DD. Niemojewskich Culmae 32.
- in arce Graudentinensi 43.
- in villa Menstenberg 124.
- in oppido Neoforensi 67.
- penes ecclesiam Płowęż 50.
- intus holoserico ornata 76.
- violata per stuprum 102.
- Cassida 104.
- Cellarium 16. 92.
- Chorus maior 3 et saepe.
 - ex asseribus 3 et saepe.
- Chorus minor 3 et saepe.
 - testudine coopertus 3 et saepe.
- Ciborium sub unaquaque ecclesia.
 - in maiori altari 3 et saepe.
 - in maiori altari in tumba 39.
 - penes maius altare in armario passim.
 - habet craterem in ferream 122.
 - humile et amovibile 5.
- Claves ecclesiae penes patronum servantur 21.
- Clipeus stanneus 76.
- Cmeto saepe.
- Coemeterium sub unaquaque ecclesia.
 - asseribus septum 36 et passim.
 - frondibus septum 107. 109.
 - muro cinctum 4 et passim.
 - media eius pars non septa 10.
 - indiget reparatione 8 et passim.
 - in eo etiam Anabaptistae sepeliuntur 126.
- Colenda 136.
- Commendarius 3 et saepe.
 - perpetuus 3.
- Communicantes pro festo Paschatis sub unaquaque parochia.
- Concionator ecclesiae Culmensis 117.
- Conciones funebres 104.
- Confessionale 16.
- Confraternitas s. Angeli Custodis 59.
 - s. Annae 53. 60. 95.
 - ss. Corporis Christi 14. 76.
 - Literatorum 31. 46. 69.
 - s. Rosarii 43. 46. 53. 60. 65. 83.
 - Scapularis B. M. V. 96.
- Conventus Franciscanorum Culmensis 40. 47.
 - monialium Culmensis 39.
 - monialium Torunensium 17. 28.
 - Praedicatorum Culm. 37.

Consul Culmensis 31.

Consules Lubawienses 87.

Torunenses 15. 18. 20. 75.

Coretus vide Mensurae variae.

Corporale 12 et passim.

Cuniculi a Suecis sub ecclesia facti 100.

D.

Denarius vide Pecunia vicens.

Diaconus tenet ecclesiam per commendam 83.

Dispensatio super pluralitate beneficiorum 5. 30. 43. 54. 86. 117.
[137. 139.]

Disruptio aggeris Nogath 109.

Domus plebanalis sub unaquaque parochia.

bona et commoda saepe.

villis ex lignis argilla intermixtis 42. 107. 109.

in ipsa haereticus cum uxore fovetur 121.

Domus pro altaristis 84.

pro infirmis sacerdotibus 84.

fabriles 100.

E.

Ecclesia sub unaquaque ecclesia.

tota devastata et diruta 149. 150.

combusta per milites Lissovianos 76.

combusta per Suecos 65. 68. 143.

conflagrata 133. 142.

Ecclesiarum tituli:

s. Adalberti 45. 51. 94.

s. Andreae 88. 117.

s. Annae 45. 83. 131. 134.

Annuntiationis B. M. V. 139.

Assumptionis B. M. V. 28. 30. 43. 55. 122.

s. Barbarae 37. 85. 91. 125. 133. 136.

s. Bartholomaei 9. 40. 62. 73. 77. 89. 96. 146.

s. Catharinae 5. 25. 53. 60. 65. 79. 81. 89. 116. 118. 124.
[133. 140. 148.]

s. Christophori 134.

s. Crucis 7. 36.

s. Elisabeth 12.

s. Georgii 46. 72. 76. 85. 103. 127. 134. 147.

s. Hedvigis 27. 28.

s. Jacobi Ap. 52. 56. 63. 77. 87. 108. 111. 123. 129.

s. Joannis Bapt. 13. 29. 64. 71. 80. 128.

s. Joannis Evang. 58. 137.

s. Laurentii 14. 19. 38. 49. 55. 70. 79. 86. 97. 98. 102.

s. Margarethae 50. 63. 72. 97.

- s. Mariae V. 85. 95. 101. 114. 120.
s. M. V. ad nives 28.
s. Magdalenae 6. 39. 61. 66. 69. 75. 82. 110. 146.
s. Martini 20. 59. 120.
s. Matthaei 12.
s. Michaelis Arch. 11. 48. 82. 105. 145.
s. Nativitatis B. M. V. 22. 27. 66. 67.
s. Nicolai 3. 8. 15. 21. 26. 36. 41. 47. 58. 74. 78. 80. 90.
[93. 108. 110. 121. 126. 135.
s. Simonis 85.
s. Spiritus 134.
s. Thomae 75.
ss. Trinitatis et s. Martini 98.
s. Ursulae 113.
s. Valentini 18.
Sanctorum Bartholomaei et Annae 130.
Cosmae et Damiani 47.
Joannis Bapt. et Evang. 17.
Nicolai et Martini 88.
omnium 24. 142.
Petri et Pauli 51. 57. 62. 73. 94. 107. 150.
Philippi et Jacobi 99.
Simonis et Judae 68. 104. 141.

Ephyteusis 92.

S. Eucharistia sub unaquaque ecclesia.

in calice servatur 36 et passim.

in corporali servatur 66.

defertur ad infirmos aliquando cum candelis aliquando
[sine candelis 13.

defertur secreto sine pulsu campanarum 14.

exponitur singulis feriis quintis 76.

renovatur aestate octava die., hieme XV. 5.

F.

Fabrica ecclesiae seu fiscus 133.

Fenestrae ecclesiae fractae 9 et passim.

Fimi copia sub porticu ecclesiae et turri 73.

Florenus vide Pecunia vigens.

Fons baptismalis sub unaquaque parochia.

cum copula lignea 129.

ex aere fuso 13.

lapideus cancellis circumdatus 3 et passim.

ligneus pictus 8.

fundamentum illius scissum 5.

intus mappa alba, extra rubro panno tectus 13.

sine aqua 97. 133.

vermibus scatet 108.

Fornix sub minori choro pro sepultura.

Framea argento obducta 50.
Frontispicium ecclesiae apertum 10.
indiget reparatione 30.
non est 67.
Funeralia 104. 106. 122. 145.

G.

Graduale 5 et saepissime.
Granarium 118.
Grossus vide Pecunia vicens.

H.

Haeretici 30 et passim.
multi erant Brodnicae 54.
quot possessionati et non possessionati fuerint Culmae 34.
ab ipsis medius mansus adeptus 129.
sepeliuntur in coemeterio catholico 146.
tenentur adire ecclesiam parochialem Culmensensem 34.
ipsorum infantes baptizantur in ecclesia catholica 146.
Hordeum vide Missalia.
Holandi 48 et passim.
Horologium 105. 107. 125. 131. 135.
Horreum 6 et saepe.
Hortulani 11. 20 et passim.
Hospitale saepissime.
tempore belli suetici dirutum 61.
Hospitalium tituli:
s. Spiritus 34. 54. 74. 103. 112.
s. Valentini 85.
Hypocausta sub unaquaque fere ecclesia.

I. J.

Inquilinus 144.
Instita 122.
Institutio 10.
parochus sine institutione 15. 18.
institutio sine praesentatione 107.
Inventarium aedificiorum passim.
proventuum parochi sub unaquaque fere ecclesia.
rerum ecclesiae sub unaquaque fere ecclesia.
combustum 134.
non bene ordinatum 148.
Iugerum vide Mensurae variae.
Jus advitalicium 113.
emphyteuticum 33.
Jus patronatus sub unaquaque parochia.
S. R. Maiestatis saepissime.

L.

- Lampas ante maius altare 16. 17.
Lana 12 et passim
Laniones 103.
Latus vide Mensurae variae.
Literae commendatitiae ad ordines 10.
Locatio 39 et passim.
in quartum manipulum 74.
Ludimagister, ludirector vide Schola.

M.

- Mansionarii 14.
Mansus 4 et passim.
seminantur ab ipso parcho passim.
locantur passim.
nec seminantur nec locantur 70.
Marca pruthenicalis vide Pecunia vigens.
Mensurae variae:
achtel 38.
coretus 7. 44. et passim.
iugerum 119. 124. 126.
lastus 44. 114.
modius 33. 118 et passim.
stossum 69.
Metricae sub unaquaque ecclesia.
combustae 94. 134.
trium ecclesiarum in simul scriptae 11.
baptizatorum 3 et passim.
matrimonio iunctorum 3 et passim.
mörtuorum 3 et passim.
Minister haereticus passim.
infantes catholicos baptizat 120.
pro ipsius sustentatione etiam catholici contribuere co-
[guntur 128. 133.
Missae sacrificium passim.
Missale sub unaquaque fere ecclesia.
Missalia seu meszne sub unaquaque parochia.
avena 6. 7. et passim.
hordeum 33 et passim.
siligo 6. 7 et passim.
haeretico ministro a catholicis penduntur 21
Modius vide Mensurae variae.
Molendinum passim.
Monstrantia 7.
Musici 101.

O.

- Obolus s. Petri 130.

- Olea sacra sub unaquaque parochia.
servantur in vasis argenteis 3. 100. 104. et passim.
servantur in vasis stanneis 26 et saepe.
servantur penes fontem 3 et passim.
servantur penes maius altare in armario 5.
servantur in armario in sacristia 26 et passim.
servantur in tumba minoris altario 40.
vermes in illis fuerunt 22.
- Organa sen pozytyw sub unaquaque ecclesia.
bona 3 et passim.
destructa a Suecis 15.
tantum duae fistulae in illis 141.
- Organarius idem qui rector scholae 17. 21. 52. 74.
- Organarii salarium 101.
- Ossorium sub unaquaque fere ecclesia.
stramine tectum 8

P.

- Parochus sub unaquaque parochia.
exorcismos peragit 47.
- Pavimentum sub unaquaque ecclesia.
non est 6.
inaequale 7.
latericium 3 et saepissime.
marmoreum 42.
ex lapide quadrato 13.
- Pecunia ecclesiae sub unaquaque ecclesia.
in usus patronorum conversa 72.
- Pecunia vigen:
aureus ungaricus 132.
denarius 5 et passim.
fiorens 3 et passim.
grossus 5 et passim.
marca pruthenicalis 32. 86 et passim.
solidus 5 et passim.
- Piscina 3. 11. 36. 121 et passim.
- Pistores 103.
- Pomarium 33 et passim.
- Portatile saepissime.
- Posytyw vide Organa.
- Praefectus scholae vide Schola.
- Praepositura s. Spiritus et s. Georgii Culmae 33.
s. Georgii Lubaviae 86.
- Proconsul 29. 31.
- Proventus ecclesiae sub unaquaque ecclesia.
a cera 29. 37. 77.
a domibus 10. 20.
ex eleemosyna 6 et passim.
a medietate meleficii 10.

- ab ovibus 6 et passim.
- a vaccis 6. 16. et passim.
- occupati ab arce 134.
- Proventus hospitalis 66. 67 et passim.
- parochi sub unaquaque parochia.
- scholae 57 et passim.
- Psalterium 45. 59.
- Pyxis sub unaquaque parochia.
- aenea 72.
- argentea deaurata 3 et saepissime.
- stannea 8.
- valoris flor. quindecim 149.

R.

- Regestrum perceptorum 89.
- Religiosi Ordinis s. Francisci 76.
- Ordinis s. Dominici 115.

S.

- Sacristia sub unaquaque ecclesia.
- cooperta fornice 3 et passim.
- cooperta testudine 5 et passim.
- obnoxia stillicidiis 38 et passim.
- sacristiae duae 130. 135.
- Scabinus Culmensis 31.
- Schola 4 et saepissime.
- bona 57. 125 et passim.
- ruinosa 39. 115. 127. 130. 131.
- lignea lateribus tecta 4 et passim.
- nemo eam inhabitat 123.
- hortulanns eam inhabitat 72.
- parochus eam locat 124. 132.
- scholae rector interesse debet cum pueris processionibus 4.
- scholae haereticae et magister haereticus 113. 139 et passim.
- scholae rectori haeretico pendere tenentur catholici 117.
- [133. 144.
- Scholares quot fuerint Culmae 34.
- Sexagena 4. 19. 22. 38 et passim.
- Siligo vide Missalia.
- Societas Jesu 14. 42. 51. 52. 101. 102.
- Solidus vide Pecunia vigens.
- Stabulum 3 et saepissime.
- Stossum vide Mensurae variae.
- Supellex ecclesiastica 128.

T.

- Taberna 119.

Tabernaculum cupreum deauratum crati ferrea clausum 124.

Tabulatum ex asseribus saepissime.

Tectum ecclesiae cupreum 42.

stramineum aliquibus in partibus 12.

stillicidiis obnoxium 7 et passim.

Tenutarius villae 25.

Thesaurus ecclesiae servatur in sacristia 135.

Turris ex lignis ligatis erecta, sed nondum muro perfecta 10.
lamina plumbea tecta 113.

V. W.

Vasa pro oleis sub unaquaque parochia.

argentea 3. 13. 31. 41. 100 et passim.

stannea saepissime.

Vicarius 14. 107. 118. 126 et passim.

Visitatio ecclesiae impeditur 70.

Vita et mores sacerdotum 7 et passim.

Vitrici 5 et passim.

Witeltag 136.

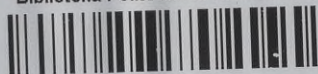
CORRIGENDA.

- Pag. 8, linea 8 inferior, pro deaureta lege deaurata.
- 26, linea 4 superior, pro Paschetis lege Paschatis.
- 35, linea 13 inferior, pro s. Gregorii lege s. Georgii.
- 35, linea 13 inferior, pro ecclesiae lege ecclesia.
- 35, nota 1, pro Cnlmensis lege Culmensis.
- 46, linea 20 superior, pro Sumitowo lege Sumiłowō.
- 49, linea 19 superior, numerus 18 expungatur.
- 51, linea 2 inferior, post sed expungatur interpunctio et
[ponatur comma ante ipsum.
- 70, linea 10 superior, pro iurispatronates lege iurispatro-
[natus.
- 74, linea 8 inferior pro Kowałewo lege Kowalewo.

POLITECHNIKA KRAKOWSKA
BIBLIOTEKA GŁÓWNA

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

II-368542

Kdn. 400/35 20.000

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

100000299823